

THÔNG TIN VỀ BẠO LỰC GIỚI

Chuyên san số 02

PHÒNG CHỐNG XÂM HẠI TÌNH DỤC TRẺ EM

TRUNG TÂM NGHIÊN CỨU VÀ ỨNG DỤNG KHOA HỌC VỀ GIỚI - GIA ĐÌNH - PHỤ NỮ VÀ VỊ THÀNH NIÊN (CSAGA)
TRUNG TÂM TƯ VẤN VÀ THÔNG TIN TƯ LIỆU VỀ BẠO LỰC GIỚI - CMRC

THÔNG TIN VỀ BẠO LỰC GIỚI

Chịu trách nhiệm nội dung:
NGUYỄN VĂN ANH

Biên tập:
TRỊNH BÍCH LIÊN

Thiết kế mỹ thuật:
HOÀNG HIỀN

Địa chỉ:
Tầng 4, Tòa nhà Công ty
Cơ khí Điện, Điện tử, Tàu Thủy
Tổ 6, Phường Láng Thượng,
Đống Đa, Hà Nội

Điện thoại:
(84-4) 3775 9333
(84-4) 3756 9547

Fax:
(84-4) 3790 297

Email: gbv@csaga.org.vn

Website:
www.thuviengbv.dovipnet.org.vn

Giấy phép số:
.....

In tại Công ty CP in La Bàn
Số lượng: 1000 quyển

**“Tài liệu tuyên truyền,
không kinh doanh”**

1. Mục đích:

Thông tin bạo lực giới nhằm cung cấp những thông tin về thực trạng và chương trình can thiệp BLG tại các địa phương, đồng thời trao đổi, thảo luận về những vấn đề lý luận và thực tiễn trong việc phòng chống bạo lực giới.

Thông tin BLG công bố, giới thiệu những kết quả nghiên cứu mới về các vấn đề bạo lực giới và phương pháp phòng chống.

2. Nội dung:

Thông tin bạo lực giới được xây dựng dưới hình thức Chuyên san, với các chuyên mục sau:

- Điểm tin
- BLG nhìn từ thực tiễn.
- Những câu chuyện chia sẻ.
- Góc nhìn từ luật pháp.
- Nghiên cứu mới.

3. Phương thức phát hành:

Ra 2 tháng/số. Mỗi số: 1000 bản.

Phát hành tới tất cả các tỉnh thành trên cả nước (Qua bưu điện, có thể liên lạc trực tiếp để nhận tạp chí).

4. Thể lệ nhận và sử dụng bản thảo:

Bản thảo gửi tới Ban biên tập:

- Là bản thảo gốc, chưa gửi đăng ở nơi khác hoặc in ở bất kỳ ấn phẩm nào.
- Việc xuất bản phải được tất cả các cá nhân, tập thể tác giả hoặc lãnh đạo cơ quan, tổ chức nơi tác giả thực hiện công trình nghiên cứu đồng ý.
- Tác giả chịu trách nhiệm về nội dung bản thảo và nguồn các tài liệu trích dẫn.

Tất cả các bài đăng trên Thông tin bạo lực giới được bảo hộ theo Luật bản quyền. Việc in lại và phát hành dưới bất kỳ hình thức nào đều cần được sự đồng ý bằng văn bản của Ban biên tập.

Các quan điểm và ý kiến của bài tạp chí không nhất thiết phản ánh quan điểm của Ban biên tập.

MỤC LỤC

MỤC ĐIỂM TIN	5
Điểm tin xâm hại tình dục trẻ em tháng 11,12/2009	6
MỤC BẠO LỰC GIỚI NHÌN TỪ THỰC TIỄN	12
Hoạt động phòng chống XHTDTE trên thế giới	13
Nguy cơ bị XHTDTE qua Internet	19
Xâm hại tình dục trẻ vị thành niên - hiểm họa không ở đâu xa	22
Để phòng tránh XHTD cho học sinh	26
Báo chí viết về xâm hại tình dục còn nhiều sai lệch	28
GÓC NHÌN TỪ LUẬT PHÁP	32
Những ngày bé H. đến với Ngôi nhà Bình Yên	33
Xâm hại tình dục trẻ em và mối quan tâm của cộng đồng	37
Vì sự an toàn của trẻ trước nạn xâm hại tình dục (kinh nghiệm từ luật pháp của một số quốc gia)	43
NHỮNG CÂU CHUYỆN CHIA SẺ	46
Góc nhìn của người tư vấn về xâm hại tình dục trẻ em	47
Chúng ta cần làm gì khi trẻ bị XHTD (Lưu ý với các bậc phụ huynh, thầy cô và cán bộ xã hội)	50
Giới thiệu mô hình Giáo dục an toàn cá nhân trong trường học	58
NGHIÊN CỨU MỚI	64
Xâm hại tình dục trẻ em trong những năm gần đây (theo báo cáo Tổng quan tình trạng xâm hại tình dục trẻ em ở Việt Nam trong những năm gần đây)	65

Ai có thể giúp bạn **Vượt** qua khủng hoảng?

Ai là người sẵn sàng lắng nghe bạn?

Chia sẻ mà không chút **phán xét** bạn?

Dù bạn gặp bất cứ khúc mắc nào về tình cảm, sự mất cân bằng trong cuộc sống cá nhân, bạn đều nhận được sự hỗ trợ thông tin, tư vấn tâm lý chính xác và tin cậy nhất.

Dù tư vấn qua điện thoại hay gặp trực tiếp chuyên gia, Linh Tâm luôn tạo một môi trường an toàn, quan tâm và giúp đỡ bạn vượt qua mọi khó khăn mà bạn phải đối mặt.

Hãy gọi cho

TƯ VẤN TÂM LÝ TÌNH CẢM

1900 5999 30

www.linktam.vn

MỤC ĐIỂM TIN

ĐIỂM TIN XÂM HẠI TÌNH DỤC TRẺ EM THÁNG 11, 12 / NĂM 2009

Nguyễn Kim Dung tổng hợp từ nguồn INTERNET

Trong thời gian gần đây, các địa bàn trên cả nước đã xảy ra khá nhiều vụ xâm hại tình dục trẻ em. Dưới đây là một số vụ điển hình mà các trang báo mạng điện tử Việt Nam đã đưa tin. Xét từ góc độ mối quan hệ giữa thủ phạm và trẻ bị hại, có thể thấy tính chất nguy hiểm và phức tạp của nạn xâm hại tình dục trẻ em ngày càng gia tăng.

KẺ XÂM HẠI LÀ NGƯỜI QUEN CỦA CÁC EM

1. Thực trạng đáng báo động

Thật đau lòng khi chúng tôi được bố mẹ của cháu K. (tên nhân vật đã được thay đổi) kể về đứa con gái mình vừa tròn 5 tuổi bị Nguyễn Văn H., người cùng thôn thuộc xã Quy Mông (Trần Yên) dụ dỗ bằng những viên kẹo và thực hiện hành vi hiếp dâm ngay tại nhà H. Đó là sự việc xảy ra vào khoảng 13h ngày 21/9/2007, khi cháu K. 5 tuổi, cùng mẹ sang cửa hàng của anh Th. mua đèn ông sao, nhưng anh Th. đi vắng, chỉ có Nguyễn Văn H., 14 tuổi trông nhà. Khi nghe H. bảo bố mẹ đi vắng, không bán hàng được, chị T., mẹ cháu K. qua nhà hàng xóm chơi, còn K. và bạn là C. (học cùng trường mầm non) ở đó chơi với H. Sau khi mẹ của K. đi rồi, H. cho C. mấy cái kẹo dứa để C. ngồi “canh gác”, còn mình rủ K. lên giường và hứa cho K. hai cái kẹo dứa rồi thực hiện hành vi hiếp dâm...

Đầu tháng 5/2009 tại thôn Đồng Ty, xã Phúc An (Yên Bình) xảy ra vụ bé gái Th., 12 tuổi bị Hà Văn L. (đã có vợ), người cùng thôn xâm hại tình dục. Theo lời khai, Hà Văn L. sinh năm 1984. Vào khoảng 13 giờ ngày 18/5,

Th. xuống nhà L. xem ti vi. Nhân lúc vắng người, L. đã kéo Th. ra khỏi nhà rồi giở hành vi đồi bại, sau đó dọa Th. không được nói với ai...

Đó là hai trong số nhiều vụ xâm hại tình dục trẻ em mà trong những năm qua trên địa bàn Yên Bái đã xảy ra, làm tổn hại không nhỏ đến thể xác và tinh thần cũng như danh dự và phẩm chất của những bé gái ngây thơ.

(Nguồn: vinguoingheo.vn. Ngày 24/11/2009)

2. Những chuyện động trời ở điểm giữ trẻ tư nhân

Lâu nay chị C. thường gửi cháu L. - cô con gái ba tuổi - cho bà H. (một hộ giữ trẻ gia đình ở phường 7, thị xã Trà Vinh, tỉnh Trà Vinh) trông giữ. Chiều 17/9/2009, chị đón con về nhà thì thấy cháu có biểu hiện hoảng sợ và kêu đau bụng. Chị phát hiện cháu L. có nhiều dấu vết trầy xước ở vùng kín. Chị gắng hỏi cháu hồn nhiên kể khi đang ngủ ở nhà bà H. thì bị chú T. nằm đè lên rồi... “bị thương”.

Điếng hồn, chị C. dẫn con đến nhà bà H. tìm gặp T. hỏi cho ra lẽ. Trước mặt mẹ con bà H. và hàng xóm, chị chửi bới, xông đến tát vào mặt T. nhưng T. chỉ im lặng, không phản ứng gì. Sau đó, chị đến công an phường tố cáo sự việc. Qua giám định, Phòng Kỹ thuật hình sự Công an tỉnh Trà Vinh kết luận cháu L. bị xâm hại, tổn thương vùng kín.

Tương tự là trường hợp cháu G., bốn tuổi, cũng được gửi ở điểm giữ trẻ tại nhà bà H. Mẹ cháu G. cho biết do trường mẫu giáo bé G. đang học bùng phát dịch cúm nên đành gửi tạm bé G. qua nhà bà H. Trong bốn ngày tạm gửi đó (từ ngày 14 đến 17/9), cháu G. đều về nhà trong tình trạng hoảng loạn và tỏ vẻ lo sợ khi mẹ đưa trở lại nhà bà H. Trước đây cháu luôn hồn nhiên, vui vẻ nhưng bây giờ cháu thường hốt hoảng che mặt nói: “Con sợ chú T. quá!”.

Tình cờ nghe mẹ bé L. kể chuyện trên, mẹ bé G. liền kiểm tra và phát hiện bé cũng có dấu vết nhiễm trùng vùng kín. Khi tìm cách gắng hỏi, cháu G. kể cách đây vài ngày bị chú T. ép làm chuyện người lớn đến hai lần. Mẹ cháu đã dẫn con đến công an trình báo. Qua giám định, cháu G. cũng bị tổn thương, viêm vùng kín.

Điểm giữ trẻ tại gia của bà H. thường xuyên giữ khoảng 10 đến 20 trẻ nhưng không có giấy phép. Chú T. theo lời hai cháu bé mô tả chính là N.T.T, 19 tuổi, bạn trai của con gái bà H. Hàng ngày T. thường có mặt ở nhà bà H. và cùng ăn ngủ trong phòng với các cháu từ 2 đến 5 tuổi.

(Nguồn: dantri.com. Ngày 06/11/2009)

3. Hình phạt đích đáng cho yêu râu xanh - thầy giáo

Bị cáo Ngô Tôn Huyền, 49 tuổi, nguyên giáo viên trường tiểu học số 1 Hòa Tân Tây, huyện Tây Hòa, tỉnh Phú Yên đã bị Tòa án nhân dân tỉnh Phú Yên tuyên phạt án tù chung thân về tội hiếp dâm trẻ em, tại phiên tòa sơ thẩm, ngày 29/12/2009.

Theo cáo trạng của Viện kiểm sát nhân dân tỉnh, từ tháng 4 đến ngày 17/5/2009, trong quá trình dạy thể dục bộ môn Aerobic cho các em học sinh khối lớp 4, lớp 5 của trường Tiểu học số 1 Hòa Tân Tây, Ngô Tôn Huyền đã nhiều lần dụ dỗ, khống chế để thực hiện hành vi giao cấu với 9 em học sinh của trường.

Thủ đoạn của Huyền là đưa từng nữ sinh vào trong các phòng chứa bàn ghế cũ, phòng vệ sinh giáo viên, nhà riêng của Huyền để thực hiện hành vi đồi bại.

Với tính chất, mức độ, hậu quả hành vi phạm tội của bị cáo, Hội đồng xét xử sơ thẩm Tòa án nhân dân tỉnh đã tuyên Ngô Tôn Huyền tù chung thân cho cả hai tội hiếp dâm trẻ em và dâm ô đối với trẻ em.

(Nguồn: giadinh.net. Ngày 30/12/2009)

4. Một hiệu trưởng “mua trình” nhiều học sinh

Mấy ngày nay, cả thị trấn Việt Lâm (huyện Vĩ Xuyên, Hà Giang) bàng hoàng trước thông tin có hàng chục học sinh cấp 2 bị hãm hại. Sự việc kéo dài đã lâu và chỉ bị bại lộ bởi... một viên thuốc.

Ngày 7/9/2009, Công an huyện Vĩ Xuyên (tỉnh Hà Giang) đã ra lệnh bắt tạm giam ông Sầm Đức Xương, Hiệu trưởng Trường THPT Việt Vinh (huyện Bắc Quang, tỉnh Hà Giang) vì liên quan tới hành vi mua trình trẻ vị thành niên.

Theo nguồn tin ban đầu, nạn nhân của vụ việc là học sinh cấp 2, cấp 3.

Vụ việc vỡ lở khi phụ huynh của một học sinh thấy con mình có dấu hiệu đau đớn, chảy máu nhiều ở bộ phận sinh dục đã gặng hỏi. Khi cháu bé nói lên sự thật, phụ huynh của cháu bé này đã gửi đơn tố cáo tới công an huyện Vĩ Xuyên.

Ngay sau khi nhận được đơn tố cáo, Công an huyện Vĩ Xuyên đã tiến hành xác minh vụ việc. Ngày 7/9, Công an tỉnh Hà Giang đã ra lệnh bắt tạm giam Hiệu trưởng Sầm Đức Xương tại nhà riêng (thị trấn Việt Lâm, huyện Vĩ Xuyên).

Cũng trong ngày 7/9, ông Sầm Đức Xương đã bị kỷ luật khai trừ Đảng tại trường THPT Việt Vinh (nơi ông Xương đang công tác).

Gia đình em N.T.K (13 tuổi, học sinh lớp 8C, Trường PTCS thị trấn Việt Lâm, huyện Vĩ Xuyên) là người đầu tiên dũng cảm đứng lên tố cáo hành vi con em mình bị hại.

Sau khi nhận được thông tin, phóng viên lập tức tìm tới nhà em học sinh bị hại.

Ông Nguyễn Văn Hải, bác ruột cháu K. là người duy nhất trong gia đình tỉnh táo và cương quyết đứng lên viết đơn tố cáo vụ việc đưa cháu ruột mình bị hại.

“Hôm đó là thứ 4, ngày 26/8, cháu K. về nhà với vẻ mệt mỏi, thất thần khác với mọi ngày. Em trai tôi (bố cháu K.) gặng hỏi, nhưng cháu im lặng không nói gì. Một lúc sau, mẹ cháu thấy trong cặp cháu có một vỉ thuốc còn sót lại một viên, một viên đã bị bóc ra. Gặng hỏi mãi, cháu K. mới nói đó là thuốc của một chị đưa cho dặn về nhà uống và đã bóc ra uống một viên. Em trai tôi nghi ngờ đó là thuốc kích dục hoặc thuốc tránh thai nên bảo mẹ cháu mang ra hiệu thuốc hỏi. Chủ hiệu thuốc cho biết đây là thuốc tránh thai khẩn cấp. Đến lúc ấy, nhà tôi (vợ ông Hải - PV) và mẹ cháu K. mới kéo cháu ra một góc, tí tê hỏi chuyện, cháu mới nói ra sự thật”, ông Hải tâm sự.

Theo ông Hải, chiều 26/8, sau khi tan học, cháu K. được một bạn cùng trường học trên một lớp rủ: “Đi xem mặt người yêu với chị!”.

T. đưa K. lên một chiếc xe hơi đi đến khách sạn Tân Bình (huyện Bắc Quang). Tại đây, K. được đưa lên một phòng của khách sạn và bị đẩy vào đó...

Sau khi sự việc đã xảy ra, mấy người này đưa cho cháu K. hai viên thuốc dặn mang về uống, chia làm hai lần.

Khi gia đình viết đơn tố cáo, Trường PTCS Thị trấn Việt Lâm đã yêu cầu các em viết bản tường trình, khi đó, các cháu mới khai ra người đàn ông đã hãm hại các cháu là một thầy giáo có tên... Sầm Đức Xương!

Tiếp theo đơn tố cáo của gia đình cháu K., gia đình cháu N. (cùng học lớp 8C với K.) cũng đã làm đơn tố cáo việc con em mình bị xâm hại. Vụ việc vỡ lở, dư luận bàng hoàng và phẫn nộ, bởi theo thông tin ban đầu, hàng chục học sinh cấp 2 đã trở thành nạn nhân của người thầy vô luân.

Cũng qua bản tường trình và lời khai của các em học sinh nói trên, có hàng chục học sinh khác đã trở thành nạn nhân của vụ việc.

Theo Kiên Trung VietNamnet

KỂ XÂM HẠI LÀ NGƯỜI THÂN TRONG GIA ĐÌNH CÁC EM

1. Bị cha dượng hãm hại, bé gái 13 tuổi sinh con

Ngày 21-12-2009, Trung tá Cao Văn Chung, Phó Trưởng Công an huyện Gò Công Tây (Tiền Giang), cho biết đã khởi tố, bắt tạm giam ông Nguyễn Thanh Liêm (74 tuổi, quê quán Tây Ninh, tạm trú thị trấn Vĩnh Bình, huyện Gò Công Tây) về hành vi hiếp dâm trẻ em.

Qua phản ánh của người dân thị trấn Vĩnh Bình về trường hợp em V.T.K.N (13 tuổi) sinh con vào ngày 3-11-2009 do bị xâm hại tình dục, cơ quan công an đã vào cuộc. Qua điều tra, ông Liêm khai nhận đã nhiều lần quan hệ với em K.N. làm em mang thai. Vào năm 2005, bà Phạm Thị M. (mẹ của K.N.) sau khi ly hôn đã chung sống với ông Liêm như vợ chồng. Trong thời gian em K.N. bị ông Liêm xâm hại, bà M. có biết nhưng không dám tố giác. Ngoài ra, em của K.N. là M.N. mới 10 tuổi cũng bị ông Liêm xâm hại. Trong lúc K.N. mang thai, lợi dụng lúc bà M. và K.N. vắng nhà, người cha dượng mất nhân tính này đã khống chế M.N. để hiếp dâm.

Ngày 15-12, em M.N. đã bỏ trốn khỏi nhà trọ và được hàng xóm cứu mang, giúp em tố cáo hành vi hiếp dâm của ông Liêm.

Hiện Công an huyện Gò Công Tây đã chuyển giao vụ án hiếp dâm trẻ em đặc biệt nghiêm trọng này đến Công an tỉnh Tiền Giang thụ lý theo thẩm quyền.

Nguồn: tintuonline.com. Ngày 23/12/2009)

2. Cha ruột cưỡng hiếp con gái suốt 2 năm

Căn nhà ướm hận

Gặp chúng tôi là chị N.T.H (vợ ông L.V.D). gương mặt chị bần thần toát ra vẻ khắc khổ cả về vật chất và tinh thần. Chưa hoàn hồn sau chuỗi ngày tháng “sống trong đọa đày”, chị H kể lại ngọn ngành vụ việc trong từng tiếng nấc nghẹn ngào.

Hai vợ chồng chị lấy nhau được gần 20 năm (không có hôn thú) ban đầu rất êm ấm, nhưng cái nghề “thợ đục” của ông D. đã làm xáo trộn gia đình từ lúc sinh con nhỏ thứ nhất. “Chán đời vì không có việc làm ổn định, ngày mô đi về ông cũng có chút men trong người rồi quay sang đánh vợ con khiến chị phải gửi con cho ông bà nội nuôi... Cháu L.T.H sinh ra không đủ chất dinh dưỡng nên người ốm lảm. Cách đây 5 năm, ông nói đi Lào tìm đường sinh nhai. Cả năm mới về nhà một lần vớt cho mấy mẹ con vài triệu rồi đi tiếp. Tưởng đi xa đến khi về hẳn sẽ đổi tính nhưng tệ hơn, tất cả tiền bạc ông để uống rượu và tiếp tục đánh đập vợ con thậm tệ”... Chị bật khóc nức và kể tiếp: “Trong một lần đi ra ngoài mua đồ ăn sáng về, tui như bị điện giật vì thấy ông D. không mảnh vải đang nằm đè lên người con gái. Cháu mặt dại đi... Tui hoảng hốt, nhảy vào đẩy 2 cha con ra thì bị ông tát tại, đồng thời đập đầu tui vào tường bật máu” - nói rồi chị H. vén tóc cho chúng tôi xem vết sẹo cách đây 2 năm.

Gặp mẹ, cháu H. chỉ nói “mẹ ơi, cứu con”. Từ đó, chị H. theo dõi chồng mình không rời nửa bước. Nhưng con ma dâm loạn khi đã đến thì khó mà dứt, liên tiếp cả tháng, ngày nào ông D. cũng uống rượu về nhà là nhảy vào bé H. Chị H. xông tới cứu con, ông D. thẳng tay đánh vợ dã man. Có hôm ông D. túm tóc, dìm đầu vợ xuống nước hồi lâu. Không thỏa mãn được thú tính, ông D. đuổi 2 mẹ con ra khỏi nhà trong đêm khiến 2 mẹ con phải lủi thủi lên những khu mộ gần nhà và ngủ qua đêm. Đêm không “giở trò” được, ban ngày thừa cơ vợ đi chợ hay cuộc đất ngoài vườn, ông D. lại giở trò đồi bại. Biết chuyện nhưng chị H. chỉ biết khóc và van xin chồng hãy tha cho con. Mọi nỗ lực cứu con đều bất thành nhưng vì muốn “trong ấm ngoài êm”, chị H. đã cố động viên con và ra sức khuyên can chồng. Tuy nhiên, bao lời khuyên can, thậm chí cả dọa báo Công an, ông D. vẫn không sợ.

Một ngày cuối tháng 10, khi bị ngăn cản thú tính, ông D. dọa giết 2 mẹ con. Đến đường cùng, chính tay chị H. đã viết đơn tố cáo chồng. Ngay sau đó, Công an phường A.T. đã vào cuộc và ông D. hiện đang bị tạm giữ hình sự để cơ quan pháp luật thực thi nhiệm vụ.

Nỗi đau tột cùng

Theo lời một người hàng xóm thì: “Cứ mấy bữa là thấy ông D. đánh đập chị H. và cháu bé. Bà con xung quanh tới can ngăn đều bị đuổi đánh chạy hết”.

Em trai ruột chị H. cho biết: “Nghe chị kể lại chuyện 2 mẹ con bị đánh mà lòng phẫn uất. Em đã nhiều lần tới nói chuyện và khuyên ngăn nhưng anh D. dọa giết em”.

“... Chồng tui xem như đã cạn tình. Chỉ biết bảo vệ con trong hy vọng mong manh. Những trận đau u xơ tử cung kéo dài cùng với chân phải đi cà nhắc do những lần đánh đập của chồng đã làm tui kiệt sức. Tui đã cố gắng đến khi những tia hy vọng đó không còn. Đó là lý do không một ai biết trong suốt 2 năm trời bé H. bị cha cưỡng hiếp” - chị H. tâm sự.

Đến 11 giờ trưa, bé H. đi học về chào chúng tôi nhưng bé có vẻ sợ người lạ. Nhìn bé H. quá nhỏ so với tuổi 14. Chị H. kể “Cháu học khá cả 7 năm. Bị bố bắt làm chuyện đó lần đầu kể với tui, mặt nó ngơ ngơ hỏi mẹ rằng bố lại bắt con như rứa?”.

Chị H. nhìn con ăn cơm, miệng chua chát nói với chúng tôi “Chú ơi, chắc đến khi hàng xóm biết hết chuyện, mẹ con tui cũng không còn đủ sức chịu đựng mà sống ở căn nhà này nữa. Có lẽ tui sẽ đem cháu vào Nam để bỏ lại hết sau lưng những nỗi nhục của chuỗi ngày đen tối đã qua.

(Nguồn: dantri.com; ngày 15/11/2009)

3. Bé gái bị bố dượng 70 tuổi hại đời

Hôm nay, tại phiên Phúc thẩm, Tòa án nhân dân Tối cao thành phố Hồ Chí Minh đã tuyên phạt Phạm Thành (70 tuổi, ngụ quận Bình Thạnh) mức án 14 năm tù về tội “hiếp dâm trẻ em”, buộc bồi thường cho nạn nhân 6,5 triệu đồng.

Theo án sơ thẩm, sau khi bỏ vợ và 4 người con chung, Phạm Thành sống bằng nghề chạy xe ôm. Tháng 7/2007, cảm thương người đàn ông này, mẹ bé Trâm (11 tuổi) liền “gá nghĩa” rồi cùng con gái dọn về sống chung. Dù người vợ mới trẻ hơn 22 tuổi nhưng Phạm Thành vẫn nảy sinh ý định tà dâm với con

riêng của vợ nên ra sức cưng chiều bé Trâm. Theo đó, lợi dụng lúc vợ đi làm, Thành nhiều lần dụ dỗ, sàm sỡ và thực hiện hành vi đồi bại với cô bé. Ngày 3/12/2007, sau nhiều lần phải chịu đựng ông bố dượng thú tính mà không dám cho mẹ biết, Trâm đến nhà bà tổ trưởng tổ phụ nữ nơi mình cư ngụ kể lại mọi chuyện. Ngay sau đó, hành vi phạm tội của Thành bị tố cáo với Công an. Tại phiên tòa sơ thẩm ngày 21/9, mẹ Trâm đã yêu cầu Tòa án nhân dân thành phố Hồ Chí Minh buộc Phạm Thành bồi thường 100 triệu đồng tiền “thiệt hại về trinh tiết” cho con gái mình nhưng chỉ được chấp nhận một phần.

(Nguồn: Vnexpress.com. Ngày 30/11/2009)

BẠO LỰC GIỚI NHÌN TỪ THỰC TIỄN

HOẠT ĐỘNG PHÒNG CHỐNG BÓC LỘT TÌNH DỤC TRẺ EM TRÊN THẾ GIỚI

Hoàng Thuý Lan - Trung tâm Nghiên cứu Sức khỏe sinh sản
và phát triển cộng đồng (CEFACOM)

Phòng chống xâm hại tình dục trẻ em là lĩnh vực thu hút sự quan tâm của nhiều nhà khoa học và nhà nghiên cứu trên thế giới trong những thập niên vừa qua. Theo giới chuyên môn, xâm hại tình dục trẻ em là khái niệm chỉ hành động của một người khi người đó lợi dụng quyền hạn hoặc trách nhiệm của mình để lôi kéo trẻ tham gia các hoạt động tình dục. Xâm hại tình dục trẻ em bao gồm nhiều hoạt động tình dục khác nhau, từ việc cho trẻ xem văn hóa phẩm khiêu dâm, đụng chạm vào các bộ phận kín trên cơ thể, tới giao cấu với trẻ em và hiếp dâm trẻ em. Hành vi xâm hại tình dục trẻ em bao gồm xem phim ảnh khiêu dâm, phô bày bộ phận sinh dục, vượt ve bộ phận sinh dục, thủ dâm, khẩu dâm, cho dương vật, ngón tay, hoặc các đồ vật vào âm đạo hoặc hậu môn. Khi kẻ xâm hại tình dục trẻ em là thành viên trong gia đình như ông, chú bác, bố hoặc mẹ, bố dượng, mẹ kế, anh chị em ruột thì gọi là loạn luân (Health and Community Services, 1993). Khi trẻ bị bắt buộc hay cưỡng bức có hành vi tình dục với một trẻ khác cùng lứa tuổi cũng được coi là xâm hại tình dục trẻ em. Xâm hại tình dục trẻ em cũng là bóc lột tình dục trẻ em thông qua văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em và mại dâm trẻ em (Child Abuse in Vietnam: Final Report into the concept, nature and extent of child abuse in Vietnam, 2003).

Từ thập niên cuối của thế kỷ 20, Thế giới đã có một số hoạt động mang tính cộng đồng

cùng hợp lực nhằm chấm dứt bóc lột tình dục trẻ em. Năm 1996, Thụy Điển cùng với tổ chức ECPAT quốc tế, tổ chức UNICEF và nhóm các tổ chức phi Chính phủ hoạt động trong lĩnh vực Quyền trẻ em đã đăng cai tổ chức Hội nghị toàn cầu lần thứ nhất chống bóc lột tình dục trẻ em vì mục đích thương mại vào tháng 8/1996 tại thành phố Stốc-Khôm. Tất cả có 130 nước tham gia Hội nghị với tổng số người tham dự là 1,879, trong đó 718 đại diện của 122 nước, 471 đại diện các tổ chức Chính phủ và phi Chính phủ, 17 đại biểu trẻ em và thanh thiếu niên của 8 nước, và 538 cơ quan báo chí và truyền thông quốc tế.

Để chuẩn bị cho Hội nghị lần thứ nhất, nhóm các chuyên gia đã nghiên cứu tình trạng trẻ em bị bóc lột tình dục vì mục đích thương mại các khu vực trên thế giới và đưa ra những khuyến nghị chung trong Kế hoạch hành động toàn cầu. Trong thời gian diễn ra Hội nghị, người tham dự cùng làm việc và nghiên cứu phạm vi và bản chất của vấn đề để có cơ sở tìm ra biện pháp giải quyết mang tính hệ thống trên toàn cầu nhằm chống lại bóc lột tình dục trẻ em vì mục đích thương mại. Các trẻ em và thanh thiếu niên tham dự Hội nghị thể hiện rõ vai trò và sự tham gia của mình trong việc đưa ra Tuyên ngôn về đánh giá tình hình cũng như ưu tiên của trẻ nhằm đề nghị và kêu gọi Chính phủ các nước giải quyết vấn đề liên quan tới trẻ em.

Với những cam kết đảm bảo thực thi Công ước quốc tế về Quyền trẻ em, Hội nghị toàn cầu lần thứ nhất đã đưa ra Tuyên ngôn Stốc-Khôm và Kế hoạch hành động với nguyên tắc, mục tiêu cụ thể mà tất cả các quốc gia tham dự đều tuân thủ thực hiện nhằm chấm dứt bóc lột tình dục trẻ em vì mục đích thương mại. Tuyên ngôn và Kế hoạch hành động cũng quy định việc rà soát quá trình triển khai và báo cáo năm năm một lần nhằm thay đổi chính sách, chiến lược và chương trình hành động cho phù hợp.

Sau Hội nghị toàn cầu lần thứ nhất, nhận thức về phòng chống bóc lột tình dục trẻ em vì mục đích thương mại đã được nâng lên rõ rệt. Một số thành tựu cụ thể bao gồm hệ thống luật pháp quốc tế, cải cách luật pháp quốc gia và một loạt các nghiên cứu, sáng kiến do Chính phủ các nước, các tổ chức phi Chính phủ cùng khu vực tư nhân thực hiện. Năm 1999, tổ chức Lao động quốc tế (ILO) ban hành Công ước 182 về các hình thức lao động trẻ em tồi tệ nhất. Tiếp sau đó, Thế giới đã thông qua Nghị định thư không bắt buộc về Buôn bán trẻ em, mại dâm trẻ em và khiêu dâm trẻ em (gọi tắt là OPSC) vào tháng 5/2000. Trong những năm này, Công ước Liên hiệp quốc về Chống tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia được bổ sung thành Nghị định thư phòng, Ngăn chặn và Trừng phạt tội buôn bán người, đặc biệt là phụ nữ và trẻ em.

Từ thập niên cuối của thế kỷ 20, Thế giới đã có một số hoạt động mang tính cộng đồng cùng hợp lực nhằm chấm dứt bóc lột tình dục trẻ em. Năm 1996, Thụy Điển cùng với tổ chức ECPAT quốc tế, tổ chức UNICEF và nhóm các tổ chức phi Chính phủ hoạt động trong lĩnh vực Quyền trẻ em đã đăng cai tổ chức Hội nghị toàn cầu lần thứ nhất chống bóc lột tình dục trẻ em vì mục

đích thương mại vào tháng 8/1996 tại thành phố Stốc-Khôm. Tất cả có 130 nước tham gia Hội nghị với tổng số người tham dự là 1,879, trong đó 718 đại diện của 122 nước, 471 đại diện các tổ chức Chính phủ và phi Chính phủ, 17 đại biểu trẻ em và thanh thiếu niên của 8 nước, và 538 cơ quan báo chí và truyền thông quốc tế.

Để chuẩn bị cho Hội nghị lần thứ nhất, nhóm các chuyên gia đã nghiên cứu tình trạng trẻ em bị bóc lột tình dục vì mục đích thương mại các khu vực trên thế giới và đưa ra những khuyến nghị chung trong Kế hoạch hành động toàn cầu. Trong thời gian diễn ra Hội nghị, người tham dự cùng làm việc và nghiên cứu phạm vi và bản chất của vấn đề để có cơ sở tìm ra biện pháp giải quyết mang tính hệ thống trên toàn cầu nhằm chống lại bóc lột tình dục trẻ em vì mục đích thương mại. Các trẻ em và thanh thiếu niên tham dự Hội nghị thể hiện rõ vai trò và sự tham gia của mình trong việc đưa ra Tuyên ngôn về đánh giá tình hình cũng như ưu tiên của trẻ nhằm đề nghị và kêu gọi Chính phủ các nước giải quyết vấn đề liên quan tới trẻ em.

Với những cam kết đảm bảo thực thi Công ước quốc tế về Quyền trẻ em, Hội nghị toàn cầu lần thứ nhất đã đưa ra Tuyên ngôn Stốc-Khôm và Kế hoạch hành động với nguyên tắc, mục tiêu cụ thể mà tất cả các quốc gia tham dự đều tuân thủ thực hiện nhằm chấm dứt bóc lột tình dục trẻ em vì mục đích thương mại. Tuyên ngôn và Kế hoạch hành động cũng quy định việc rà soát quá trình triển khai và báo cáo năm năm một lần nhằm thay đổi chính sách, chiến lược và chương trình hành động cho phù hợp.

Sau Hội nghị toàn cầu lần thứ nhất, nhận thức về phòng chống bóc lột tình dục trẻ em vì mục đích thương mại đã được nâng lên rõ rệt. Một số thành tựu cụ thể bao gồm hệ

thống luật pháp quốc tế, cải cách luật pháp quốc gia và một loạt các nghiên cứu, sáng kiến do Chính phủ các nước, các tổ chức phi Chính phủ cùng khu vực tư nhân thực hiện. Năm 1999, tổ chức Lao động quốc tế (ILO) ban hành Công ước 182 về các hình thức lao động trẻ em tồi tệ nhất. Tiếp sau đó, Thế giới đã thông qua Nghị định thư không bắt buộc về Buôn bán trẻ em, mại dâm trẻ em và khiêu dâm trẻ em (gọi tắt là OPSC) vào tháng 5/2000. Trong những năm này, Công ước Liên hiệp quốc về Chống tội phạm có tổ chức xuyên quốc gia được bổ sung thành Nghị định thư Phòng, Ngăn chặn và Trừng phạt tội buôn bán người, đặc biệt là phụ nữ và trẻ em.

Năm năm sau Hội nghị toàn cầu lần thứ nhất, năm 2001, Hội nghị toàn cầu lần thứ hai được tổ chức vào tháng 12/2001 tại thành phố Yô-kô-ha-ma, Nhật Bản. Mục tiêu của Hội nghị toàn cầu lần thứ hai được xác định bao gồm: Nâng cao cam kết chính trị trong thực hiện Chương trình hành động; rà soát tiến độ thực hiện Chương trình hành động; chia sẻ chuyên môn và thành công cũng như xác định vấn đề tồn tại hoặc vướng mắc trong quá trình đấu tranh chống lại bóc lột tình dục trẻ em vì mục đích thương mại; đẩy mạnh các hoạt động sau Hội nghị toàn cầu. Xác định trọng tâm của Hội nghị toàn cầu lần thứ hai là mại dâm trẻ em, buôn bán trẻ em vì mục đích tình dục và văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em.

Thành phần tham dự Hội nghị lần thứ hai vượt lên nhiều so với lần thứ nhất với tổng số người tham dự lên tới 3,050 người. Trong số đại biểu của 136 Chính phủ các nước có 95 trẻ em đại diện cho 35 nước trên Thế giới. Kế thừa bài học về sự tham gia của trẻ em từ Hội nghị lần thứ nhất, sự tham gia của trẻ em trong các hoạt động của Hội nghị lần thứ hai đã tăng lên đáng kể. Trước Hội nghị, trẻ em

tham gia vào các sự kiện nghệ thuật, chiến dịch viết thư do ECPAT khởi xướng và đóng góp ý tưởng cho quá trình lập kế hoạch Hội nghị. Trong Hội nghị, trẻ em cũng tham gia rất tích cực với vai trò là người phát ngôn, trình bày trước Hội nghị, điều hành thảo luận với báo chí và hội thảo về mối quan tâm của trẻ em, đặc biệt một số trẻ trả lời báo chí và tham gia hội báo cuối Hội nghị.

Trong Hội nghị toàn cầu lần thứ hai, các nước tham dự đã thảo luận và rà soát những thành tựu đạt được trong năm năm thực hiện Cam kết Stốc-Khôm cũng như thách thức và khó khăn còn tồn tại. Hội nghị khẳng định thế giới đã tiến hành nhiều hoạt động và sáng kiến khu vực, tiểu khu vực, song phương và quốc gia nhằm chống buôn bán trẻ em, văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em thông qua mạng Internet. Chẳng hạn, đưa ra văn bản pháp lý phù hợp với tình hình hơn, xây dựng hệ thống quy tắc thông tin, giao tiếp qua Internet, thành lập các đường dây nóng hỗ trợ nạn nhân và các hoạt động giáo dục cho trẻ em, cha mẹ và thầy cô giáo nhằm tăng cường sử dụng mạng an toàn... Tuy nhiên, bên cạnh thành công, nhiều khó khăn lớn vẫn đang thách thức các nhà hoạt động trong lĩnh vực bảo vệ trẻ em cũng như toàn thế giới. Trong đó, những vấn đề chủ yếu bao gồm: định kiến giới; sự gia tăng sử dụng Internet phát tán văn hóa phẩm khiêu dâm trẻ em; sự phát triển các công nghệ mới cũng là mối đe dọa bóc lột tình dục trẻ em dưới nhiều hình thức đa dạng; việc thực thi khung pháp lý quốc gia và quốc tế còn hạn chế; vấn đề phân bổ ngân sách cho hoạt động bảo vệ trẻ. Đặc biệt, muốn đối phó được với sự gia tăng nhu cầu này thì cần giải quyết được năm vấn đề tồn tại (tội phạm, tham nhũng, cấu kết các lực lượng xấu, chủ nghĩa khách hàng và tính tự mãn) cũng như năm yếu tố ảnh hưởng xã hội đương thời (tiền, xe hơi, điện thoại di động, máy tính và

chủ nghĩa tiêu dùng). Đây là những yếu tố làm suy giảm hệ thống giá trị và coi trẻ em là đối tượng bóc lột chứ không phải là đối tượng sở hữu quyền. Cuối Hội nghị toàn cầu lần thứ hai, Cam kết toàn cầu Yô-kô-ha-ma được thông qua bởi các Chính phủ và tổ chức tham dự Hội nghị. Cam kết này kêu gọi cộng đồng thế giới tăng cường hoạt động chấm dứt bóc lột tình dục trẻ em. Cam kết Yô-kô-ha-ma tập trung khẳng định Chương trình hành động Stốc-Khôm và củng cố quan hệ đối tác giữa nhiều bên liên quan bằng cách sử dụng ngôn ngữ mang tính sở hữu "Cam kết toàn cầu của chúng ta", tăng cường thực thi hiệu quả các khuyến nghị sau Hội nghị, nhấn mạnh mối quan hệ giữa các quyền trẻ em trong cơ chế giám sát và khẳng định Hội nghị toàn cầu lần thứ hai là sáng kiến tiếp nối những nỗ lực chống bóc lột tình dục trẻ em như một quá trình liên tục và chặt chẽ. Sau Hội nghị lần hai, Kế hoạch hành động và giám sát thường kỳ cũng được tiến hành với hoạt động rà soát định kỳ được tổ chức nhằm tăng cường tập trung chống bóc lột tình dục trẻ em trong các khu vực trên thế giới.

Hội nghị toàn cầu lần thứ III chống bóc lột tình dục trẻ em và vị thành niên được tổ chức ở thành phố Rio De Janeiro Brazil, từ ngày 25-28/12/2008. Trước khi Hội nghị diễn ra, một loạt các cuộc họp theo các chủ đề (Hình thức bóc lột tình dục trẻ em, Khung pháp lý và giải trình xã hội, Chính sách liên tịch lồng ghép, Trách nhiệm xã hội và chiến lược hợp tác quốc tế) và các cuộc họp trụ bị được tổ chức tại Châu Phi, Đông Á và Thái Bình Dương, Châu Âu và Trung Á, Nam Á, Mỹ La Tinh và Bắc Mỹ. Sau này kết quả thảo luận của tất cả các cuộc họp và khuyến nghị đưa ra được tổng hợp trong Tuyên bố Rio và Kế hoạch hành động chống bóc lột tình dục trẻ em và vị thành niên.

Mục tiêu của Hội nghị toàn cầu lần thứ ba bao gồm: xem xét thành công đạt được và tìm ra thách thức mới và các khía cạnh của bóc lột tình dục trẻ em để từ đó đề ra chiến lược và giải pháp mục tiêu nhằm giải quyết; rà soát các việc đã làm được ở các khu vực và xác định các kênh trao đổi kinh nghiệm hiệu quả hơn; thiết lập các kênh và tăng cường hợp tác quốc tế về các vấn đề đáng quan tâm; xây dựng phương pháp tiếp cận đa ngành và có hệ thống nhằm đảm bảo trẻ em và vị thành niên được bảo vệ không bị bóc lột tình dục; và xây dựng mục tiêu theo giới hạn thời gian nhằm tăng cường và giám sát tiến bộ đạt được trong các vấn đề được đề cập trong Hội nghị.

Tham dự Hội nghị toàn cầu lần thứ ba, tổng số có 4,300 đại biểu, trong đó có 739 đại biểu từ 137 quốc gia, đại diện các tổ chức xã hội dân sự, các tổ chức UN, các tổ chức quốc tế và liên Chính phủ, khu vực tư nhân, trẻ em và vị thành niên. Thành phần tham dự Hội nghị lần thứ ba đã được mở rộng với sự có mặt của các ngành công nghiệp, lãnh đạo tôn giáo, thanh tra nhà nước, đệ nhất phu nhân, v.v. Đặc biệt, Hội nghị toàn cầu lần thứ ba vẫn tiếp tục chú trọng sự tham gia của trẻ em trong các vấn đề liên quan đến trẻ. Với sự có mặt của 282 trẻ em, một nửa là trẻ em Canada và một nửa đến từ các nước khác. Trẻ em tham dự Hội nghị là những trẻ có nguy cơ cao hoặc từng là nạn nhân bị bóc lột tình dục và sau đó tham gia tích cực trong các hoạt động chấm dứt tệ nạn này trong các mạng lưới, nhà tạm lánh, trường học, cộng đồng hoặc những em tham gia hoạt động về quyền trẻ em trong sáng kiến bảo vệ trẻ em khỏi các hình thức bóc lột tình dục ở các nước. Trước thềm Hội nghị toàn cầu lần thứ ba, trẻ em tham dự cuộc họp tìm hiểu về cấu trúc và nội dung của Hội nghị cũng như

có cơ hội đưa khuyến nghị cuối cùng chuẩn bị trình bày trước Hội nghị. Trong Hội nghị, trẻ em có cơ hội tham gia các hội thảo, đối thoại với người lớn và thể hiện quan điểm của trẻ về những vấn đề liên quan tới cuộc sống của trẻ.

Cũng tương tự như Hội nghị lần thứ nhất và lần thứ hai, Hội nghị toàn cầu lần thứ ba đã phác họa bức tranh toàn cầu tương đối toàn diện về tình hình bóc lột tình dục trẻ em ở các khu vực khác nhau trên thế giới. Hội nghị nhấn mạnh những thành tựu đã đạt được bao gồm:

- 1) Các quốc gia thông qua công cụ pháp lý liên quan tới phòng chống Bóc lột trẻ em ngày càng nhiều hơn nhằm tăng cường công tác bảo vệ trẻ em khỏi bị bóc lột tình dục theo quy định quốc tế;
- 2) Các nước đã xây dựng và thực hiện chương trình, chiến lược hoặc kế hoạch bảo vệ trẻ em;
- 3) Xây dựng sáng kiến đa ngành trong phòng chống buôn bán trẻ em vì mục đích bóc lột tình dục;
- 4) Thỏa thuận song phương và đa phương giữa các quốc gia tham dự Hội nghị trong phòng chống buôn bán trẻ em xuyên biên giới và bóc lột tình dục trẻ em cũng như quá trình phát hiện, điều tra, khởi tố và trừng phạt kẻ phạm tội;
- 5) Một số nước đã tăng cường đào tạo cho cán bộ chuyên môn trong lĩnh vực phòng chống bóc lột tình dục trẻ em và hỗ trợ trẻ em là nạn nhân và các hoạt động chiến dịch giáo dục và nâng cao nhận thức.

Bên cạnh những thành công đáng kể đó, Hội nghị cũng chỉ rõ những thách thức mới đòi hỏi các nước phải có hành động tức thì để giải quyết, đó là:

- 1) Khó khăn trong xác định trẻ em có nguy cơ bị bóc lột tình dục, thiếu kiến thức và kinh nghiệm trong giải quyết và đối phó với các hình thái, xu hướng và bản chất phức tạp của bóc lột tình dục trẻ em và vị thành niên;
- 2) Thiếu phối hợp hành động giữa các bên liên quan;
- 3) Thiếu luật và thực thi luật do hạn chế về nguồn lực, cơ chế thực hiện và đào tạo cho cán bộ, cũng như thiếu quyền thực thi pháp lý;
- 4) Thiếu tập trung vào biện pháp giảm thiểu và xóa bỏ nhu cầu tình dục với trẻ em và vị thành niên và đảm bảo sự tham gia của trẻ em và vị thành niên cũng như các quy trình thủ tục thân thiện với trẻ;
- 5) Thiếu nguồn lực cho giáo dục và hỗ trợ trẻ là nạn nhân bị bóc lột tình dục;
- 6) Thiếu đánh giá hiệu quả của các biện pháp pháp lý, xã hội và các biện pháp khác nhằm giải quyết vấn đề và thiếu các hoạt động chia sẻ kinh nghiệm và bài học.

Tuyên bố và Kêu gọi hành động Rio đưa ra hướng dẫn cho hoạt động trong những năm tới đây nhằm đảm bảo hành động toàn cầu mang tính lâu dài, thực tế hóa thực thi quyền được bảo vệ của trẻ em trong quá trình hồi sinh cam kết toàn cầu và xác định công cụ và chiến lược. So với Tuyên bố và Chương trình hành động Stốc-Khôm cũng như Cam kết toàn cầu Yô-kô-ha-ma, Tuyên bố và Kêu gọi hành động Rio đã mang lại giá trị và sức

mạnh mẽ cho các hoạt động sau Hội nghị đồng thời gắn chặt vấn đề bóc lột tình dục trẻ em với các công cụ và chuẩn mực về quyền con người.

Nhìn chung, Hội nghị toàn cầu chống bóc lột tình dục trẻ em được tổ chức định kỳ với sự góp mặt của nhiều quốc gia trên thế giới đã thực sự trở thành một hoạt động mang tính toàn cầu có ý nghĩa to lớn. Đó là diễn đàn lớn đầu tiên trên thế giới về vấn đề phòng

chống bóc lột tình dục trẻ em vì mục đích thương mại. Hội nghị toàn cầu cũng là dịp cho tất cả các nước từ các khu vực trên thế giới, các lãnh đạo cộng đồng, những người có tiếng nói và tâm huyết, các nhà chuyên môn và cả trẻ em cùng nhìn lại những việc đã làm được, đánh giá xu hướng mới, biến đổi cũng như thách thức trong lĩnh vực bảo vệ trẻ em nói chung và phòng chống bóc lột tình dục trẻ em vì mục đích thương mại nói riêng.

NGUY CƠ BOC LỘT TÌNH DỤC TRẺ EM QUA MẠNG INTERNET

Hoàng Thủy Lan - Trung tâm Nghiên cứu Sức khỏe sinh sản và phát triển cộng đồng (CEFACOM)

Thật đáng ngạc nhiên khi cho rằng văn hóa phẩm khiêu dâm không hề tồn tại trước khi có Internet. Tuy nhiên, Internet cùng với sự phát triển công nghệ thông tin ngày càng mạnh mẽ đã khiến cho việc tiếp cận văn hoá phẩm khiêu dâm cũng ngày một dễ dàng hơn. Những gì được đưa lên mạng Internet dù vô tình hay hữu ý đều đáp ứng được hầu hết nhu cầu của người sử dụng. Truy cập dễ dàng, tương tác dễ dàng và có thể che giấu danh tính chính là những yếu tố làm cho văn hóa phẩm khiêu dâm và bạo lực tràn lan. Điều này có thể nhận thấy ở bất cứ nơi nào có mạng Internet và với bất cứ ai, dù là người lớn hay trẻ em, khi họ truy cập vào mạng.

Theo nghiên cứu của Ủy ban SAFT Châu Âu, cứ 5 trẻ em thì có 1 trẻ em bị dụ dỗ gặp gỡ trực tiếp với người lạ, 34% số trẻ đó đã từng vào xem những trang web bạo lực cả do vô tình lẫn cố ý. Những nhà nghiên cứu khác cũng chỉ ra trường hợp giới trẻ vô tình truy cập phải những sản phẩm đồi trụy trên Internet (Finkelhor et al., 2000; Mitchell et al., 2003), đồng thời cũng cho biết hiện tại đang có những nghiên cứu về ảnh hưởng của sản phẩm đồi trụy đối với “chủ yếu là những sinh viên đại học và người trưởng thành, không hề đề cập tới đối tượng là trẻ em, đặc biệt là trẻ em dưới 14 tuổi. Hơn nữa, những nghiên cứu xã hội đang được tiến hành đều tập trung vào những trường hợp tự ý hoặc có ý định xem những sản phẩm khiêu dâm, chưa hề

có một nghiên cứu nào đối với trẻ em hoặc người trưởng thành về tác động của việc vô tình nhìn thấy những sản phẩm đồi trụy”. Mối quan hệ giữa việc chủ động và bị động tiếp cận văn hoá phẩm khiêu dâm trực tuyến và nguy cơ trở thành nạn nhân bị bóc lột tình dục trực tuyến vẫn đang là vấn đề chưa được đi sâu nghiên cứu. Các điều tra đó xác định các nhóm đối tượng vị thành niên dễ bị xâm hại và bóc lột tình dục trực tuyến bao gồm những trẻ có nguy cơ cao và trẻ hư khi trẻ xem các ấn phẩm khiêu dâm hoặc vào các chatroom dành cho người lớn tìm bạn tình, tuy nhiên thông tin này không được cập nhật thường xuyên.

Một số nhà nghiên cứu nhận định ngay cả khi ấn phẩm khiêu dâm không được phát tán cố ý thì đó vẫn là hành động xâm hại và bóc lột khi đối tượng là thanh thiếu niên thông qua các đường truy cập hoặc địa chỉ tìm kiếm mà thanh thiếu niên thường vào hoặc vào do gõ nhầm tên của trang web nào đó.

Theo nghiên cứu YISS-1, Mitchell et al (2003), cứ 4 trẻ em thường dùng internet thì có 1 trẻ đã từng bắt gặp hình ảnh khiêu dâm không mong muốn. 73% phần trăm trường hợp xảy ra khi trẻ online duyệt web ngay tại nhà mình. Các nhà nghiên cứu cũng cho biết một số cách duy trì hình ảnh khiêu dâm trên các website, “những website khiêu dâm công khai thường được lập trình để cho việc truy xuất khỏi nó trở nên khó khăn hơn, việc này thường

được gọi với cái tên 'bẫy chuột'. Trên thực tế, ở 1 số website nút "truy xuất" thường lại dẫn người xem tới một trang web khiêu dâm khác. 26% trong số những vụ 'tai nạn' khi lướt web của thanh thiếu niên chính là họ bị dẫn đến một trang web khiêu dâm khác khi đang cố thoát ra khỏi trang web vô tình vào. Những ca như vậy chiếm 1/3 số trường hợp". Hầu hết trẻ em trong những trường hợp buộc phải xem ấn phẩm khiêu dâm không được coi là những trường hợp đặc biệt xấu. Tuy nhiên các nhà nghiên cứu cũng nhấn mạnh rằng việc phát tán có thể ảnh hưởng tới quan điểm về tình dục, về internet và ý thức của thanh thiếu niên đối với sự an toàn và cộng đồng. Nghiên cứu YISS-2 cho thấy sự gia tăng tràn lan ấn phẩm khiêu dâm trẻ em độ tuổi 10-12, hay nam thiếu niên từ 16-17 tuổi (Mitchell, Wolak và Finkelhor, 2007). Một ví dụ về thanh thiếu niên Đài Loan, 38% vị thành niên được hỏi trong cuộc điều tra đã từng tiếp xúc ấn phẩm khiêu dâm trực tuyến. Nghiên cứu cho thấy điều này liên quan tới lối sống tình dục tự do của không ít thanh thiếu niên ngày nay. Nghiên cứu đối với thanh thiếu niên Úc, tập trung lứa tuổi 16-17, 3/4 trong số đó đã từng vô tình xem ấn phẩm khiêu dâm, 38% nam và 2% nữ đã truy cập vào xem những hình ảnh đó. Nghiên cứu này kết luận 2 đặc điểm của trẻ em đối với ấn phẩm khiêu dâm rất giống với những biểu hiện ở người trưởng thành: Một là, nam giới thường có xu hướng xem những bộ phim được xếp hạng X và những trang web khiêu dâm. Hai là, người sử dụng internet ở mọi lứa tuổi đều thấy rằng thật khó có thể tránh không xem ấn phẩm khiêu dâm. Ví dụ một số game chơi bằng máy vi tính có thể có những hình ảnh tình dục, đặc biệt là những game được xếp hạng "chỉ dành cho người trưởng thành", những game này lại rất thu hút người trẻ tuổi. Điều đáng nói ở đây là văn hóa phẩm khiêu dâm

được phát tán thông qua không chỉ các công nghệ mới mà còn được thấy trên phương tiện truyền thông cổ điển như ti vi vào thời điểm đang phát sóng những chương trình dành cho trẻ em (ví dụ ở Phi-lip-pin).

Việc xem ấn phẩm khiêu dâm một cách vô tình rất có thể là một vấn đề nghiêm trọng. Hargrave và Livingstone (2006) đã chỉ ra rằng, kĩ thuật công nghệ hiện đại (bao gồm những đoạn quay phim, internet và truyền thông di động) đều cho phép người dùng có thể xem những đoạn nội dung ngắn, tùy ý mà không cần xem hết toàn bộ nội dung một sản phẩm. Vì thế mà việc quản lý nội dung trên những phương tiện truyền thông hiện đại này là rất khó khăn.

Tuy nhiên, việc thanh thiếu niên có sử dụng/xem ấn phẩm khiêu dâm lại không được nghiên cứu một cách rộng rãi mà chỉ thường được xây dựng dựa trên báo cáo cá nhân. Điều này dẫn tới khác biệt có thể trở thành những quy chuẩn xã hội áp đặt cho thanh thiếu niên. Và người ta có thể giả định rằng nhiều trẻ em và thanh thiếu niên nói rằng các em chỉ tình cờ vào những trang web có nội dung khiêu dâm thay vì thú nhận là mình có chủ ý tìm kiếm chúng vì tin rằng điều đó bị xã hội cho là xấu xa.

Mossige, Ainsaar and Svedin (2007) đã chỉ ra một cách thuyết phục rằng thanh thiếu niên chủ động truy cập ấn phẩm khiêu dâm với tần suất cao hơn và Internet chính là nguồn chính. Ở Thụy Điển, 65% nam thanh thiếu niên được điều tra ở độ tuổi 18 xem ấn phẩm khiêu dâm mỗi tháng, ngược lại chỉ có 5% nữ thanh thiếu niên rất hiếm khi truy cập ấn phẩm khiêu dâm. Chỉ có 7% nam thanh thiếu niên và 31% nữ thanh thiếu niên được điều tra trả lời rằng họ hoàn toàn không xem ấn phẩm khiêu dâm. Thảo luận về vấn đề truy cập ấn phẩm khiêu dâm có ảnh hưởng thế nào đến thanh thiếu niên cũng cần phải đề cập tới một thực tế rằng

đối với rất nhiều thanh thiếu niên thì những hình ảnh hoặc phim khiêu dâm là những thứ rất quen thuộc và các em xem chúng hàng ngày.

Rõ ràng, các website khiêu dâm đều có mục đích kiếm lợi nhuận bằng cách bắt người xem phải trả phí, liệu những trang web về khiêu dâm trẻ em và thanh thiếu niên còn có mục đích gì khác hơn không? Kanuga và Rosened (2004) cho rằng: "hiện tại có rất ít tài liệu nghiên cứu liên quan tới tác động của ấn phẩm khiêu dâm đối với thanh thiếu niên. Ở mức độ nhỏ nhất, có thể thấy rằng việc này có những tác động tiêu cực tới quá trình phát triển tâm lý lứa tuổi dậy thì... Vì cũng rất khó có thể định nghĩa một cách chính xác về những biểu hiện tình dục bình thường, chúng ta nên để tâm tới thanh thiếu niên thường truy cập vào ấn phẩm khiêu dâm liên quan tới tình dục tập thể, tình dục đồng giới, tình dục giới động vật, thông dâm và bạo dâm" (trang 120). Những nghiên cứu khác cũng đưa ra kết luận về ảnh hưởng tiêu cực của những hình ảnh bạo lực khiêu dâm đối với sự phát triển tâm sinh lý thanh thiếu niên, đặc biệt đối với trẻ em vốn có tính cách hung hăng, hoặc trẻ em mắc bệnh tâm thần phân liệt hay trẻ có tiền sử liên quan tới bạo hành tình dục.

Geradin và Thibaut (2004) cho rằng khi cha mẹ và người chăm sóc trẻ cho trẻ xem ấn phẩm khiêu dâm thì trẻ thường có xu hướng hành vi tình dục không phù hợp và đúng đắn.

Nghiên cứu The Baltic Sea Regional Study of Adolescent's Sexuality (Mossige, Ainsaar and Svedin, 2007) đặt ra vấn đề liên quan tới tình dục dị giới, tình dục tập thể, tình dục đồng giới, và tình dục giữa người trưởng thành với trẻ em. Nghiên cứu cho thấy 5% số trẻ em nam được hỏi đều thú nhận rằng chúng đã từng xem văn hóa phẩm đồi trụy giữa người trưởng thành với trẻ em. Vấn đề tranh luận ở đây là tác động có hại do tiếp xúc với ấn phẩm khiêu dâm liên quan

tới bối cảnh gia đình và thái độ của cha mẹ. Livingstone và Hargrave (2006) đã nhận xét, "Bằng chứng này cho thấy phản ứng của trẻ em đối với từng nội dung truyền thông cụ thể có thể giảm đi hoặc tăng lên tùy thuộc vào cách trao đổi ý kiến với gia đình về những gì trẻ xem."

Nghiên cứu Paul và Linz (2008) mô tả hai nhóm đối tượng, một nhóm đã từng tiếp cận ấn phẩm khiêu dâm và một nhóm khác chỉ xem những hình ảnh trung tính và kết quả là nhóm thứ nhất có nhận thức ngôn ngữ tình dục nhanh hơn so với nhóm thứ hai. Kết quả cho thấy mối liên hệ giữa việc tăng nhận thức về tình dục cho giới trẻ với hành vi tình dục thực tế rất phức tạp. Và do đó chưa đủ bằng chứng để kết luận về mối liên quan giữa tiếp xúc với văn hóa phẩm khiêu dâm với hành vi tình dục của thanh niên.

Nhìn chung, các nghiên cứu có chung quan điểm là khi người ta tiếp xúc với văn hóa phẩm khiêu dâm và bạo lực thì hệ quả tất yếu là chịu tác động tới thái độ và hành vi, đồng thời tiềm tàng nguy cơ ảnh hưởng đến sức khỏe. Và Internet được coi là nguy cơ tiềm tàng vì khả năng tiếp cận không hạn chế với ấn phẩm khiêu dâm đồi trụy.

Các nghiên cứu hiện thời đều chưa kết luận cách hiểu chính xác về tác động của việc tiếp xúc với ấn phẩm khiêu dâm tới trẻ em trong các tình huống phi bối cảnh (tức là không cụ thể trong một hoàn cảnh có mục đích, mà có thể do ngẫu nhiên hoặc vô tình). Hiện chưa có cách phân loại ấn phẩm khiêu dâm nhưng có thể khẳng định Internet làm tăng khả năng tiếp cận với văn hóa phẩm không lành mạnh đó. Một số trẻ em có thể bị tổn thương do tiếp xúc với văn hóa phẩm khiêu dâm nhưng chúng ta cũng phải biết rằng đối với nhiều trẻ em khác việc tiếp xúc với hình ảnh và ngôn ngữ khiêu dâm là chuyện xảy ra hàng ngày.

XÂM HẠI TÌNH DỤC TRẺ VỊ THÀNH NIÊN HIỂM HỌA KHÔNG Ở Đâu XA

(Trịnh Bích Liên tổng hợp Theo báo cáo nghiên cứu của CSAGA, ISDS và Actionaid Việt Nam)

Việt Nam cũng như nhiều nước trên thế giới, tình trạng xâm hại tình dục (XHTD) ở lứa tuổi vị thành niên (VTN) đang ngày một gia tăng với những diễn biến phức tạp. Các phương tiện truyền thông cũng như các cơ quan chức năng những năm gần đây đã liên tiếp cảnh báo, song trẻ em ở các lứa tuổi, nhất là lứa tuổi thành niên vẫn chưa được phòng vệ nạn xâm hại tình dục một cách hiệu quả. Nhận thức của không ít các bậc phụ huynh, các thầy cô và bản thân các em về vấn đề này còn nhiều hạn chế. Sự an toàn của các em bị đe dọa không chỉ ở những nơi hẻo lánh, tối tăm mà ngay cả nơi công sở, trường học hoặc gia đình.

Trong một nghiên cứu mới đây của CSAGA, ISDS và Actionaid Việt Nam tại 3 địa bàn là Hà Giang, Quảng Ninh và Thành phố Hồ Chí Minh, kết quả điều tra đã cho thấy các em học sinh đang phải đối mặt với những nguy cơ XHTD ít ai ngờ.

TÌNH TRẠNG XHTD ĐỐI VỚI TRẺ VỊ THÀNH NIÊN KHÔNG NHƯ NHẬN ĐỊNH CỦA THẦY CÔ

Theo tổng hợp bước đầu, có tới 20% các em được hỏi đã bị quấy rối, lạm dụng tình dục theo các hình thức khác nhau, 4,8% các em bị 1-2 lần trong năm, cá biệt có những em bị tới hơn 10 lần trong 1 năm. Độ tuổi từ 14 đến 16 thường bị XHTD nhiều nhất (chiếm khoảng 69.2% trên tổng số), tuy nhiên cũng có những em bị những hành vi sàm sỡ từ rất

sớm, từ 7 đến 9 tuổi. Đối tượng bị quấy rối, lạm dụng tình dục đa phần là các em gái, song không có nghĩa là các em nam tránh khỏi tình trạng này (79.2% là nữ so với 20.8% là nam). Sở dĩ các thầy cô nhận định là ít bởi hầu như tất cả các em đều có xu hướng giấu kín chuyện xảy ra (77% số các em được hỏi đã trả lời là không biết một ai bị quấy rối).

HÌNH THỨC QR, LTDĐ NGÀY CÀNG ĐA DẠNG, PHỨC TẠP VÀ CÓ LIÊN QUAN ĐẾN GIỚI TÍNH

Không ít học sinh tham gia khảo sát không ý thức được mình bị XHTD khi người khác dùng lời nói, cử chỉ và các phương tiện gọi dục khác với các em. Các hành vi mang

tính gián tiếp liên quan tới tình dục như: tán tỉnh, gọi điện, nhắn tin, đứng chờ, đi theo, nhìn trộm, cho xem những hình ảnh khiêu dâm (chat sex)..., là những kiểu XHTD khiến

không chỉ HS mà cả các bậc phụ huynh, các thầy cô giáo cũng khó nhận ra. Điều này lô gic với hiện trạng có một tỷ lệ đáng kể các em bị những hành vi XHTD ở mức độ cao hơn như: đụng chạm/sờ/hôn vào những bộ phận trên cơ thể của mình. Trong số 15.6% các em trả lời từ nhỏ tới nay em đã từng bị quấy rối, lạm dụng tình dục, có 26.8% số em đã từng bị ép buộc hôn vào môi, 19.5% bị đụng chạm ở ngực, 7.3% ở bộ phận sinh dục. Ngoài ra, khi tìm hiểu về những hình thức XHTD khác, kết quả nghiên cứu còn cho thấy có tới 10% số em học sinh được hỏi trả lời là đã từng bị người khác bắt ép nhìn, sờ mó/đụng chạm vào những bộ phận cơ thể của họ. Hiện tượng bị cưỡng bức QHTD/hiếp dâm

đối với các em tuy chỉ chiếm một tỷ lệ nhỏ, song thông qua những câu chuyện điển hình từ địa phương, có thể thấy đây là mối lo ngại lớn của cả cộng đồng.

Tổng hợp từ các hình thức học sinh bị XHTD, nghiên cứu cũng phát hiện có xu hướng khác biệt về giới (học sinh nữ bị XHTD nhiều hơn học sinh nam). Điều này được giải thích bằng nhiều lí do khác nhau, trong đó đa phần các em chịu ảnh hưởng của định kiến giới khi nhìn nhận (nữ yếu đuối, nhút nhát, hiền lành, hay xấu hổ, nhẹ dạ cả tin, phụ thuộc nam giới...).

Vì vậy vấn đề nâng cao nhận thức, thay đổi cách nhìn nhận cho các em cũng hết sức cần thiết phải đặt ra.

NƠI NÀO CŨNG CÓ THỂ XẢY RA XHTD ĐỐI VỚI HỌC SINH, NGƯỜI QUEN HAY NGƯỜI LẠ ĐỀU CÓ THỂ LÀ THỦ PHẠM

Giống như một số nghiên cứu khác về xâm hại tình dục (ở các môi trường ngoài trường học), hành vi QR, lạm dụng tình dục đối với các em học sinh PTTH tại các địa bàn khảo sát cũng thường xảy ra ở những nơi vắng vẻ hoặc tại chính nhà của thủ phạm, hay ở chính nhà các em. Ngoài ra, những địa điểm công cộng nhưng có điều kiện thuận lợi như công viên, hàng Internet, quán giải khát, phòng khám bệnh, phòng học... cũng là nơi các em dễ bị đối tượng xấu lợi dụng, tấn công.

Theo các em những kẻ thực hiện những hành vi XHTD không chỉ là những người lạ mặt, những người mà các em không biết, chưa bao giờ nói chuyện mà còn có thể là những người quen, thân như: người trong gia đình, họ hàng, hàng xóm, bạn của bạn, bạn cùng lớp/ cùng trường... Đối với những người đã từng quen biết, các em thường không để ý đề phòng cho nên đối tượng có nhiều cơ hội tiếp cận. Đáng lưu ý là có một số lượng không

nhỏ thủ phạm của quấy rối, lạm dụng tình dục là bạn cùng lớp, cùng trường. Những hành vi biểu hiện của sự XHTD của đối tượng này như trêu ghẹo, tán tỉnh thô lỗ, sàm sỡ với bạn học nữ thường được nguy trang dưới những đặc điểm tâm lí, giới tính. Mặc dù cho đến thời điểm hiện tại, các em học sinh tại 3 địa bàn khảo sát đã tương đối được đảm bảo an toàn, tránh các thủ phạm của XHTD trong thời gian học tập, sinh hoạt ở nhà trường. Tuy nhiên, tinh chất khó đề phòng về đối tượng, thời gian, nơi xảy ra XHTD như vậy và các em bị hại thường có xu hướng giữ kín câu chuyện của mình nên thủ phạm thường khó bị phát giác. Thậm chí có tình trạng ở cùng một nơi, một thủ phạm có thể thực hiện hành vi xâm hại tình dục được nhiều lần với nhiều học sinh. Đây cũng là mối lo ngại không chỉ của các em mà còn nhắc nhở các bậc phụ huynh, thầy cô và toàn thể cộng đồng nhanh chóng tìm ra các biện pháp hữu hiệu để bảo vệ sự an toàn cho các em.

BẤT BÌNH ĐẲNG GIỚI, THIẾU HIỂU BIẾT CỘNG VỚI NHỮNG ẢNH HƯỞNG TIÊU CỰC CỦA MÔI TRƯỜNG VĂN HÓA GIÁO DỤC LÀ NHỮNG TÁC NHÂN DẪN TỚI NGUY CƠ CỦA XHTD VÀ LÂY NHIỄM HIV

Trước hết, có thể thấy một căn nguyên được xem như xuất phát điểm của tình trạng XHTD đối với VTN, đó là trình độ hiểu biết của các thầy cô và học sinh tại các địa bàn khảo sát về vấn đề này còn nhiều điểm hạn chế. Rất nhiều những hành vi quấy rối, lạm dụng tình dục không được nhận diện, hoặc do lầm tưởng với những cử chỉ biểu hiện tâm sinh lý thông thường của VTN. Nguy cơ lây nhiễm HIV từ XHTD và ngược lại hầu như thầy cô và các em không hình dung được một cách rõ ràng. Điều này dẫn đến các em HS chủ quan, không biết cách phòng vệ, thầy cô cũng vô tình bỏ qua những mối quan tâm cần thiết. Các em cần sự hỗ trợ nhưng thầy cô lại không tìm được cách khai thác những bí mật trong các câu chuyện bị các em giấu kín.

Ngoài ra kết quả nghiên cứu còn cho thấy những áp lực được phát sinh từ những tư tưởng định kiến giới và việc đối xử không công bằng giữa nam và nữ đã khiến hầu hết các câu chuyện về XHTD bị giấu kín. Điều này cũng chính là một trong những nguyên nhân dẫn đến tình trạng XHTD không những không được can thiệp để chấm dứt mà còn có nguy cơ tiếp tục gia tăng. Bên cạnh đó, sự thiếu hiểu biết của học sinh về giới tính, sức khỏe sinh sản - tình dục và quyền trẻ em cũng là nguyên nhân tạo cơ hội thuận lợi cho những đối tượng xấu lợi dụng để xâm hại tình dục các em. Và một yếu tố căn bản không thể bỏ qua, đó là những tác động của môi trường gia đình, nhà trường, xã hội.

Tìm hiểu từ 3 địa bàn khảo sát, ở mỗi nơi, môi trường sống, sinh hoạt và học tập của các em đều có những khó khăn riêng. Song sự thiếu an toàn được bộc lộ rõ trên các phương diện như: tính chất phức tạp của địa bàn cư trú, trình độ dân trí không đồng đều, phong tục tập quán còn lạc hậu, địa hình đi lại khó khăn (xa xôi, hẻo lánh)... Ngoài ra, lối sống của bộ phận thanh thiếu niên thất học, những ấn phẩm văn hóa đồi trụy được phát tán bừa bãi, các tụ điểm vui chơi giải trí thiếu lành mạnh thu hút các em như các quán giải khát kiêm dịch vụ internet, karaoke, chiếu phim... cũng là những nơi, những con đường dẫn dụ các em tới các nguy cơ hoặc trở thành nạn nhân, hoặc trở thành thủ phạm của XHTD.

Đồng hành với những yếu tố trên đây, môi trường gia đình và nhà trường tưởng chừng là những nơi an toàn nhất, song cũng tiềm ẩn những nguy cơ khó lường đối với vấn đề XHTD và lây nhiễm HIV ở tuổi VTN. Hoàn cảnh kinh tế khó khăn, lối sống thiếu lành mạnh của cha mẹ, sự quan tâm chăm sóc, giáo dục chưa đầy đủ của người thân và thầy cô, những rào cản tâm lý từ nhiều phía... khiến những câu chuyện đau lòng xảy ra với các em chưa được hỗ trợ chấm dứt.

Xâm hại tình dục trẻ vị thành niên gây ra những hậu quả nặng nề

Hành vi XHTD đối với VTN trước hết được xác định gây ra những tổn thương về thể chất và tinh thần cho người bị hại. Về mặt thể chất, tình trạng đa chấn thương cơ thể do thủ phạm dùng sức lực để khống chế, cưỡng bức khiến các em không chỉ đau đớn thực thể mà trầm trọng hơn cả là hậu quả tổn thương cơ quan sinh dục, kéo theo nguy cơ lây nhiễm các bệnh đường tình dục, HIV/AIDS, mang thai ngoài ý muốn... Thậm chí có những trường hợp gây nguy hiểm tính mạng.

Về tinh thần, các em bị XHTD một vài lần có thể chỉ cảm thấy khó chịu, sợ hãi hoặc xấu hổ, mặc cảm trước bạn bè, thầy cô. Nhưng nếu mức độ bị quấy rối, lạm dụng tình dục tăng lên, tái diễn nhiều lần, các em sẽ lâm vào tình trạng khủng hoảng tinh thần theo nhiều thể dạng khác nhau, nhất là những em bị cưỡng ép tình dục hoặc hiếp dâm. Thực tế còn cho thấy một số em sau khi bị ép quan sát những tranh ảnh khiêu dâm, những thước phim đồi trụy hoặc thực hiện những đụng chạm thân xác theo kiểu mới lạ... Những ám ảnh về tình dục không được giải tỏa dẫn đến một số rối nhiễu tâm sinh lý, và không ít em trong số này đã đành chấp nhận những hành vi cân bằng sinh lý như thủ dâm, quan hệ tình dục đồng giới hoặc dùng chất kích thích như bia, rượu, thuốc lá... Một số khác sa vào tệ nạn xã hội và cũng không loại trừ khả năng một số học sinh Phổ thông trung học (PTTH) bị hại (thường là học sinh nam), sau đó chính em lại trở thành thủ phạm XHTD. Cơ hội phát triển cuộc sống của các em bị hạn chế một cách rõ rệt.

Ngoài những hậu quả trực tiếp gây ra cho người bị hại, XHTD còn có những tác động, ảnh hưởng tiêu cực khác đối với đời sống văn hóa xã hội như gây dư luận xấu cho môi trường giáo dục, gây tâm lý hoang mang bất ổn trong nhân dân, làm mất lòng tin của các bậc phụ huynh, đặt các thầy cô trong tình trạng mất tâm thế giảng dạy vì phải lo lắng, bức xúc về sự mất an toàn của học sinh... Đặc biệt đối với thủ phạm, nếu không bị phát giác hoặc phát giác nhưng không có chế tài xử phạt nghiêm khắc, những đối tượng này sẽ ngày càng gia tăng mức độ phạm tội. Về cơ chế những hành vi XHTD cũng được hình thành và lây lan theo qui luật của tâm lý và bệnh lý, cho nên sẽ tốt hơn nhiều nếu toàn thể cộng đồng hướng tới tìm những biện pháp đề phòng, ngăn chặn hữu hiệu thay cho việc giải quyết, khắc phục hậu quả hiện nay.

Cuộc khảo sát đã cho thấy một thực trạng khá phổ biến về nạn XHTD và nguy cơ lây nhiễm HIV đối với học sinh PTTH ở Việt Nam. Liên quan tới thực trạng này là sự thiếu đồng bộ của các cơ quan chức năng trong việc triển khai trong việc thực thi luật pháp. Hệ thống văn bản pháp luật chưa có những hướng dẫn cụ thể gây những khó khăn, vướng mắc cho việc xử lý hành vi vi phạm... Ngoài ra trình độ nhận thức của cán bộ và người dân địa phương nói chung, vốn hiểu biết của các em học sinh, các bậc phụ huynh, các thầy cô giáo... còn ít nhiều hạn chế cũng là lý do căn bản khiến việc phòng chống XHTD, HIV chưa được đẩy mạnh.

ĐỂ PHÒNG TRÁNH XHTD CHO HỌC SINH

VỀ PHÍA CHÍNH PHỦ VÀ BỘ NGÀNH LIÊN QUAN

Chính phủ cần bổ sung điều khoản trong luật pháp quốc gia về cấm xâm hại tình dục (bao gồm cả quấy rối, lạm dụng và cưỡng bức tình dục trẻ em) và các văn bản hướng dẫn thực hiện; xây dựng các hệ thống giám sát việc chấp hành luật này tại các nơi công cộng như trường học, đường phố, cơ quan, khu vui chơi giải trí... và trong các môi trường có tính riêng tư thông qua các tổ chức quản lý nhà nước, các tổ chức xã hội về trẻ em.

Bộ Giáo dục - Đào tạo điều chỉnh, cân đối các môn học sao cho những kiến thức về giới tính, sức khỏe sinh sản và tình dục được phân phối đầy đủ, thích hợp hơn trong chương trình PTTH. Đồng thời, Bộ cần tổ chức biên soạn tài liệu hướng dẫn chi tiết hơn và có chính sách động viên, khích lệ những giáo viên phụ trách phần kiến thức này.

Các cơ quan quản lý nhà nước về trẻ em cần đẩy mạnh hơn nữa vai trò là tổ chức cầu nối, liên kết đối với các nỗ lực của Chính phủ, Liên hiệp quốc, các tổ chức phi Chính phủ trong và ngoài nước nhằm thúc đẩy công tác phòng chống XHTD trẻ em.

VỀ PHÍA NHÀ TRƯỜNG VÀ CÁC BAN NGÀNH ĐOÀN THỂ ĐỊA PHƯƠNG

- Địa phương cần củng cố, hoàn thiện hệ thống báo cáo, tố tụng về các trường hợp học sinh bị xâm hại tình dục thông

qua việc nâng cao năng lực cho đội ngũ cán bộ chính quyền và các tổ chức xã hội về quyền trẻ em cũng như kỹ năng khuyến khích sự tham gia của VTN; vận động các tổ chức đoàn thanh niên, hội phụ nữ, công an, tư pháp, y tế... tham gia các hoạt động góp phần ngăn chặn, làm giảm thiểu các nguy cơ xâm hại tình dục và lây nhiễm HIV đối với học sinh PTTH.

- Các cơ quan quản lý về trẻ em ở địa phương cần phát huy vai trò tích cực hơn trong mạng lưới giám sát việc bảo vệ, ngăn ngừa và giải quyết các trường hợp học sinh bị XHTD; phối hợp cùng nhà trường, đoàn thanh niên và các tổ chức xã hội lập hệ thống trợ giúp trong và ngoài nhà trường, mở rộng mạng lưới dịch vụ tư vấn tâm lý, chăm sóc sức khỏe và hỗ trợ pháp lý để các em có thể tìm đến dễ dàng khi cần; tổ chức những chiến dịch truyền thông nâng cao nhận thức về XHTD cho toàn thể cán bộ và người dân, trong đó đối tượng đích nhắm tới là các em học sinh, các bậc phụ huynh, các thầy cô giáo. Thông điệp và phương thức truyền thông được lựa chọn phù hợp với từng nhóm đối tượng (dựa trên kết quả của khảo sát này).
- Nhà trường cần cải tiến nội dung giảng dạy về quyền trẻ em trong trường học; cần hướng dẫn các em biết cách chia sẻ câu chuyện của mình với ai, tìm đến đâu để được hỗ trợ nếu không may

bị XHTD. Trong trường hợp các em không bị XHTD thì cũng cần được tập huấn những kỹ năng để giúp đỡ bạn bè; tạo các diễn đàn, sân chơi để các em học sinh được nâng cao hiểu biết về vấn đề XHTD và nguy cơ lây nhiễm HIV. Đồng thời từ đây, các em có thể bày tỏ ý kiến, nguyện vọng về việc xây dựng những chương trình hỗ trợ phòng chống nạn xâm hại tình dục đối với VTN một cách hiệu quả.

Cần có các đợt tập huấn:

- Tập huấn ngắn ngày cho cán bộ nòng cốt địa phương (Giáo viên, cán bộ đoàn, hội phụ nữ, y tế, công an, tư pháp) về kiến thức, kỹ năng phòng chống XHTD, HIV đối với học sinh phổ thông trung học. Đội ngũ cán bộ này sẽ chịu trách nhiệm tập huấn mở rộng cho các nhóm đối tượng đích tại địa phương.
- Tập huấn nâng cao cho cán bộ nòng cốt địa phương (Giáo viên, cán bộ đoàn, hội phụ nữ, y tế, công an, tư pháp) về phương pháp và kỹ năng hỗ trợ các em học sinh là nạn nhân của XHTD.
- Tập huấn kỹ năng truyền thông cho cán bộ truyền thông địa phương về phòng chống xâm hại tình dục và nguy cơ lây nhiễm HIV/AIDS.

Trẻ em trường Bồ Đề và Tân Trào trong diễn đàn "Tiếng nói của trẻ em về phòng chống trùng phạt thân thể trẻ em" (Csaga, SCS)

BÁO CHÍ VIẾT VỀ XÂM HẠI TÌNH DỤC: CÒN NHIỀU SAI LỆCH

(Diệu Linh - Báo Phụ nữ Thủ đô)

Truyền thông đóng vai trò quan trọng trong việc tuyên truyền phòng chống xâm hại tình dục (XHTD). Tuy nhiên, không ít các bài báo còn mang nặng tính áp đặt chủ quan của tác giả, ảnh hưởng không nhỏ đến việc khắc sâu thêm định kiến, gây nên những sợ hãi bị “lên án” của các nạn nhân, khiến các vụ việc XHTD càng khó đưa ra công luận. Dưới đây là một số sai lệch của báo chí trong việc phản ánh các vụ việc XHTD:

1. MIÊU TẢ QUÁ CỤ THỂ, GIẬT GÂN, PHẢN CẢM

Bài “Xâm hại tình dục trẻ em: Những nỗi đau không tên” báo An ninh Thủ đô ra ngày 8/7/2008 có đoạn: “Cách đây chưa lâu, 1 sinh viên xâm hại tình dục cô bé 6 tuổi ở Hà Nội đã được đưa ra xét xử tại TAND thành phố Hà Nội. Lợi dụng sự ngây thơ của bé, bị cáo đã dụ dỗ bé sang nhà, hứa cho ăn kẹo bánh, khen bé có cái váy đẹp rồi cởi váy, cởi quần bé ra để làm chuyện đồi bại. Làm xong bị cáo còn bình tĩnh tắm rửa và căn dặn bé không được tiết lộ với ai”.

Bài “Gia tăng tội phạm xâm hại tình dục trẻ em do sự nuông tay và thỏa hiệp” đăng trên cand.com.vn ngày 22/11/2009 cũng có đoạn: “Lợi dụng nhà vắng người, chỉ có mỗi Lương và cháu T., Lương không kìm chế được dục vọng nên đã giở trò dâm ô bỉ ổi, bắt cháu T. phải làm theo để thỏa mãn ý. Lần này, sau khi xuất tinh vào miệng cháu T., sợ khi cháu về nhà sẽ bị người lớn phát hiện nên Lương đã lấy giẻ lau miệng cho cháu T. và mở tủ lạnh lấy kẹo đưa cho cháu T. ăn”.

Bài “Xâm hại tình dục, nỗi đau còn giấu kín” đăng trên báo dantri.com.vn ngày 24/11/2007 có đoạn: “Một đêm em tỉnh giấc, thấy có người chui vào trong màn, sờ soạng ngực em. Em sợ run lên, cố mở mắt nhìn thì ra là bố dượng. Hoảng hốt, em bật dậy kêu. Ông ấy bịt mồm không cho em la, đẩy em nằm xuống giường rồi thì thầm nói “cho dượng sờ một tý”. Rồi ông ta bò lên giường, em cố đẩy ra nhưng không được...”

Khi đứng dậy, ông ấy lấy cái khăn lau bàn ra lau đùi em. Em giả vờ ngất đi”...

Việc miêu tả cụ thể, tỉ mỉ quá trình phạm tội, các hành vi dâm ô của kẻ phạm tội thậm chí có chi tiết kích dục, câu khách, khiến người đọc sẽ tò mò theo dõi các tình tiết phạm tội với thái độ thiếu nghiêm túc, chót nhả mà quên đi thân phận của nạn nhân. Từ thái độ và cảm nhận như vậy, người đọc - dư luận xã hội sẽ không có ý thức lên án hành vi XHTD một cách mạnh mẽ. Hơn nữa, điều này khiến cho những người trong cuộc (nạn nhân

và người thân nạn nhân) sẽ cảm thấy bị tổn thương nhiều hơn, đồng thời lo lắng sẽ bị cười cợt, chế giễu nên có thể họ sẽ giấu diếm các tình tiết cần khai báo với công an để làm căn cứ xử lý hình sự.

Các vụ việc XHTD khi được báo chí phản ánh đều đã được cơ quan chức năng điều tra

và đưa ra kết luận, vì thế, khi phản ánh việc XHTD chỉ cần dẫn lời của cơ quan công an điều tra, cán bộ xã hội để khẳng định “đó có phải là vụ XHTD hay không” chứ không nên đi sâu miêu tả kỹ quá trình xảy ra xâm hại và xâm hại như thế nào để tránh phản cảm cho người đọc.

2. ĐỔ LỖ CHO NẠN NHÂN

Không ít bài báo quy chụp rằng hành vi của nạn nhân đã khuyến khích việc XHTD

Báo **dantri.com.vn** ngày **13/8/2008** đăng lại bài trên báo **Công an nhân dân** “**Sống buông thả bị xâm hại tình dục**”, trong đó có đoạn viết: “Từ trước đến nay, dư luận luôn bày tỏ sự cảm thông, chia sẻ đối với các trường hợp trẻ em bị XHTD và phần nộ trước hành vi thú tính của kẻ thủ ác. Thế nhưng, qua vài vụ việc xảy ra trong thời gian gần đây, nguyên nhân của những vụ án hiếp dâm có phần lỗi bắt đầu từ lối sống buông thả, nhận thức lệch lạc của bị hại...”. Trong bài có kể lại một số trường hợp các em gái đi chơi với bạn, uống rượu say và bị XHTD và kết luận: “Còn nhỏ tuổi nhưng các em lại rất phóng túng, dễ dãi trong các mối quan hệ, đặc biệt là đối với bạn khác giới. Qua những vụ việc này, trách nhiệm của nhà trường và gia đình là không thể chối bỏ. Vụ việc xảy ra ở vùng quê tương đối hẻo lánh đã gióng lên một hồi chuông báo động về lối sống của một bộ phận thanh, thiếu niên”.

Báo **giadinh.net.vn** ngày **27/7/2009** cũng có loạt bài “**Những vụ án xâm hại tình dục: Khi nạn nhân “tự nguyện” làm bị hại**” cũng dễ khiến người đọc có ác cảm với nạn nhân.

Thực tế, nạn nhân không phải là người có lỗi trong bất cứ trường hợp nào. Các em thiếu ý

thức bảo vệ mình là do các em còn trẻ, chưa được cha mẹ, thầy cô cung cấp các kiến thức để tránh bị xâm hại, nhưng điều đó không có nghĩa các đối tượng lợi dụng sự thiếu hiểu biết, nông nổi đó để XHTD các em. Một thủ đoạn thường gặp của những kẻ phạm tội XHTD trẻ em chính là lợi dụng sự quen biết, sự thiếu hiểu biết, cho tiền, cho quà, rủ đi chơi, giúp đỡ sau đó đe dọa, khống chế các em. Việc quy kết các em sống buông thả, sa đoạ, đua đòi, ăn mặc hở hang, kêu gọi, như thế khuyến khích việc quấy rối, XHTD và giảm tội của các đối tượng XHTD, thậm chí hướng dư luận vào việc thương xót các đối tượng XHTD, lên án nạn nhân.

Các “**gương tà liếp**” đã bị dư luận khinh bỉ, rẻ rúng, khó hòa nhập, khó được “**tha thứ**” và chấp nhận khiến cho những người bị XHTD sợ hãi và không dám tố cáo. Họ sẽ lo lắng nếu như tố cáo thì mình hoặc con mình sẽ khó sống, “**khó trở về tinh khôi**” về danh dự, nhân phẩm. Vì thế, thà chịu thiệt mà giấu nhẹm đi còn hơn. Chính vì sai lầm và định kiến của xã hội mà nhiều bậc cha mẹ khi có con bị XHTD không những không tố cáo thủ phạm mà còn trút giận, đổ lỗi cho con (mày không dễ dãi, nhẹ dạ thì làm sao lại thế...). Điều này khiến nạn nhân bị tổn thương, lo sợ, không dám tố cáo hoặc có trường hợp hủy hoại bản thân khi gặp phải chuyện tương tự.

1. HỤ HỌA VÀ THỐI PHÒNG

Rất nhiều các bài báo giật tít **“Gia tăng xâm hại tình dục (tienphongonline.com.vn ngày 24/8/2008), “Xâm hại tình dục trẻ em – báo động” (baovinguongheo.vn ngày 24/11/2009, đăng lại bài của Báo Yên Bái)**. Còn rất nhiều bài viết về XHTD có dẫn các từ “báo động”, “gia tăng”, “nghiêm trọng”, “nhiều”, “đáng sợ”, “nguy hiểm”... đưa ra các bức tranh xám xịt về nạn XHTD (đặc biệt đối với trẻ em). Đồng thời các bài báo cảnh cáo trẻ em có thể bị xâm hại mọi lúc, mọi nơi, các bậc cha mẹ không nên tin tưởng ai kể cả người thân, hàng xóm, cô dì chú bác. Các bài báo cũng khẳng định rằng việc XHTD là do ảnh hưởng của phim sex, do kẻ phạm tội ăn chơi, đua đòi, tư cách phát triển lệch lạc, bệnh hoạn... khiến cho nhiều cha mẹ bất an, lo lắng.

Trong bài **“Thành ‘gái hư’ vì bị xâm hại tình dục” (báo datviet.vn ngày 21/05/2009)**, tác giả đã tường trình về sự “sa ngã” của những cô gái bị xâm hại tình dục, có đoạn: “Lúc 15 tuổi, nó bị một người quen cưỡng hiếp”, một phụ nữ ở gần nhà, vốn thân với cha mẹ Hương kể, “khi gia đình con bé nói chuyện với thằng kia, thì hẳn chẳng những không nhận tội mà còn lu loa là tại con bé quyến rũ, mời mọc nó”. Mặc dù hầu hết những người xung quanh đều biết là không phải vậy, nhưng Hương vẫn bị suy sụp khi nghĩ rằng mình đang bị bêu riếu, rằng không ai tin mình bị cưỡng ép. Những lần cô đi qua mấy quán bia, quán nước, quán cắt tóc gội đầu gần nhà, đám thanh niên đều nhìn chằm chằm một cách hiếu kỳ, rồi chỉ trỏ với nhau, nhiều khi cười hô hố sau lưng cô. Sợ hãi, cô nữ sinh trốn trong nhà, mãi mới chịu đi học lại nhưng từ đó không bao giờ có tên trong danh sách học sinh khá, giỏi nữa...

“...” Từ đó, cách sống của Hương thay đổi hẳn. Cô không còn cúi mặt khi ra đường nữa. Tốt nghiệp cao đẳng, chưa xin được việc, cô đi làm ở hiệu cắt tóc gội đầu trên phố, cười đùa đáp lại những lời cợt nhả của đàn ông, cặp vớ với rất nhiều người cả độc thân và có vợ theo kiểu quan hệ “tiền trao cháo múc”...

Tác giả cũng quy chụp: “Sau khi chuyện đó xảy ra, nhiều em gái đau khổ tự trách mắng mình, các em cho rằng điều này xảy ra với mình mà không phải với bạn khác, hẳn là do mình có cách cư xử sai lầm nào đó. Nhiều em nghĩ mình đã bị ô nhục, bị vấy bẩn không thể gột sạch được. Nghĩ bản thân không còn giá trị, sẽ không có người đàn ông nào tôn trọng và yêu thương mình, các em nghĩ mình không còn lý do gì để “giữ gìn” và vì thế có thể trở nên dễ dãi trong quan hệ với người khác giới, thậm chí sa ngã”. Tuy rằng cuối bài tác giả dành khoảng 200 chữ nói về việc khi con bị XHTD, cha mẹ nên chia sẻ, lắng nghe để giảm bớt tổn thương cho con nhưng việc dành 1000 chữ phần đầu kể chuyện các nạn nhân bị XHTD sa ngã có thể gây sự hoang mang, lo lắng cho các nạn nhân và người thân của họ. Tác giả cũng không chỉ ra được rằng, các định kiến, thái độ vô cảm và sai lầm của dư luận đã khiến các nạn nhân XHTD bị đẩy đến bước đường cùng. Chính cách phản ánh phiến diện đó đã đẩy nạn nhân bị XHTD rơi vào mặc cảm và lên tự án bản thân mình.

Đáng tiếc là hiện nay vẫn còn không ít bài báo chỉ dừng lại ở việc cảnh báo mà ít đưa ra các cách xử trí, các kỹ năng nhận biết, giáo dục con sớm phát hiện hành vi XHTD để chia sẻ với bố mẹ và kịp thời ngăn chặn. Điều này có thể khiến các bậc cha mẹ trở nên cảnh giác một cách thái quá, nhìn nhận

lệch lạc về hành vi, hạn chế, ngăn cấm trẻ giao tiếp. Sẽ hữu ích hơn nhiều nếu các bài báo thay vì qui chụp, thổi phồng những cảnh

báo, hãy lên án mạnh mẽ các định kiến và chỉ ra các giải pháp để nạn nhân có thể vượt qua sự tổn thương về thể xác lẫn tinh thần.

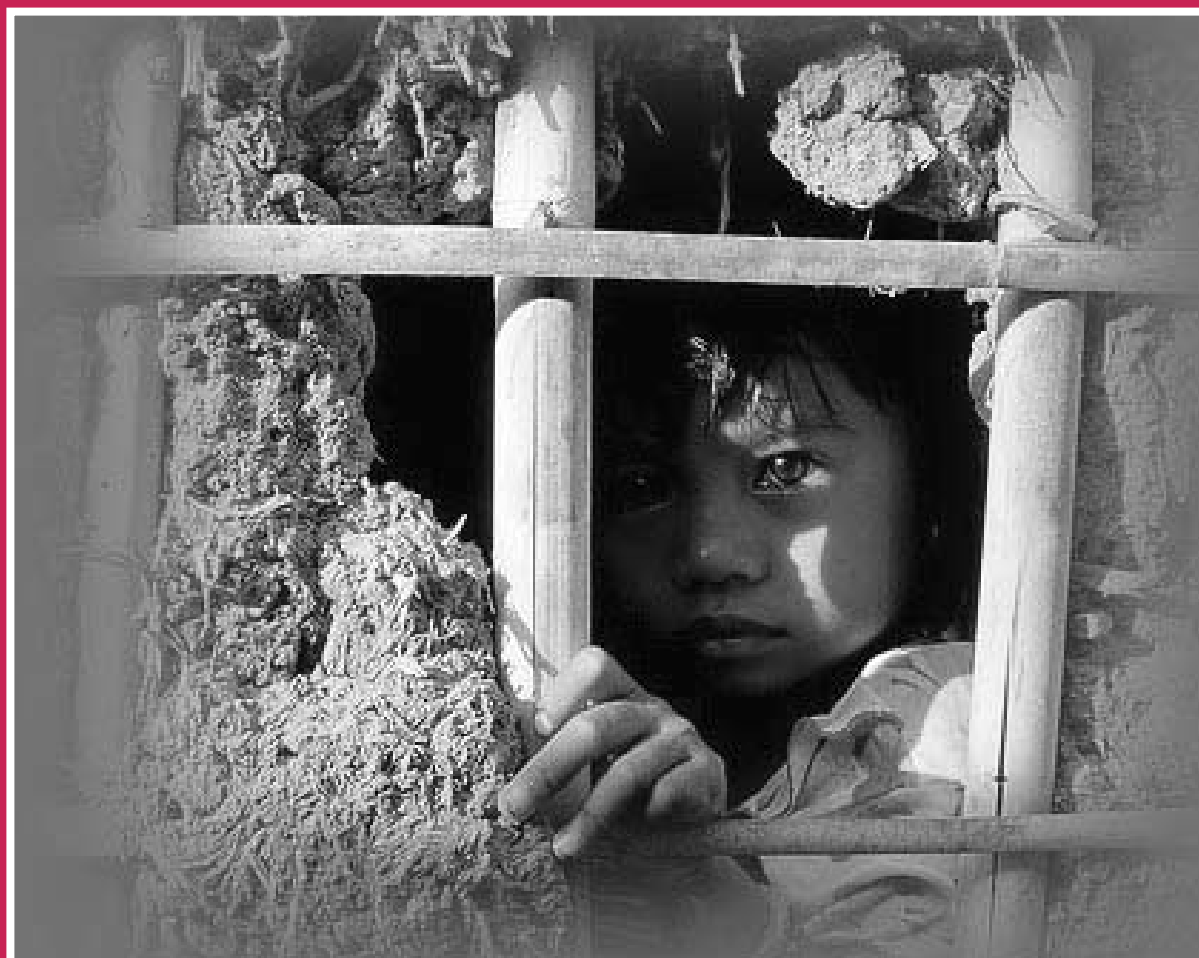
Báo chí cần thông tin nhiều chiều và đưa ra giải pháp

Các bài báo không chỉ cần cung cấp thông tin, kiến thức về XHTD mà còn cần hướng dẫn để người lớn hiểu tâm lý của các em, có kỹ năng chia sẻ và giáo dục các em nhận biết và tố cáo các hành vi XHTD. Ví dụ: Trẻ em lứa tuổi mẫu giáo (3-6 tuổi) mang tâm lý hiếu thắng, hiếu động, thích bắt chước dễ bị rủ rê vào các “trò chơi” của người lớn. Tuổi dậy thì (6-10) thì cả tin, tự tin, thích khám phá, đã có nhận thức về giới tính nên dễ tò mò, kích động, lôi kéo. Lứa tuổi dễ bị XHTD nhất là VTN (10-19 tuổi). Đây là thời kỳ đầy mâu thuẫn giữa sinh lý trưởng thành và tâm lý non nớt, các em thường có ngộ nhận về tình yêu và tình dục (yêu là dâng hiến). Đó là lý do tại sao những em bị XHTD lại bệnh thủ phạm, cho rằng “chúng con yêu nhau, chúng con không có tội”. Các em tò mò về giới tính, thích khám phá thân thể (quan hệ tình dục thử nghiệm nên trẻ em vừa là nạn nhân vừa là thủ phạm của nhiều vụ XHTD)...

Đồng thời cung cấp kiến thức và kỹ năng giúp nạn nhân và người thân khi gặp chuyện XHTD cần làm gì, tố cáo như thế nào, đưa nạn nhân đi khám... Các bài báo cũng cần đưa các ý kiến của chuyên gia tư vấn giúp nạn nhân và người thân vượt qua cú sốc XHTD, định hướng dư luận...

Các bài báo cũng cần chỉ ra khó khăn, vướng mắc trong hoạt động điều tra loại tội phạm XHTD, lỗ hổng của Luật pháp

và đề ra phương hướng giải quyết. Ví dụ: trong lĩnh vực giám định, việc giám định ADN đòi hỏi phải có thiết bị công nghệ hiện đại và các hóa chất phải nhập ngoại nên chi phí cho giám định trong 1 vụ là khá cao, nhất là những vụ có nhiều đối tượng tham gia hoặc có nhiều đối tượng nghi vấn. Ngoài ra, thời gian phát hiện vụ án thường chậm, dẫn đến việc triển khai các hoạt động điều tra cũng bị chậm vì thể hiện trường vụ án XHTD thường bị thay đổi, mất dấu vết... Chưa kể, nhận thức của trẻ em chưa đầy đủ, bị hoảng loạn do hành vi phạm tội gây ra nên lời khai thường không đầy đủ, thậm chí có mâu thuẫn, thiếu nhân chứng khiến quá trình điều tra gặp nhiều khó khăn. Về phía luật pháp như pháp luật Việt Nam chưa có qui định nào định nghĩa hành động xâm hại tình dục trẻ em, điều này gây trở ngại cho tất cả các hoạt động liên quan như bảo vệ, phục hồi cho nạn nhân; tuyên truyền giáo dục phòng chống XHTD... Thứ nữa, khung pháp luật hiện hành về bảo vệ, chăm sóc, giáo dục trẻ em mới chỉ tập trung vào việc điều chỉnh một số hình thức xâm hại tình dục trẻ em nghiêm trọng như hiếp dâm, cưỡng dâm, buôn bán trẻ em để sử dụng vào mục đích bóc lột tình dục... mà chưa chú trọng điều chỉnh những hình thức xâm hại tình dục trẻ em ít nghiêm trọng hơn như quấy rối tình dục, dâm ô trẻ em...

GÓC NHÌN TỪ LUẬT PHÁP

NHỮNG NGÀY BÉ H. ĐẾN VỚI NGÔI NHÀ BÌNH YÊN

Nguyễn Kim Dung

Đã hơn một năm kể từ khi bé H, 10 tuổi, quê ở Triệu Phong, Quảng Trị bị người bạn của ông ngoại XHTD, đến nay dư luận còn hết sức bức xúc vì vụ việc vẫn chưa được các ban ngành chức năng tại địa phương giải quyết một cách thỏa đáng. Bé H. đã được nhiều tổ chức xã hội từ Trung ương tới địa phương hỗ trợ để khắc phục những chấn thương tâm lý, bình ổn sức khỏe. Tuy nhiên, sự bình yên cho cuộc sống của bé và gia đình chỉ có thể đảm bảo khi công lí được sáng tác. Dưới đây là ghi nhận của Thông tin Bạo lực giới từ cuộc trao đổi giữa phóng viên với những cán bộ xã hội trực tiếp chăm sóc bé H tại Ngôi nhà bình yên.

Một góc thư viện - Ngôi nhà bình yên

PV: Thưa chị, được biết ngày mới đến, sức khỏe của bé H. ở trong tình trạng rất xấu, vậy bé đã được Ngôi nhà bình yên chăm sóc như thế nào để có thể hồi phục?

Chị Hồng – Cán bộ xã hội: Bé bị xâm hại từ tháng 9/7/2008, đến nay đã hơn một năm rồi... Lúc mới đến, mọi người phải bế bé lên, người bé xanh rớt vì ra huyết nhiều ở âm đạo. Chúng tôi phải đưa bé vào viện C để tiêm thuốc và trị liệu mới cầm được máu... Mỗi khi cần tham vấn cho bé, mọi người phải công bé lên phòng tham vấn, bé không tự lên được cầu thang. Đây là về sức khỏe, còn về tâm lý thì cũng như các trường hợp khác bị xâm hại, bé lạng lạng thu mình và gần như không chuyện trò, giao tiếp với ai, chưa đến mức trầm cảm nhưng mà có những dấu hiệu rối loạn, khủng hoảng... Đợt ấy cô Thanh và chị Bích thường tìm cách nói chuyện với bé. Sau khi trị liệu tâm lý thì bé dần dần hồi phục sức khỏe kể cả tâm lý cũng như là thể chất.

PV: Quá trình trị liệu như vậy là có hiệu quả, xin chị vui lòng chia sẻ những kinh nghiệm hỗ trợ thành công đối với bé H.

Chị Thuý – Trưởng phòng Tư vấn: Chúng tôi có mấy nhóm; thứ nhất là chỗ chị Hồng, những nhân viên xã hội thì hàng ngày trực tiếp hỗ trợ tâm lý thông qua việc chuyện trò, chăm sóc bé từ đưa đi bệnh viện đến gần gũi, vỗ về bé ăn, ngủ, nghỉ hàng ngày ngay tại Ngôi nhà bình yên cùng những quán gia... Quá trình này giúp bé tin cậy và có tự nguyện chia sẻ với mọi người trong nhóm. Từ chỗ không muốn nói chuyện với ai, sau một thời gian làm việc với chị Hồng, bé tỏ ra tin tưởng và chia sẻ nhiều điều với chị Hồng. Thứ hai là bên này có một nhà trẻ, H. lên nhà trẻ được các cô giáo là những chuyên gia giáo dục đặc biệt sử dụng những kĩ năng trị liệu để tổ chức các hoạt động cho bé tham gia. Một trong những hoạt động mà H. thích nhất, đó là vẽ tranh. Bé vẽ

rất nhiều tranh; còn một mảng hỗ trợ tâm lý thứ ba là cô Thanh, tiến sĩ chuyên gia tâm lý đã làm việc rất nhiều buổi với H. Trong những buổi ấy, cô sử dụng những công cụ và phương pháp trị liệu tâm lý phù hợp lứa tuổi, tính cách, tình trạng sức khỏe... của bé H. và sau đấy bé được đưa sang đường dây hỗ trợ trẻ em... Có thể nói, với bé H., chúng tôi đã sử dụng tất cả những gì mà Ngôi nhà bình yên có để giúp bé đi qua những chấn thương về thể chất và tinh thần.

PV: Vâng, rất cảm ơn sự chia sẻ của các chị, nhưng nếu có thể, chúng tôi muốn tò mò đôi chút về những hoạt động mang tính trị liệu tâm lý mà Ngôi nhà bình yên đã tổ chức.

Chị Hồng: Ngoài hoạt động vẽ tranh như chị Thuý vừa nói, ở đây hàng tuần (thường vào thứ 6), chúng tôi còn tổ chức các buổi dã ngoại do các cán bộ xã hội dẫn các em đi một số nơi như Bách thảo, công viên... Đây là những nơi cho bé có được sự thoải mái, hòa đồng với mọi người dần dần. Có những buổi ngoài thứ 6, nếu vào rằm mùng một thì chúng tôi đưa cả mẹ và con đi lễ chùa để lấy lại sự bình an cho tâm thức cho mọi người.

Chị Thuý: Có đợt chúng tôi còn đưa các em đi cả trường quay S9, giao lưu cả Chia khóa thành công. Không khí náo nhiệt, sôi nổi ở đó giúp các em dụi đi phần nào những trầm uất, tìm lại sự hồn nhiên của chính mình.

PV: Với những nỗ lực như vậy, Ngôi nhà bình yên phải mất bao nhiêu thời gian mới giúp bé H. hồi phục được sức khỏe, thưa chị?

Chị Hồng: Phải mất gần 4 tháng để bé bình phục. Nhưng về Quảng Trị bé vẫn bị ra huyết nên bé H. lại phải quay ra để trị liệu tiếp. Các bác sĩ bảo khi trở lại Quảng Trị, môi trường sống không phù hợp với sức khỏe của bé lúc này, (hàng xóm, nhiều người kéo đến hỏi han, cơ quan luật pháp yêu cầu bé phải đối chất

hàng ngày...). Bé lại căng thẳng tâm lý và bị ra huyết âm đạo.

Chị Thuý: Thực ra lần về đó là hơi sớm, đáng lẽ phải chờ bé thật ổn định sức khỏe, nhưng do bà mẹ muốn về vì xa đứa nhỏ thứ hai lâu quá; cộng với nhu cầu mưu sinh nên bà phải đưa bé H. về sớm.

PV: Sau lần trị liệu thứ hai, tình trạng sức khỏe, đặc biệt là tâm lý bé H. đã hoàn toàn ổn định?

Chị Hồng: Ở đây thì ổn định nhưng vào trong ấy cũng khó lường trước được là bé có bị rơi vào tình trạng căng thẳng tâm lý nữa hay không. Bác sĩ cho biết hiện tượng ra huyết âm đạo của bé có liên quan trực tiếp tới tâm lý, nếu bị căng thẳng, bé lại có nguy cơ bị xuất huyết. Gia đình bé có nói là sau khi trị liệu lần 2 về thì không ở chỗ cũ nữa, có thể sẽ phải chuyển vào thành phố Hồ Chí Minh để sống. Nhưng hiện giờ vì công an yêu cầu phải ở lại địa phương để phục vụ cho quá trình điều tra cho nên họ chưa vào.

PV: Hi vọng giải pháp mà gia đình bé H. dự định chọn sẽ tốt hơn cho bé, nhưng hiện giờ, khi bé và gia đình vẫn đang sống tại địa phương - nơi xảy ra câu chuyện đau lòng, Ngôi nhà bình yên có những trợ giúp gì thêm cho bé?

Chị Hồng: Ở đây hỗ trợ như thế rồi, khi bé về trong quê, chúng tôi thường xuyên liên lạc qua điện thoại để nói chuyện điện thoại với bé H. Ví dụ ngày mai bé phải đối chất thì hôm trước tôi gọi điện dặn dò, khích lệ, hoặc sau khi đối chất, tôi lại gọi hỏi kết quả như thế nào và tiếp tục động viên bé. Khi ốm hay khi buồn, bé cũng gọi điện ra đây, nhưng chủ yếu là chúng tôi gọi cho bé. Vừa rồi chúng tôi có hỗ trợ cho bé 1 cái xe để bé đi học, khi nhận được xe chuyển qua đường tàu, bé cũng gọi điện "Cô ơi cháu đã nhận được xe rồi", giọng vui vẻ lắm.

Chị Thuý: Ngôi nhà bình yên hỗ trợ hoàn toàn miễn phí cho cả mẹ và con từ tiền đi lại cho đến tiền ăn ở sinh hoạt rồi hỗ trợ tâm lý.

PV: So với thời gian đầu, hiện giờ sức khỏe tinh thần bé H. có những dấu khả quan hơn nhiều không ạ?

Chị Hồng: Sau trị liệu lần 2, bé vững vàng hơn nhiều, đến mức độ khi công an hỏi gọi về để điều tra, bé bảo rằng: "Cô ạ, cháu rất tự tin là cháu có thể về đối mặt, đối chất với ông ấy vì cháu rất mong là ông ấy phải đi tù; trả lại hạnh phúc cho gia đình cháu". Chẳng là từ khi xảy ra chuyện ấy, gia đình bé gần như mỗi người một nơi. Bé H. không được gần em, mẹ thì ra đây chăm sóc, bố thì phải đi kiếm tiền, cả nhà không được đoàn tụ, cho nên H. mới nói là "Mong ông ấy bị vào tù để cho gia đình cháu được đoàn tụ". Thực sự bây giờ bé đã khá tự tin, mọi người có thể nhận thấy sự tự tin ngay trong các bức tranh của bé vẽ. Bé vẽ tranh tặng từng cô một, vẽ cảnh sinh hoạt gia đình rồi vẽ chân dung từng cô nhân viên xã hội...

Chị Thuý: Nhờ sự giúp đỡ của mọi người, bé H. đã trưởng thành hẳn lên. Chúng tôi không nghĩ là một đứa trẻ có thể nói được những câu như thế. Bé đã thay đổi hoàn toàn, từ một cô bé hồi không nói, gọi không thưa... thế mà sau một thời gian, bé có thể nói rất rành rọt mong muốn của mình.

Chị Hồng: Hôm sang bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, mọi người cứ lo là không biết bé có tự tin không, và ai cũng cố tránh nói đến chuyện cũ của bé, kể cả bên Đường dây cũng thế, mọi người không muốn để bé phải nhớ lại, sợ bé tổn thương thêm, nhưng bé H. đã chủ động nói ra.

PV: Vậy là các chị còn đưa bé H. sang cả bộ Lao động - Thương binh và Xã hội để nhờ giúp đỡ?

Chị Thuý: Đúng. Nếu chỉ hỗ trợ pháp lý thông thường thì chúng tôi sẽ nhờ luật sư ở đây, đưa ra phòng hỗ trợ pháp lý để xem xét, nhưng trường hợp của H. thì chủ yếu những vướng mắc phải giải quyết từ phía địa phương. Như mọi người đã biết, hơn một năm nay vụ việc vẫn lòng vòng, kẻ phạm tội chưa được xử lý, quyền lợi của bé H. chưa được đáp ứng.

Chị Hồng: Chúng tôi đã làm việc với cô Hồng, thanh tra Bộ (ở 35 Trần Phú) và được hướng dẫn cách giúp gia đình H. đề nghị địa phương giải quyết. Không những thế, gia đình H. còn có một bộ hồ sơ gửi lên bộ Lao động - Thương binh và Xã hội, chỗ cô Mai Phương nhờ can thiệp. Bên đó, các cô cũng

có những công văn về Tỉnh và đề nghị Công an Tỉnh vào cuộc. Đợt vừa rồi, Công an lại bắt tiến hành điều tra lại, vì thế mới yêu cầu bé H. tham gia đối chất.

PV: Xin được cảm ơn các chị, cảm ơn Ngôi nhà bình yên đã làm được nhiều điều hữu ích cho những người như bé H. Liệu tới đây, Ngôi nhà bình yên có tiếp tục đồng hành cùng bé H. và gia đình trên con đường đòi công lý còn nhiều gian nan?

Chị Hồng: Đương nhiên rồi! Chúng tôi chỉ dừng bước khi câu chuyện của bé H. được giải quyết một cách công minh. Sự bình yên của bé H. không thể được đảm bảo nếu công lý không sáng tỏ.

Góc học tập - Ngôi nhà bình yên

XÂM HẠI TÌNH DỤC TRẺ EM VÀ MỐI QUAN TÂM CỦA CỘNG ĐỒNG

Nguyễn Thị Lan Minh - Hội bảo vệ quyền trẻ em

A. ĐẶT VẤN ĐỀ

Việt Nam là một nước có dân số trẻ. Theo Tổng cục thống kê năm 2005, Việt Nam có khoảng 83,12 triệu người, trong đó trẻ em dưới 16 tuổi có khoảng 24,5 triệu em chiếm 29,5% dân số. Dự báo năm 2010, dân số Việt Nam đạt 86,4 triệu người, trong đó trẻ em dưới 16 tuổi chiếm khoảng 34%. Từ lâu, Đảng và Nhà nước ta luôn đặt công tác bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em là một trong những nhiệm vụ ưu tiên hàng đầu và ngày càng được khẳng định trong đường lối, chính sách, pháp luật và trong các chiến lược phát triển của đất nước. Quỹ nhi đồng Liên hợp quốc (UNICEF) đánh giá rất cao và coi Việt Nam như là quốc gia mẫu mực về thực hiện Quyền trẻ em trong khu vực và trên thế giới.

Trước hết, cần phải khẳng định rằng, những thành tựu phát triển kinh tế - xã hội đất nước từ sau đổi mới đến nay đã tạo điều kiện và tiền đề cho công tác bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em ở nước ta. Đổi mới tư duy không chỉ trong lĩnh vực kinh tế mà cả trong lĩnh vực xã hội nên đã đưa công tác bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em có những bước tiến bộ mới rất đáng ghi nhận.

Hệ thống pháp luật bảo vệ chăm sóc và giáo dục trẻ em ngày càng được bổ sung hoàn

thiện. Mặc dù hiến pháp và một số bộ luật như Luật hình sự, Luật hôn nhân gia đình, Luật lao động, Luật giáo dục và rất nhiều các văn bản pháp luật và dưới luật đã có những quy định về bảo vệ các quyền của trẻ em, Nhà nước đã kí công ước quốc tế về Quyền trẻ em (1990) và ban hành Luật Bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em (1991) và sửa đổi vào năm 2004. Đó là những văn bản pháp luật quan trọng mang tính quốc gia và quốc tế bảo đảm các quyền lợi cơ bản của trẻ em nước ta. Trên cơ sở đó, nhiều văn bản pháp luật và dưới luật khác đã được ban hành quy định việc thực hiện các quyền lợi của trẻ em trong các lĩnh vực sức khỏe và dinh dưỡng, học tập và giáo dục; văn hóa - vui chơi giải trí tinh thần, bảo vệ trẻ em có hoàn cảnh khó khăn, bảo vệ về mặt tư pháp. Nhờ có hệ thống văn bản pháp luật chính sách về bảo vệ chăm sóc và giáo dục trẻ em mà các quyền của trẻ em ngày càng được thực hiện có kết quả, đặc biệt là trẻ em có hoàn cảnh khó khăn.

Hệ thống tổ chức bảo vệ trẻ em từ Trung ương đến địa phương từng bước được kiện toàn. Ủy ban bảo vệ chăm sóc trẻ em, Ủy ban dân số gia đình và trẻ em (nay là Cục Bảo vệ chăm sóc trẻ em, Bộ Lao động Thương binh Xã hội) là cơ quan quản lý nhà

nước về lĩnh vực trẻ em được hình thành từ Trung ương đến cơ sở đang từng bước được hoàn thiện về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và phương thức hoạt động.

Bộ Lao động Thương binh Xã hội đã và đang phối hợp với các bộ ngành liên quan tham mưu cho Chính phủ trong việc soạn thảo, sửa đổi, bổ sung nhiều bộ luật quan trọng liên quan đến trẻ em, ban hành nhiều chủ trương và chính sách, triển khai nhiều chương trình hành động quốc gia vì trẻ em nhằm tăng cường thực hiện quyền trẻ em. Mạng lưới các cộng tác viên, tình nguyện viên, được hình thành và hoạt động theo phương thức quản lý đến từng hộ gia đình. Hệ thống thanh tra về Bảo vệ trẻ em từng bước được kiện toàn và đã thực hiện công tác giám sát, đánh giá việc thực hiện Công ước quốc tế quyền trẻ em và luật Bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em.

Nhà nước cũng đã đầu tư ngân sách và nguồn lực vận động cho công tác bảo vệ trẻ em tăng dần. Công tác truyền thông, giáo dục, vận động xã hội đã có những bước chuyển biến tích cực, góp phần nâng cao nhận thức và trách nhiệm của xã hội, cộng đồng và gia đình trong công tác giáo dục, chăm sóc và bảo vệ trẻ em.

Các tổ chức chính trị - xã hội - kinh tế - cộng đồng, gia đình và bản thân trẻ em đã tích cực tham gia thực hiện công tác bảo vệ trẻ em. Sự ra đời của một số tổ chức xã hội dân sự như Hội bảo vệ Quyền trẻ em Việt Nam, Hội cứu trợ trẻ em mồ côi và người tàn tật... đã khẳng định một bước tiến mới mang tính cấp thiết trong sự nghiệp bảo vệ quyền trẻ em, góp phần tích cực vào việc vận động, giáo dục cộng đồng thực hiện tốt Công ước quốc tế quyền trẻ em và luật bảo vệ chăm sóc - giáo dục trẻ em.

B. NHỮNG THÁCH THỨC VỀ TÌNH HÌNH XÂM HẠI TÌNH DỤC TRẺ EM

Tuy nhiên, bên cạnh những thành công, những mục tiêu dành cho trẻ em đã đạt được, trong thời gian qua, những vấn đề nổi cộm về quyền trẻ em bị vi phạm vẫn còn làm đau đầu các cơ quan công quyền, cộng đồng xã hội, gia đình và trẻ em. Một trong các vấn đề nóng đó chính là tình hình xâm hại tình dục trẻ em.

Theo các thống kê, điều tra nghiên cứu gần đây cho thấy, trẻ em bị xâm hại tình dục đang ngày càng gia tăng cả về tính chất xâm hại và mức độ nguy hiểm. Xâm hại tình dục xảy ra với nhiều trẻ chưa đến tuổi vị thành niên, đối tượng vi phạm có ở mọi lứa tuổi, tầng lớp. Xâm hại tình dục trẻ em đã

khiến cho nhiều cuộc đời trẻ thơ bị đánh cắp, biết bao mái ấm gia đình tan vỡ, những vết thương để lại cho trẻ và gia đình không bao giờ liền sẹo.

Theo nguồn thống kê của Tổng cục cảnh sát, Bộ công an thời gian gần đây, số vụ xâm hại tình dục trẻ em có chiều hướng gia tăng. Từ năm 2005-2007, cả nước đã xảy ra 5070 vụ xâm hại trẻ em, bắt giữ xử lý 6215 đối tượng, có 5188 em bị xâm hại (nam là 1656 em, nữ là 3532 em). Trong đó án giết trẻ em chiếm 5,2%, xâm hại tình dục là 56,3%, cố ý gây thương tích là 14,7%, còn lại là các tội danh khác.

Tuy nhiên, trên thực tế, số vụ xâm hại tình dục trẻ em còn cao hơn rất nhiều, do nhiều vụ không được gia đình trẻ nạn nhân tố cáo vì mặc cảm sợ ảnh hưởng đến tương lai của trẻ, danh dự của gia đình. Kể từ đầu năm 2008 đến nay, nhiều vụ xâm hại tình dục trẻ em liên tiếp được phát hiện và phản ánh trên các phương tiện thông tin đại chúng gây bức xúc xã hội.

Chỉ đơn cử, trong tháng 8/2009, trên trang báo điện tử của báo Dân trí và Vnexpress đã đưa thông tin 5 vụ xâm hại tình dục xảy ra trong tháng.

Đó là vụ “Yêu râu xanh trong đám cưới”. Khi mọi người đang tất bật chuẩn bị cho đám cưới thì Đỗ Duy Bền, 21 tuổi trú tại huyện Đồng Hỷ, Thái Nguyên đã tìm cách lừa cháu H. vào nhà tắm và thực hiện hành vi đồi bại. Vụ việc xảy ra tại huyện Phú Xá, thành phố Thái Nguyên. Ngày 16/8/2009, gia đình đã đưa cháu H. đến cơ quan trình báo sự việc. Công an thành phố Thái Nguyên đã bắt giữ đối tượng Đỗ Duy Bền, điều tra xử lý theo quy định của pháp luật. (Dân trí ngày 18/8/2009)

Hoặc vụ “Nữ sinh lớp 7 bị dụ dỗ vào khách sạn”. Thấy cô bé hàng xóm xinh xắn, Trần Văn Hiệp ở quận Tân Bình, thành phố Hồ Chí Minh ra sức theo đuổi và nhiều lần đưa em vào khách sạn để “yêu”. Tòa án nhân dân thành phố Hồ Chí Minh xét xử phúc thẩm, tăng án với Trần Văn Hiệp vì tội “giao cấu với trẻ em” (Vnexpress ngày 11/8/2009)

Còn trong thời gian từ ngày 15/12/09 đến 27/12/09, cũng trên báo điện tử Giadinh.net, dantri, vnexpress đã đưa thông tin 8 vụ xâm hại tình dục trẻ em mà nạn nhân có độ tuổi 3-4 tuổi đến dưới 16 tuổi và tội phạm có kẻ tới 74 tuổi. Đặc biệt có vụ cha để xâm hại tình dục con gái, cha dượng nhiều lần hiếp

dâm con riêng của vợ khiến đứa trẻ 13 tuổi phải làm mẹ (xảy ra ở Tiền Giang), vụ trẻ bị xâm hại tình dục ngay tại nhà trẻ tư nhân tỉnh Trà Vinh... Các thông tin được cập nhật trên hệ thống thông tin đại chúng đã làm dư luận xã hội quan tâm và rất bức xúc.

Một nghiên cứu mới đây của nhóm chuyên gia Trung tâm tư vấn đường dây 18001567 đã cho biết trong số 57/104 trường hợp trẻ bị xâm hại tình dục được kết nối, can thiệp và hỗ trợ thì nạn nhân hầu hết là các em gái, có 3 trường hợp là các em trai. Độ tuổi bị xâm hại tình dục là tuổi vị thành niên, trong đó có 20% các em ở độ tuổi mầm non và tiểu học. Đa số các em đều rất hạn chế về kiến thức sức khỏe sinh sản và sức khỏe tình dục. Kỹ năng tự bảo vệ bản thân của trẻ chưa có, đa số các em rất lúng túng, sợ hãi khi bị đe dọa xâm hại tình dục.

Hoàn cảnh gia đình và trẻ bị xâm hại có nhiều trở ngại. Đó là tình trạng trẻ khuyết tật, trẻ bị phụ thuộc về kinh tế, trẻ quá nhỏ (dưới 10 tuổi) không có khả năng chống đỡ hoặc không hiểu biết nguy cơ và hậu quả xâm hại của xâm hại tình dục (8/59 ca, chiếm tỉ lệ 13%); Gia đình có trục trặc bất đồng, có bố dượng nghiện rượu (5/59 ca, chiếm 8%); Cha mẹ để mặc con nhỏ cho người quen, hàng xóm trông nom mà không nghi ngờ, không có ý thức phòng ngừa để bảo vệ trẻ em khỏi xâm hại tình dục.

Trẻ em đi học thêm, giúp việc... có điều kiện gần gũi với đối tượng xâm hại (3/59 ca, chiếm tỉ lệ 5%).

Bên cạnh đó, những hoàn cảnh thường xảy ra xâm hại cần được chú ý, đó là cha mẹ thường xuyên vắng nhà, chưa quan tâm, coi thường vì trẻ quá nhỏ tuổi. Hầu hết những người xâm hại trẻ em đều là người quen, hàng xóm, họ hàng, thầy giáo, thậm chí

là các thành viên trong gia đình. Có các trường hợp người xâm hại trẻ em là bố đẻ, bố dượng, chú ruột, cậu ruột...

Đơn cử vụ cháu Trần T.A, ngụ tại khu phố 2, phường 12, quận Bình Thạnh, 11 tuổi bị hai tên yêu râu xanh nhiều lần hãm hiếp. Điều khủng

kh khiếp hơn cả là một tên ác thú đã gần 70 tuổi, tên còn lại 45 tuổi. Tên Toàn (45t) đã hiếp dâm cháu 4 lần, và tên Thành (70t) hiếp dâm 20 lần. Cháu T.A đã có biểu hiện tâm thần hoảng loạn, nhất là khi gặp người lớn.

(Theo VN media ngày 7/2/2008)

C. NHỮNG BẤT CẬP TRONG VẤN ĐỀ BẢO VỆ QUYỀN TRẺ EM, CHỐNG XÂM HẠI TÌNH DỤC TRẺ EM QUA CÁCH NHÌN CỦA TỔ CHỨC XÃ HỘI DÂN SỰ

Hội bảo vệ Quyền trẻ em Việt Nam được thành lập tháng 6/2008 theo quyết định của Bộ nội vụ kí ngày 8/4/2008. Hội là một tổ chức xã hội dân sự hoạt động trên cơ sở tôn chỉ, mục đích là BẢO VỆ QUYỀN CỦA TRẺ EM với các mục tiêu cơ bản như: nâng cao năng lực truyền thông vận động cộng đồng cùng chung tâm, chung trí, chung sức bảo vệ quyền trẻ em Việt Nam, triển khai hiệu quả các dự án “Dịch vụ bảo vệ trẻ em dựa vào gia đình và cộng đồng”, “Tiếp sức cho trẻ em có hoàn cảnh khó khăn đến trường”, “Giáo dục nâng cao năng lực bảo vệ quyền được chăm sóc sức khỏe vệ sinh cho trẻ em tại cộng đồng”. Hội đã liên kết, tranh thủ sự giúp đỡ của các Bộ, ngành, cơ quan và cá nhân liên quan, mở rộng quan hệ hợp tác nhằm củng cố vai trò, vị trí, góp phần nâng cao năng lực cán bộ Hội và phối hợp với các tổ chức xã hội khác quan tâm đến các vấn đề an ninh xã hội, bảo vệ quyền trẻ em, chăm sóc trẻ em có hoàn cảnh khó khăn.

Trước hiện trạng báo động về tình hình xâm hại tình dục trẻ em, qua nghiên cứu phân tích các vụ việc, chúng tôi nhận thấy một số vấn đề cần được quan tâm:

1. Những hạn chế còn tồn tại về hệ thống luật pháp và năng lực cán bộ

Hệ thống luật pháp tuy đã được kiện toàn nhưng vẫn còn nhiều kẽ hở.

- Nguồn cán bộ cho công tác chăm sóc và bảo vệ trẻ em chưa đáp ứng được yêu cầu, ngoài ra còn thiếu các hệ thống dịch vụ bảo vệ trẻ em được điều phối một cách thống nhất. Nguồn cán bộ còn thiếu và yếu cả về năng lực tư pháp và kỹ năng làm việc với trẻ em.
- Đội ngũ làm công tác xã hội ở nước ta hầu hết đều không chuyên nghiệp, chưa được đào tạo cơ bản.
- Cán bộ trẻ em ở cấp xã, phường còn thiếu kỹ năng giải quyết và hỗ trợ tâm lý cho trẻ bị xâm hại về gia đình.
- Ngày càng nhiều trẻ em bị xâm hại tình dục, bị bạo hành mà chưa được can thiệp hỗ trợ kịp thời. Nhiều trường hợp để lâu, không còn chứng cứ nên không hỗ trợ được.

- Nhiều gia đình có trẻ bị xâm hại không muốn cán bộ trẻ em tiếp cận với trẻ vì không muốn mọi người khác chú ý đến.
- Cha mẹ trẻ, người trông trẻ thiếu kỹ năng phòng ngừa các nguy cơ xâm hại trẻ em.
- Các kỹ năng giải quyết về pháp lý, chăm sóc trẻ bị xâm hại tình dục của những người có trách nhiệm trong gia đình còn rất thiếu.
- Tại các địa phương, sự tham gia của các ban ngành còn chưa đồng bộ. Các cơ quan bảo vệ trẻ em vẫn còn thụ động, trông chờ các cơ quan chức năng kết luận rồi mới có biện pháp hỗ trợ cho trẻ bị xâm hại tình dục. Thiếu các hoạt động mang tính đại diện cho quyền lợi của trẻ em.
- Tại các cấp huyện, công an và viện kiểm sát là những cơ quan liên quan trực tiếp, tuy nhiên quá trình điều tra còn kéo dài, thông tin trao đổi với các cơ quan pháp luật còn rất hạn chế. Tại cấp xã, nhiều bên tham gia vào công tác bảo vệ trẻ em như chính quyền xã, ban dân số trẻ em, phụ nữ, thanh niên... Tuy vậy, tính chuyên nghiệp trong sự tham gia của các ban ngành này rất hạn chế.
- Công tác phối hợp với các địa phương đã cho thấy nhiều bất cập trong cơ chế bảo vệ trẻ em nói chung và trẻ em bị xâm hại tình dục nói riêng. Chưa có cơ quan chủ trì và sự phối hợp liên ngành trong việc giải quyết các trường hợp xâm hại tình dục, dẫn đến sự chưa phân định rõ trách nhiệm của các bên, các cấp.

Trong thực tế, các tỉnh chưa có văn bản hướng dẫn trình tự hỗ trợ can thiệp cho trẻ bị xâm hại tình dục hoặc văn bản Ủy ban nhân dân các cấp hướng dẫn hoặc quy định rõ trách nhiệm từng ngành. Hiện tại có 2 văn

bản chính thức của Trung ương quy định cho trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt là Quyết định số 19 và Thông tư 86 của Trung ương, nhưng mới triển khai ở các tỉnh dự án. Các cơ quan liên ngành trong tỉnh cũng chưa có các văn bản liên tịch về hợp tác cung cấp dịch vụ cho nhóm đối tượng trẻ bị xâm hại tình dục.

Việc tuyên truyền triển khai Nghị quyết 19 và Chỉ thị 86 còn hạn chế. Có nhiều nơi, cấp huyện còn chưa biết hoặc chưa từng nghe đến thông tư hay quyết định trên. Sự phối hợp giữa các ban ngành tại địa phương chưa chặt chẽ, việc điều tra xét xử còn nhiều hạn chế. Một số địa phương, cán bộ còn tỏ ra thờ ơ, không quan tâm đến các vấn đề cụ thể, một số nơi còn mắc bệnh thành tích, né tránh giải quyết các vụ việc... Nhiều cán bộ còn bộc lộ sự thiếu hụt nghiêm trọng kiến thức về phòng chống xâm hại tình dục trẻ em và quyền trẻ em nói chung.

2. Gia đình và vấn đề kỹ năng sống của trẻ em

Thực trạng vấn đề xâm hại tình dục trẻ em đang gia tăng, không thể không nói tới những lỗ hổng từ “nếp nhà” và “kỹ năng sống của trẻ em”.

Đa số nạn nhân là trẻ em con các gia đình nghèo, đời sống kinh tế khó khăn hoặc cha mẹ li hôn, cha mẹ phải kiếm sống vất vả, thiếu sự quan tâm chăm sóc con. Đây cũng là những gia đình có trình độ văn hóa, dân trí thấp, thiếu sự hiểu biết về pháp luật, quyền trẻ em và kỹ năng làm cha mẹ tích cực. Tại các gia đình này, trẻ em thiếu một môi trường phát triển lành mạnh. Quan hệ bất ổn giữa các thành viên trong gia đình, thiếu sự quan tâm chăm sóc của cha mẹ, để trẻ tham gia vào các công việc, hoặc hành động dễ dẫn tới nguy cơ bị lạm dụng, xâm hại.

Bản thân trẻ em thì thiếu hụt về kỹ năng sống, các em chưa được trang bị các kiến thức sức khỏe sinh sản vị thành niên và các năng lực tự bảo vệ mình.

Mối quan hệ cộng đồng còn lỏng lẻo. Sự thờ ơ, thiếu trách nhiệm của hàng xóm, láng giềng cũng là một nguyên nhân dẫn đến quá trình gia tăng tội phạm xâm hại tình dục trẻ em.

Đồng thời, việc chăm sóc tâm lý tinh cảm giúp trẻ hòa nhập cộng đồng và tạo một môi trường an toàn cho trẻ chưa được chú ý. Việc bí mật thông tin cho trẻ chưa được tôn trọng đã làm cho nhiều trẻ em bị hoảng loạn, tổn thương.

Bên cạnh những thông tin cập nhật thì báo chí, truyền thông cũng còn có những thông tin thiếu tính chính xác, mang tính thị trường câu khách, cũng đem lại nhiều bất lợi cho trẻ em và gia đình trẻ.

D. CÁC GIẢI PHÁP. KIẾN NGHỊ

- Hệ thống luật pháp, tư vấn pháp lý cần phải được kiện toàn hoàn chỉnh và tránh kẽ hở để tội phạm lợi dụng.
- Các em cần được tiếp cận với thông tin, cần có kỹ năng và các dịch vụ hỗ trợ của cả cộng đồng và gia đình. Xã hội có nghĩa vụ dẫn dắt và hỗ trợ thế hệ trẻ qua những năm tháng vị thành niên với sự đối xử tôn trọng và cảm thông.
- Giới trẻ cần có những thông tin liên quan và đáng tin cậy từ nhiều nguồn khác nhau.
- Cần nâng cao nhận thức của trẻ em và gia đình, cộng đồng về các nguy cơ xâm hại tình dục.
- Xây dựng và cải thiện các dịch vụ bảo vệ trẻ em, đặc biệt cho trẻ em bị xâm hại, dịch vụ tâm lý xã hội, tư vấn chăm sóc.
- Đào tạo đội ngũ cán bộ chuyên nghiệp về bảo vệ trẻ em. Tăng cường đội ngũ cán bộ, tình nguyện viên cộng đồng, có kỹ

năng làm việc, tham vấn giúp đỡ trẻ em ở chính địa bàn sẽ góp phần ngăn ngừa nguy cơ xâm hại tình dục trẻ em.

- Hội bảo vệ Quyền trẻ em Việt Nam tăng cường các hoạt động truyền thông, tư vấn cộng đồng về bảo vệ quyền trẻ em.

Kết luận:

Có thể nói rằng, việc bảo vệ trẻ em, ngăn ngừa các nguy cơ xâm hại tình dục trẻ em chỉ thành công khi tất cả mọi người đều cùng chung sức-chung lòng. Nền kinh tế giàu nghèo của một quốc gia chưa phải là một tiền đề duy nhất để ngăn ngừa tệ nạn xâm hại tình dục trẻ em, mà chính là ở tấm lòng yêu thương. Sự quan tâm, trách nhiệm của mọi người trong gia đình và cộng đồng đối với sự nghiệp bảo vệ, chăm sóc, giáo dục trẻ em trên cơ sở tiếp cận quyền.

VÌ SỰ AN TOÀN CỦA TRẺ TRƯỚC NẠN XÂM HẠI TÌNH DỤC

(Kinh nghiệm từ luật pháp của một số quốc gia)

Trịnh Bích Liên

Công ước về Quyền trẻ em của Liên Hợp Quốc có hiệu lực từ năm 1990 quy định rằng mọi trẻ em trên thế giới đều có quyền được sống và nuôi dưỡng với sự yêu thương, đùm bọc của gia đình và xã hội. Thế nhưng, nhiều trẻ em trên thế giới đang bị vi phạm những quyền cơ bản này. Đặc biệt là hàng ngày hàng giờ các em vẫn phải đối mặt với mối nguy từ nạn xâm hại tình dục.

Trước tình trạng đó, một trong những yếu tố quan trọng góp phần đấu tranh có hiệu quả tình trạng xâm hại tình dục trẻ em là xây dựng một hành lang pháp lý phù hợp, trong đó trao các quyền và phương tiện cần thiết cho các lực lượng làm nhiệm vụ đấu tranh; đồng thời, đưa ra các hình phạt có tính răn đe cao đối với bọn tội phạm. Nhận thức được điều này, nhiều quốc gia trên thế giới đã sửa đổi hoặc ban hành các điều luật mới cho phép đấu tranh có hiệu quả với bọn tội phạm.

Việt Nam là quốc gia đầu tiên ở châu Á và nước thứ hai trên thế giới kí vào bản Công ước của Liên hợp quốc về quyền trẻ em, vì vậy những nguyên tắc của công ước liên quan đến quyền được bảo vệ của trẻ em đã được đưa vào hệ thống pháp luật Việt Nam. Tuy nhiên căn cứ vào các báo cáo, thống kê, tổng kết về thực trạng trẻ em bị lạm dụng, xâm hại tình dục những năm gần đây có thể thấy rằng việc thực hiện chính sách pháp luật tại cơ sở còn nhiều hạn chế. Nhà nước Việt

Nam vẫn còn thiếu những chính sách thân thiện với trẻ em và các văn bản hướng dẫn thực hiện hỗ trợ cho việc hiện thực hóa quyền trẻ em. Mức độ hiểu biết và nhận thức thấp của cộng đồng về các vấn đề bảo vệ trẻ em đã dẫn đến việc chính quyền và các ban ngành địa phương thiếu sự quan tâm cần thiết đối với tất cả các hệ thống phòng ngừa, bảo vệ, hỗ trợ và tố tụng. Những người có trách nhiệm tham gia công tác bảo vệ trẻ em như công an, cán bộ y tế, Ủy ban nhân dân, thậm chí cả các cán bộ thuộc Ủy ban dân số gia đình và trẻ em ở địa phương cũng còn thiếu những kiến thức pháp luật trong việc bảo vệ quyền trẻ em. Vì vậy đã dẫn đến không ít những trường hợp trẻ em bị xâm hại tình dục không được báo cáo và theo dõi đầy đủ. Thay vì giữ bí mật các thông tin cá nhân cho đối tượng trẻ em bị xâm hại thì cán bộ địa phương lại quan tâm nhiều hơn đến việc giữ bí mật thông tin cho những kẻ phạm tội. Thêm nữa, việc báo cáo phải tuân thủ những qui định chung về trình tự tố tụng, không có hệ thống báo cáo và tố tụng dành riêng cho các trường hợp quấy rối, lạm dụng và xâm hại tình dục trẻ em đã khiến người bị hại rất khó khăn khi tìm đến những hỗ trợ bằng pháp lý. Các dịch vụ tư vấn, chăm sóc sức khỏe, phục hồi tâm lý, trợ giúp pháp lý cho trẻ bị xâm hại cũng chưa được chú ý dẫn đến tình trạng vi phạm quyền trẻ em trong xã hội ngày một trầm trọng hơn.

Trong các năm 2008, 2009 và đầu năm 2010, các vụ xâm hại, bạo lực đối với trẻ em liên tiếp được phát hiện và phản ánh trên các phương tiện thông tin đại chúng, gây bức xúc và thu hút sự quan tâm của xã hội.

Có nhiều vụ việc gây “sốc” dư luận xã hội do bạo lực và xâm hại diễn ra trong thời gian dài hoặc đối với nhiều trẻ em, trẻ quá nhỏ hoặc quá trái đạo lý, thuần phong mỹ tục.

KINH NGHIỆM PHÒNG CHỐNG XÂM HẠI TÌNH DỤC CỦA MỘT SỐ QUỐC GIA

Tại Campuchia, cuối năm 2007, Quốc hội nước này đã thống nhất thông qua dự luật mới về chống buôn bán người và hoạt động kinh doanh tình dục - thay thế cho bộ luật cũ được ban hành năm 1996. Dự luật mới được đánh giá là có nội dung phù hợp và đáp ứng những đòi hỏi của tình hình mới trong việc trấn áp các hoạt động buôn bán phụ nữ, trẻ em và hoạt động kinh doanh tình dục khá phổ biến ở Campuchia. Dự luật không chỉ giúp bảo vệ phụ nữ và trẻ em mà còn đề cao vị thế, bình đẳng giới cho phụ nữ Campuchia.

Còn tại Hàn Quốc, cuối tháng 4-2008, Bộ Tư pháp Hàn Quốc đã đề nghị thông qua một đạo luật mới trừng trị nghiêm khắc những kẻ xâm hại tình dục và sát hại trẻ em. Theo đạo luật này, kẻ nào xâm hại tình dục và sát hại trẻ em dưới 13 tuổi có thể phải đối mặt với án tử hình hoặc án chung thân. Bất chấp những lời kêu gọi của một số tổ chức và các nhà hoạt động xã hội đòi bỏ án tử hình, những tiếng nói ủng hộ việc áp dụng án tử hình để tạo ra sự răn đe xã hội vẫn rất lớn ở Hàn Quốc, đặc biệt là sau vụ hai bé gái 9 và 11 tuổi bị bắt cóc, cưỡng hiếp rồi

Như vậy rõ ràng việc thiếu và yếu trong cơ chế thực thi luật pháp bảo vệ trẻ em là một trong những vấn đề nổi cộm, cần được khắc phục để tạo hành lang pháp lý an toàn, tránh cho các em khỏi các nguy cơ quấy rối, xâm hại tình dục.

sát hại hồi tháng 9-2007. Nhiều khả năng dự luật trên sẽ được đặt theo tên hai nạn nhân và được thông qua tại kỳ họp Quốc hội Hàn Quốc vào tháng 9-2008.

Ở Anh, lần đầu tiên trong vòng 50 năm qua, nước này siết chặt hơn đạo luật hình sự về tội phạm tình dục. Theo đó, tội cưỡng hiếp một trẻ nhỏ dưới 12 tuổi có thể phải chịu mức án tù chung thân. Đạo luật mới cũng đưa ra các mức án nghiêm khắc hơn hẳn với những hành vi xâm phạm tình dục - từ những âm mưu dự định cho tới những hình thức phạm tội cụ thể.

Tại Malaysia, trước tình trạng nạn hiếp dâm ngày càng gia tăng, ngay từ cuối năm 2007, lực lượng cảnh sát Malaysia đã phải thành lập một đơn vị điều tra các loại tội phạm về xâm phạm tình dục trẻ em. Đơn vị mới này gồm 101 nhân viên nữ, được đào tạo quy củ để giải quyết các vụ việc liên quan đến xâm phạm tình dục trẻ em. Cảnh sát Malaysia hy vọng lực lượng này sẽ đẩy mạnh và nâng cao hiệu quả của cảnh sát trong việc xử lý các vụ việc liên quan đến xâm hại tình dục trẻ em và bạo lực trong gia đình.

Trẻ em trường Bồ Đề và Tân Trào trong diễn đàn “Tiếng nói của trẻ em về phòng chống trùng phạt thân thể trẻ em” (Csaga, SCS)

Nhưng những nỗ lực của từng nước là chưa đủ. Những nghiên cứu quốc tế về nạn khiêu dâm trẻ em cho thấy bọn tội phạm đang nỗ lực liên kết với nhau qua Internet. Chính vì vậy, cuộc chiến toàn cầu chống lại tệ nạn này chỉ có thể thành công nếu có sự phối hợp hoạt động của nhiều quốc gia. Những thành công trong công cuộc chống lạm dụng tình dục trẻ em thời gian qua chứng tỏ xu hướng này.

Với chức năng là lực lượng trực tiếp trấn áp tội phạm, tổ chức cảnh sát quốc tế Interpol đã nỗ lực triệt phá nhiều đường dây khiêu dâm trẻ em. Đầu năm 2008, sau khi một “hacker” tung lên mạng 99 bức ảnh khiêu dâm trẻ em từ một website ở châu Âu, thu hút 12 triệu lượt truy cập chỉ trong vòng 76 giờ sau đó. Interpol đã tiến hành một chiến dịch truy lùng quy mô lớn trong hơn 6 tháng với sự phối hợp của 170 quốc gia. Kết quả là đến đầu tháng 6-2008, Interpol và cảnh sát Australia đã bắt giữ được 90 người liên quan đến mạng lưới khiêu dâm trẻ em nói trên. Cảnh sát cũng đã tịch thu hàng ngàn đĩa DVD khiêu dâm trẻ em, phát hiện 12 máy tính được dùng để tung hình ảnh đồi trụy lên mạng.

Tháng 3-2008, các nhà chức trách Belarus cũng thành công trong việc phát hiện và triệt phá một mạng lưới lớn chuyên truyền bá phim ảnh khiêu dâm trẻ em trên Internet. Mạng lưới này hoạt động thông qua một công ty có tên Regpay, chịu trách nhiệm thu phí cho việc truy cập vào hơn 50 trang web khiêu dâm trẻ em khác nhau. Với sự phối hợp của nhiều quốc gia, cuộc điều tra đã giúp làm rõ hơn 1.000 vụ án, bắt giữ một loạt tội phạm tại Belarus, Mỹ, Pháp, Tây Ban Nha, Australia... (Tổng hợp của Hà Vy, Báo Dân trí điện tử 17/12/2007).

Từ những thông tin trên đây có thể thấy kinh nghiệm phòng chống XHTD trẻ em của các quốc gia trên thế giới hoàn toàn có giá trị nếu được áp dụng phù hợp với điều kiện, hoàn cảnh mỗi nước. đương nhiên muốn làm được như vậy, chúng ta không thể không tiến hành từ những cuộc điều tra qui mô nhỏ lẻ vùng, miền, địa phương để xác định những căn cứ ban đầu.

GÓC NHÌN CỦA NGƯỜI TƯ VẤN VỀ XÂM HẠI TÌNH DỤC TRẺ EM

Bùi Thị Thanh Hòa

NHỮNG NỖI ĐAU CÓ THẬT

Câu chuyện thứ nhất

Nguyễn Thị T., một cô gái vừa tròn 18 tuổi, ở tuổi đó lẽ ra em phải là một cô gái xinh đẹp, vô tư và được hưởng những tình cảm của biết bao chàng trai dành cho mình. Nhưng sự việc của 6 năm về trước luôn là một nỗi ám ảnh trong suốt cuộc đời em mà chưa biết khi nào em mới thôi không rùng mình khi nghĩ tới nó.

Năm 12 tuổi, em còn quá nhỏ để biết chống cự lại người chồng của dì ruột mình mỗi lần ông ta rình em tắm. Ở nông thôn, nhà tắm chỉ là một gian gạch nhỏ được cất tạm cách xa nhà, mỗi lần tắm em đều bị người chủ dựng rình mò mà em không hề biết. Ông ta lợi dụng lúc không có người ở nhà đã đột nhập và công khai xâm phạm em. Vì còn quá nhỏ và trước lời đe dọa của người chú, em đã không dám nói với ai. Từ đó em luôn sống trong sự ám ảnh và sợ hãi. Em đã đến tuổi có người tìm hiểu song những hình ảnh bị lạm dụng trong quá khứ luôn khiến em cảm thấy ghê sợ mỗi khi có người con trai nào đó muốn tiến tới gần mình. Việc người chủ dựng vẫn sống gần nhà em và nhón nhơ như chưa hề có chuyện gì xảy ra càng khiến em thấy hổ thẹn. Đã rất nhiều lần em muốn nói với mẹ và đi về hành vi của ông ta nhưng em lại thấy thương dì nên chỉ âm thầm chịu đựng...

Câu chuyện thứ hai

Chị là một người phụ nữ thành đạt và là chủ một doanh nghiệp nhưng lại có một cuộc sống gia đình không may mắn. Chồng chị là một người đàn ông gia trưởng. Anh ta không những không chia sẻ với chị trách nhiệm gia đình mà còn gây khó khăn cho chị. Nếu chuyện chỉ dừng ở mức đó có lẽ chị còn chịu đựng được. Một lần vừa đi làm về chị nghe thấy tiếng đứa con gái nhỏ của mình khóc toáng lên trong phòng. Chị lao vào thì thấy người chồng của mình đang thực hiện hành vi của một tên yêu râu xanh với chính đứa con gái của anh ta.

NHỮNG CÂU CHUYỆN
?
CHIA SẺ

Chị vô cùng choáng váng và không thể tin được khi biết anh ta đã nhiều lần đụng chạm như vậy với cô bé. Con gái chị đang học lớp 9 và cháu chưa đủ lớn để hiểu rằng mình đang bị chính người cha ruột xâm hại. Khi được hỏi cháu thổ lộ rằng bố đã nhiều lần dỗ dành và cho cháu tiền để cháu không nói lại với mẹ. Nghe con kể mà chị thấy như có người xát muối vào dạ. Chị đau lòng trước sự vô tư của con trẻ và sự nhẫn tâm của người cha, người mà chị gọi là chồng. Khi bị phát hiện anh ta còn đe dọa chị: “Nếu để lộ ra tao giết cả hai mẹ con”. Phần vì sợ hãi, phần vì ghê tởm người đàn ông đó chị đã quyết định ly thân và chờ ngày nộp đơn lên tòa ly dị. Mặc dù rất đau lòng và căm hận người chồng bất nhân của mình nhưng chị lại không dám tố cáo anh ta vì sợ anh ta sẽ làm hại mẹ con chị, hơn nữa chị cảm thấy nhục nhã khi để người ngoài biết được hành vi đồi bại của chồng mình.

Câu chuyện thứ ba - lời người trong cuộc:

Lúc tôi học lớp 7, nhưng tôi phổng phao, lớn nhất lớp, da trắng mịn, xinh xắn. Bố tôi là bộ đội chuyên nghiệp đóng quân ở tận phía Nam, hàng năm mới được nghỉ phép vài ngày thăm mẹ con tôi. Cảnh chồng Nam vợ Bắc, nghe lời mọi người trong gia đình khuyên, mẹ quyết định chuyển vào Nam để vợ chồng được gần gũi nhau hơn. Vì tôi và em gái đang học dở dang ngoài Bắc, sợ ảnh hưởng đến học hành của 2 con nên mẹ tôi chưa muốn đưa chúng tôi vào cùng. Mẹ tôi nói chỉ đi vào thăm bố một thời gian rồi về. Bà nội phải thay mẹ chăm sóc cho cả 2 đứa cháu nhỏ. Nhà bà có 6 người con, thì 5 người đã có gia đình riêng, còn một chú út hơn tôi gần 10 tuổi và chưa lấy vợ. Hàng ngày bà cháu trồng cây, nuôi lợn, gà, sống cuộc sống nghèo khó, kham khổ.

Chú tôi có rất nhiều bạn, những ngày mùa màng thì thôi, chứ rảnh là họ thường hay tụ tập đến nhà tôi rượu chè, có hôm khuya quá họ ngủ lại ở nhà tôi nữa. Mọi việc vẫn êm đềm, nếu không có một hôm bà nội tôi được một người bạn rủ đi lễ ở một ngôi chùa ở cách nhà tôi rất xa, bà đi mấy hôm nên tôi phải ở nhà với chú. Như thường lệ hôm đó chú tôi và đám bạn rủ nhau uống rượu, tôi và em gái học xong rồi tắt đèn lên giường đi ngủ. Khi tôi và em gái đang say giấc, thì tôi bỗng giật mình khi có một bàn tay của ai đó cứ quờ quạng, sờ nắn cơ thể. Mở mắt ra thì phát hiện ra đó chính là người chú ruột của mình, tôi thảng thốt, định la hét, nhưng bị chú bịt miệng lại không cho kêu. Rồi bàn tay ấy tiếp tục lần mò làm những việc khiến tôi ghê rợn, không dùng ở đó, chú ấy còn lột hết áo quần của tôi rồi giở trò đồi bại. Xong việc, chú vẫy một người bạn vào, và một lần nữa tôi bị họ hành hạ. Vì lúc đó còn rất nhỏ, ý thức về việc này chưa rõ ràng, tôi chỉ biết khóc lóc, vùng vẫy, chống trả nhưng họ đâu có tha.

Đau đớn, sợ hãi, tôi không hiểu chuyện gì đang xảy ra với tôi. Những ngày tiếp theo, mỗi lần thấy chú đi qua thì tôi lại co rúm người lại. Mọi việc chưa kết thúc, bởi chú tấn công tôi mọi nơi, mọi lúc khi không có ai ở nhà và làm việc đó nhiều lần với tôi, đến nỗi tôi sợ không dám đi vệ sinh ở nhà vì sợ chú lại làm “việc đó” với mình.

Đó là những chuỗi ngày đau đớn nhất đã xảy ra trong tuổi thơ của tôi, và tôi không bao giờ quên được những hành động ấy. Mặc dù chuyện đã qua từ lâu nhưng bây giờ thỉnh thoảng tôi phải thức trắng đêm vì vẫn ngủ mơ thấy chuyện cũ. Cho đến nay, tôi đã 28 tuổi nhưng mỗi khi tiếp xúc với đàn ông tôi đều lo lắng và cảnh giác...

CẢM NHẬN CỦA NGƯỜI TƯ VẤN

Hiện tượng xâm hại tình dục trẻ em có thể xảy ra ở mọi lúc, mọi nơi nhưng lại rất khó phát hiện bởi lẽ có những rào cản khiến nạn nhân không dám nói ra tình trạng bị xâm hại của mình. Có những đứa trẻ vì bị đe dọa, hay có trường hợp còn quá ngây thơ đến nỗi không hề biết mình đang là nạn nhân của xâm hại tình dục. Thật đau lòng khi người gây ra tội lại chính là những người thân yêu ruột thịt của các em. Đây cũng là một rào cản khiến những nạn nhân không dám hoặc không muốn tố cáo kẻ gây hại. Có trường hợp người lớn biết mà không dám nói ra vì sợ xấu hổ, vì đó lại chính là những người gần gũi nhất đối với họ.

Khi việc xâm hại tình dục xảy ra, hậu quả để lại thường rất nặng nề. Những đứa trẻ sợ hãi, lo lắng, mất niềm tin vào đàn ông, không dám yêu và không thể đón nhận tình yêu chân chính. Trong những trường hợp như vậy, các em cần sự hỗ trợ về mặt tâm lý, một người gần gũi đáng tin cậy lắng nghe và tin tưởng các em. Cùng với thời điểm đó có thể phải nhờ tới sự trợ giúp của nhà tư vấn tâm lý.

Sẽ rất khó khăn để xác định chân dung của kẻ lạm dụng. Có thể đó là một người ít nói, nhưng cũng có thể đó là một người hoàn toàn bình thường như người thân trong gia đình. Do đó, để tránh việc bị lạm dụng hay xâm hại tình dục, trẻ em cần được giáo dục giới tính và được giáo dục về ý thức bảo vệ cơ thể mình từ khi các em bắt đầu có thể nhận thức được. Các em cũng cần được hướng dẫn cách phòng tránh nguy cơ bị xâm hại tình dục, nhất là bị xâm hại tình dục nhiều lần. Để làm được điều đó, những người lớn, các bậc cha mẹ cũng cần tìm hiểu về vấn đề này và cách giáo dục giới tính, sức khỏe sinh sản và tình dục cho con em mình.

CHÚNG TA CẦN LÀM GÌ KHI TRẺ BỊ XÂM HẠI TÌNH DỤC

(Lưu ý với bậc phụ huynh, thầy cô và cán bộ xã hội)

Trịnh Thị Bích Liên

Bảo vệ các em trước nạn XHTD là trách nhiệm chung của toàn xã hội, trong đó trước hết phải kể đến vai trò trực tiếp của các bậc phụ huynh, thầy cô và các cán bộ xã hội. Dưới đây là một số điều dành cho những ai quan tâm tới sứ mạng vì sự an toàn cho trẻ em.

1. CẦN HIỂU LUẬT PHÁP VỀ QUYỀN TRẺ EM

MỘT SỐ ĐIỀU LUẬT CỦA VIỆT NAM VÀ QUỐC TẾ PHÒNG CHỐNG XHTD TRẺ EM

1. Công ước quốc tế về quyền trẻ em

Điều 34: Nhà nước phải bảo vệ trẻ em chống lại sự lạm dụng và bóc lột tình dục, kể cả mại dâm và việc trẻ em liên quan đến văn hóa phẩm khiêu dâm.

Điều 19: Nhà nước phải bảo vệ trẻ em chống lại tất cả các hình thức ngược đãi của cha mẹ hay của những người khác chịu trách nhiệm chăm sóc trẻ em và phải lập ra những chương trình xã hội thích hợp để ngăn ngừa sự lạm dụng tình dục và điều trị cho nạn nhân.

Điều 39: Nhà nước có nghĩa vụ bảo đảm rằng những trẻ em là nạn nhân của các cuộc xung đột vũ trang, tra tấn, xao nhãng, bóc lột, hay ngược đãi, được điều trị thích đáng để có thể phục hồi và hòa nhập trở lại xã hội.

2. Luật bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em Việt Nam:

Điều 8: Trẻ em được Nhà nước và xã hội tôn trọng, bảo vệ tính mạng, thân thể, nhân phẩm và danh dự, được bày tỏ ý kiến, nguyện vọng của mình về những vấn đề có liên quan. Nghiêm cấm việc ngược đãi, hành hạ, làm nhục, ruồng bỏ trẻ em; bắt trộm, bắt cóc, mua bán, đánh tráo trẻ em; kích động; lôi kéo, ép buộc trẻ em thực hiện những hành vi vi phạm pháp luật hoặc những việc có hại đến sự phát triển lành mạnh của trẻ em.

Điều 14: Nghiêm cấm việc dụ dỗ, dẫn dắt trẻ em mại dâm, bán hoặc cho trẻ em sử dụng những văn hóa phẩm đồi trụy, trò chơi hoặc chơi trò chơi có hại cho sự phát triển lành mạnh của trẻ em.

3. Luật Hình sự Việt Nam 1999:

Điều 112: Đối với tội hiếp dâm trẻ em: Nếu phạm tội hiếp dâm trẻ em từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi thì bị phạt tù từ 7 năm đến 15 năm.

Phạm tội hiếp dâm trẻ em có tính loạn luân, là việc người phạm tội giao cấu có cùng dòng máu về trực hệ; giữa anh, chị em có cùng cha, mẹ, anh chị em cùng cha, khác mẹ, hoặc cùng mẹ khác cha. Những người có cùng dòng máu về trực hệ là: cha, mẹ đối với con; ông bà đối với cháu nội, cháu ngoại.

Phạm tội thuộc một trong các trường hợp: có tổ chức; nhiều người hiếp một người; phạm tội nhiều lần; đối với nhiều người; gây tổn hại sức khỏe và thương tật cho nạn nhân từ 61% trở lên; biết bản thân bị nhiễm HIV mà vẫn phạm tội; làm nạn nhân chết hoặc tự sát thì bị phạt tù 20 năm, chung thân hoặc tử hình.

Hiếp dâm có tổ chức là trường hợp có sự cấu kết chặt chẽ giữa những tên phạm tội nhằm hiếp một hay nhiều người, có sự phân công giữa bọn chúng (đưa canh gác, đưa giữ tay, giữ chân..., không nhất thiết từng đứa trong bọn chúng phải có hành vi giao cấu).

Nhiều người hiếp một người, tức là những kẻ đồng phạm đều là những người trực tiếp có hành vi hiếp dâm.

Phạm tội hiếp dâm trẻ em đối với nhiều người, là kẻ phạm tội đó có hành vi hiếp dâm từ hai người trở lên.

Mọi trường hợp giao cấu với trẻ em chưa đủ 13 tuổi là phạm tội hiếp dâm trẻ em và bị phạt tù từ 12 năm đến 20 năm, tù chung thân hoặc tử hình.

Điều 114: Đối với tội cưỡng dâm trẻ em từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi thì bị phạt tù từ 5 năm đến 15 năm.

Phạm tội thuộc một trong những trường hợp sau đây thì bị phạt tù từ 12 năm đến 20 năm hoặc tù chung thân: nhiều người cưỡng dâm một người; phạm tội nhiều lần; đối với nhiều người; gây tổn hại cho sức khỏe nạn nhân mà tỷ lệ thương tật từ 31% đến 60%. Nếu gây tổn hại cho sức khỏe của nạn nhân mà tỷ lệ thương tật từ 61% trở lên; biết mình bị nhiễm HIV mà vẫn phạm tội; có trách nhiệm chăm sóc, giáo dục, chữa bệnh; gây hậu quả nghiêm trọng; tái phạm nguy hiểm, thì bị phạt tù từ 3 năm đến 7 năm. Phạm tội dâm ô đối với trẻ em gây hậu quả rất nghiêm trọng hoặc đặc biệt nghiêm trọng thì bị phạt tù từ 7 năm đến 10 năm.

Điều 115: Đối với tội giao cấu trẻ em: người nào đã thành niên mà giao cấu với trẻ em từ đủ 13 tuổi đến dưới 16 tuổi thì bị phạt tù từ 1 năm đến 3 năm. Nếu phạm tội thuộc một trong các trường hợp sau đây thì bị phạt tù từ 3 năm đến 15 năm: phạm tội nhiều lần; đối với nhiều người có tính chất loạn luân; làm nạn nhân có thai; gây tổn hại cho sức khỏe của nạn nhân mà tỷ lệ thương tật từ 31% đến 60%. Nếu gây tổn hại cho sức khỏe của nạn nhân mà tỷ lệ thương tật từ 61% trở lên; biết mình bị nhiễm HIV mà vẫn phạm tội, có trách nhiệm chăm sóc, giáo dục, chữa bệnh; gây hậu quả nghiêm trọng; tái phạm nguy hiểm, thì bị phạt tù từ 3 năm đến 7 năm. Phạm tội dâm ô đối với trẻ em gây hậu quả rất nghiêm trọng hoặc đặc biệt nghiêm trọng thì bị phạt tù từ 7 năm đến 10 năm.

2. GIÚP TRẺ ĐỀ PHÒNG CÁC THỦ ĐOẠN CỦA KẺ XÂM HẠI TÌNH DỤC

Thủ phạm là người lạ	Thủ phạm là người quen
<ul style="list-style-type: none"> Kiểm soát làm quen với nạn nhân rồi lợi dụng sự thật thà của nạn nhân để XHTD. 	<ul style="list-style-type: none"> Xây dựng mối quan hệ : Mua chuộc trẻ bằng chăm sóc, giúp đỡ: cho tiền, quà cáp, hướng dẫn học tập...
<ul style="list-style-type: none"> Sử dụng vũ lực, sức mạnh để uy hiếp nạn nhân. 	<ul style="list-style-type: none"> Thăm dò thái độ của trẻ trước khi thực hiện hành vi XHTD.
<ul style="list-style-type: none"> Hành vi thường diễn ra ở những nơi vắng vẻ ít người qua lại thuận tiện cho việc thực hiện hành vi XHTD. 	<ul style="list-style-type: none"> Tìm hiểu những điểm yếu của trẻ để lợi dụng, khống chế trẻ.

Lưu ý:

Cần giúp trẻ tránh nguy cơ bị XHTD

- Không đi một mình ở nơi tối tăm, vắng vẻ
- Không ở trong phòng kín một mình với người lạ
- Không nhận tiền, quà hoặc sự giúp đỡ đặc biệt của người khác mà không rõ lí do
- Không để người lạ đến gần đến mức họ có thể chạm tay vào người mình
- Không để cho người lạ vào nhà khi trong nhà chỉ có một mình
- Không nói chuyện với người lạ là mình đang ở nhà một mình
- Các qui tắc trên cũng có thể áp dụng với đối tượng là người thân quen, nếu các em cảm nhận được một trong những dấu hiệu không bình thường trong cử chỉ, lời nói của họ.

3. HƯỚNG DẪN TRẺ EM CÁCH ĐỐI PHÓ KHI BỊ XHTD

NHỮNG ĐIỀU CẦN BIẾT, CẦN LÀM KHI BỊ XHTD:

Những điều cần biết, cần làm khi bị XHTD:

Khi em cảm thấy sợ hãi do có người muốn đụng chạm hay xâm hại tình dục (dù bất kì là ai), em cần:

- Đứng ngay dậy: Nhìn thẳng vào kẻ định xâm hại tình dục; lùi xa đủ để kẻ đó không với tay được đến người mình; nói, hét to và kiên quyết cho kẻ đó biết nếu không dừng lại, sẽ mách mọi người...
- Bỏ đi ngay.
- Kể với những người tin cậy, nếu người đó chưa tin có thể kể cho người thứ 2, thứ 3... cho đến khi được họ tin và giúp đỡ em.
- Nếu bị cưỡng hiếp, hãy nói với người thân đưa đến ngay cơ sở y tế khám và điều trị.
- Hãy nhớ rằng em không hề có lỗi khi bị xâm hại tình dục, em có quyền được bảo vệ và có quyền được giúp đỡ để được an toàn.
- XHTD có thể xảy ra nhiều lần với nhiều hình thức, mức độ khác nhau nếu em không cương quyết phản đối.

4. CẦN NHẬN BIẾT ĐẦY ĐỦ VỀ HẬU QUẢ CỦA XHTD TRẺ EM

Hậu quả của XHTD đối với trẻ em:

XHTD trẻ em gây ra hậu quả khác nhau đối với từng em, có thể gây ra sự xáo trộn tâm lý tạm thời như xấu hổ, sợ hãi, bối rối, lo lắng, không tin tưởng vào người lớn... tới những hậu quả lâu dài cho trẻ như sau:

- **Rối loạn hành vi:** trẻ sẽ sống thu mình hay gây gổ quá mức, ăn uống không điều độ, gặp khó khăn trong học tập, lạm dụng rượu hay ma túy hoặc bỏ nhà.
- **Tổn thương về mặt tâm lý:** bao gồm trạng thái trầm cảm hoặc bồn chồn lo lắng quá mức, cảm thấy xấu hổ và bất lực, bị ám ảnh và có những cơn ác mộng.
- **Tổn thương về mặt tinh thần:** bao gồm thái độ giận dữ, chán nản, không tin vào bản thân và người khác, hoang loạn, rối loạn tâm thần và tự sát.
- **Tổn thương về mặt thể chất:** bao gồm những vết thương sâu, vết thâm tím, bệnh lây truyền qua đường tình dục hoặc có thai.
- **Ảnh hưởng trong tương lai:**
  - Lệch lạc về tình dục: nhiều nạn nhân của XHTD đến khi trưởng thành lại là kẻ xâm hại, hoặc có xu hướng tình dục đồng giới.
  - Ghê sợ tình dục: Người mắc chứng này nặng nhất đều tỏ ra rất xấu hổ và căm ghét bản thân, tránh tiếp xúc với người khác giới để không nảy sinh quan hệ tình dục.
  - Có những phán xét rất nghiệt ngã về hành vi tình dục của người khác.
  - Sợ hãi có thể dẫn đến căm ghét người khác giới.
- **Ảnh hưởng đối với gia đình nạn nhân:**
  - Không khí gia đình căng thẳng, tức giận, bị xúc phạm, phải che giấu, đau khổ.
  - Tốn kém tiền bạc, thời gian để chăm sóc nạn nhân.
  - Gánh chịu những ảnh hưởng trong tương lai.
- **Xã hội:**
  - Cộng đồng và xã hội cũng phải chia sẻ và chịu chung gánh nặng của những gia đình tan vỡ (gia đình nạn nhân và thủ phạm).
  - Gia tăng tội phạm, nghiện rượu hay ma túy do hậu quả của xâm hại tình dục trẻ em.

• Nguy cơ lây nhiễm HIV từ XHTD:

- Thủ phạm có thể là người có HIV, nạn nhân không được chủ động phòng vệ, hành vi lạm dụng tình dục thường gây tổn thương niêm mạc da, viêm loét bộ phận sinh dục, miệng, hậu môn...
- Khủng hoảng tâm lý do XHTD có thể dẫn tới những hành vi tiêu cực của nạn nhân làm gia tăng nguy cơ lây nhiễm HIV như nghiện ma túy, mại dâm...

Lưu ý về dấu hiệu để nhận ra trẻ bị XHTD

Biểu hiện về thể chất:

- Cơ thể vận động thiếu linh hoạt, đi lại và ngồi một cách khó khăn, sắc mặt xanh xao.
- Vết trầy xước, bầm tím hoặc vết thương sâu trên cơ thể, đặc biệt là ở những vùng tạo khoái cảm tình dục.
- Đau, sưng, ngứa ở bộ phận sinh dục, hậu môn.
- Có vết máu hoặc chất nhầy ở quần lót.
- Rách màng trinh, chảy máu ở bộ phận sinh dục hoặc hậu môn.
- Đau buốt khi tiểu tiện hoặc liên tục bị viêm đường tiết niệu.
- Viêm nhiễm bộ phận sinh dục, bệnh lây nhiễm qua đường tình dục, HIV...
- Có thai khi còn quá ít tuổi.

Về tâm lý:

- Lo lắng, bồn chồn, ăn ngủ thất thường, sợ ngủ một mình, hay có ác mộng.
- Rối loạn đại, tiểu tiện.
- Sợ hãi, trốn tránh, ngại tiếp xúc, không muốn thân mật với mọi người.
- Sợ nói về quan hệ tình dục, thích thủ dâm.
- Giận dữ, hoang loạn, rối loạn tâm thần.
- Trí nhớ suy giảm, u sầu, buồn bã, bệnh tưởng.
- Có biểu hiện và ý định tự tử.
- Hay đổi tính cách thường xuyên và đột ngột.
- Thái độ phục thù, hay đa nghi.
- Lạm dụng rượu hoặc ma túy...

5. CẦN HIỂU TÂM LÝ TRẺ EM KHI BỊ XHTD

Có nhiều lý do ngăn cản trẻ nói ra sự thật:

- *Sợ phải nhớ:* Trẻ nạn nhân thường cố gắng quên đi những gì đã xảy ra để tránh cảm thấy bị tổn thương.
- *Sợ không còn được yêu thương, tôn trọng:* Nạn nhân thường cảm thấy mình không còn trong sạch, thấy mình có lỗi về những gì xảy ra và nghĩ rằng bạn bè, cha mẹ không còn yêu thương, tôn trọng mình sau khi biết sự thật.
- *Cảm thấy xấu hổ và tội lỗi:* Trẻ có thể được biết hoặc cảm thấy việc quan hệ tình dục với người lớn là sai trái. Vì vậy trẻ sẽ cảm thấy xấu hổ, tội lỗi khi nói cho người khác hay thừa nhận là chuyện đó đã xảy ra.
- *Sợ bị cha mẹ trách mắng:* Khi bị XHTD trẻ thường xuất hiện tâm lý lo sợ bị cha mẹ, người lớn trách mắng là đã để cho người khác sờ mó hoặc lo sợ bị cho là tại chính trẻ đó “muốn” chuyện đó. Đây cũng chính là kẻ hở để kẻ xâm hại lợi dụng để chạy tội. Tiếc thay, mọi người thường có xu hướng tin người lớn hơn trẻ con.
- *Sợ kẻ XHTD:* Thủ phạm thường khống chế nạn nhân bằng cách đe dọa sự an toàn của trẻ và gia đình: giết chết trẻ, bố mẹ... nếu trẻ nói ra sự thật. Như vậy trẻ cảm thấy mình phải có trách nhiệm bảo vệ cho bản thân và gia đình bằng cách im lặng.

Lưu ý:

- Cần nhấn mạnh để các em hiểu:
  - Các em không có lỗi khi bị XHTD.
  - Kẻ gây ra hành vi XHTD đó lợi dụng các em yếu đuối, nhỏ tuổi để XH.
  - Thủ phạm sẽ bị pháp luật trừng trị.

6. HƯỚNG DẪN TRẺ EM CÁCH TÌM KIẾM SỰ HỖ TRỢ KHI BỊ XHTD

Nói và tìm cách để các em hiểu:

- Mọi người đều có lúc gặp khó khăn.
- Nhiều người sẽ giải quyết vấn đề tốt hơn so với một người.
- Xung quanh các em luôn có những người các em có thể tin cậy, luôn sẵn sàng giúp đỡ trong những lúc khó khăn. Các em có thể chia sẻ, tâm sự, kể chuyện mỗi khi thấy lo lắng sợ hãi vì những sự đụng chạm không an toàn hoặc cảm thấy gặp phải nguy cơ bị xâm hại tình dục.
- Trẻ em có quyền được hỗ trợ, giúp đỡ để cảm thấy được an toàn và được bảo vệ đối với tình trạng xâm hại tình dục.
- Trẻ em cần chủ động tìm kiếm sự hỗ trợ, giúp đỡ của những người đáng tin cậy: qua việc tâm sự, hỏi khi có thắc mắc, chia sẻ thổ lộ nỗi lo sợ. Các em cần nhớ là không có gì phải ngại ngùng, xấu hổ.
- Tìm kiếm sự giúp đỡ là một kỹ năng sống rất quan trọng để giúp các em được an toàn.
- Nếu im lặng, không tìm kiếm sự giúp đỡ, vấn đề có thể nghiêm trọng và nguy hiểm hơn mà không ai biết để có thể giúp đỡ em.
- Ích lợi của việc tìm kiếm sự hỗ trợ, giúp đỡ:
  - Em sẽ nhận được những lời khuyên đúng đắn để tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc của mình hoặc nhận được sự bảo vệ, chăm sóc cần thiết.
  - Có thể tự do giải bày những khó khăn, những vấn đề bản thân đang phải đương đầu mà không bị cản vạy, chê trách, phán xét.
  - Việc lên tiếng và tố giác sẽ góp phần chặn đứng nguy cơ không tiếp tục xảy ra.
  - Khi tìm kiếm sự giúp đỡ, những bí mật của em sẽ được giữ kín, nếu em yêu cầu.

Khi giúp đỡ trẻ bị xâm hại tình dục cần:

- Tôn trọng cảm xúc và mong muốn của trẻ, không áp đặt quan điểm cá nhân
- Không phán xét, trách cứ khiến trẻ mặc cảm có lỗi
- Trong tình trạng khẩn cấp cần xác định giải pháp ưu tiên hỗ trợ
- Giải pháp an toàn luôn đặt lên hàng đầu

GIỚI THIỆU MÔ HÌNH GIÁO DỤC AN TOÀN CÁ NHÂN TRONG TRƯỜNG HỌC

Hoàng Thuý Lan - Trung tâm Nghiên cứu Sức khoẻ sinh sản và phát triển cộng đồng CEFACOM

GIỚI THIỆU CHUNG:

Với nguồn tài trợ của một tổ chức Quốc tế cùng sự hỗ trợ kỹ thuật của nhóm chuyên gia Chương trình Bảo vệ trẻ em và phòng chống xâm hại tình dục trẻ em Manila, Chương trình Phòng chống Xâm hại tình dục trẻ em Melbourne, Chương trình Phòng chống Xâm hại tình dục trẻ em (CSAPH) nay gọi là Trung tâm Nghiên cứu Sức khoẻ Gia đình và Phát triển Cộng đồng (CEFACOM) đã xây dựng và thực hiện mô hình Giáo dục An toàn cá nhân trong trường học từ năm 2001 đến năm 2003 tại địa bàn thành phố Hà Nội.

Chương trình được thiết kế với hai mục tiêu chính: 1) Xây dựng kỹ năng bảo vệ trẻ em và phòng chống xâm hại trẻ em cho các tổ chức Chính phủ và phi Chính phủ; và 2) Xây dựng tài liệu hành vi bảo vệ và kế hoạch sử dụng lâu dài trong các cộng đồng ở Việt Nam.

Trẻ em trường Bồ Đề và Tân Trào trong diễn đàn "Tiếng nói của trẻ em về phòng chống trùng phạt thân thể trẻ em" (Csaga, SCS)

HOẠT ĐỘNG CHÍNH:

Để đạt được những mục tiêu đề ra, một loạt hoạt động đã được thiết kế và thực hiện

Hoạt động	Đối tác thực hiện	
1. Tổ chức tập huấn cho cán bộ chuyên môn về Kỹ năng an toàn cá nhân	Chương trình Bảo vệ trẻ em và phòng chống xâm hại tình dục trẻ em (CPTCSAP) Manila và Chương trình Phòng chống Xâm hại tình dục trẻ em Melbourne, phối hợp với UNICEF và MOLISA (từ năm 2000 tách thành UB chăm sóc và bảo vệ trẻ em) và tổ chức Lutheran World Mission (Hà nội)	Đã hoàn thành 02 khóa tập huấn cho cán bộ chuyên môn
2. Xây dựng và thí điểm tài liệu chương trình trong trường học	CEFACOM và nhóm chuyên gia cố vấn	Đã hoàn thành 01 bộ tài liệu và thực hiện thí điểm trong trường học (cho giáo viên và học sinh) với mục tiêu tăng cường các dịch vụ bảo vệ (hạn gắn tổn thương)
3. Thực hiện các khóa tập huấn về bảo vệ trẻ em và Kỹ năng an toàn cá nhân cho các tổ chức, đơn vị làm việc với trẻ em	Nhóm cán bộ chuyên môn CEFACOM với sự hỗ trợ kỹ thuật của thành viên ban cố vấn	Đã hoàn thành 04 khóa tập huấn cho các công an, bác sỹ tâm lý, cán bộ xã hội, cha mẹ.
4. Đánh giá cuối dự án	Nhóm cán bộ thực hiện dự án của CEFACOM	Đã hoàn thành đánh giá cuối cùng theo mẫu hướng dẫn của nhà tài trợ

Tiếp thu được nhiều kiến thức và kinh nghiệm từ các chương trình bảo vệ trẻ em và phòng chống xâm hại tình dục trẻ em từ các chuyên gia hỗ trợ kỹ thuật, đặc biệt là được tập huấn về kỹ năng an toàn cá nhân do các chuyên gia quốc tế thực hiện, nhóm cán bộ chương trình phòng chống xâm hại tình dục trẻ em CSAP (nay đổi tên thành CEFACOM) đã bắt tay vào xây dựng chiến lược và kế hoạch thực hiện chương trình phòng chống xâm hại tình dục đầu tiên ở Việt Nam.

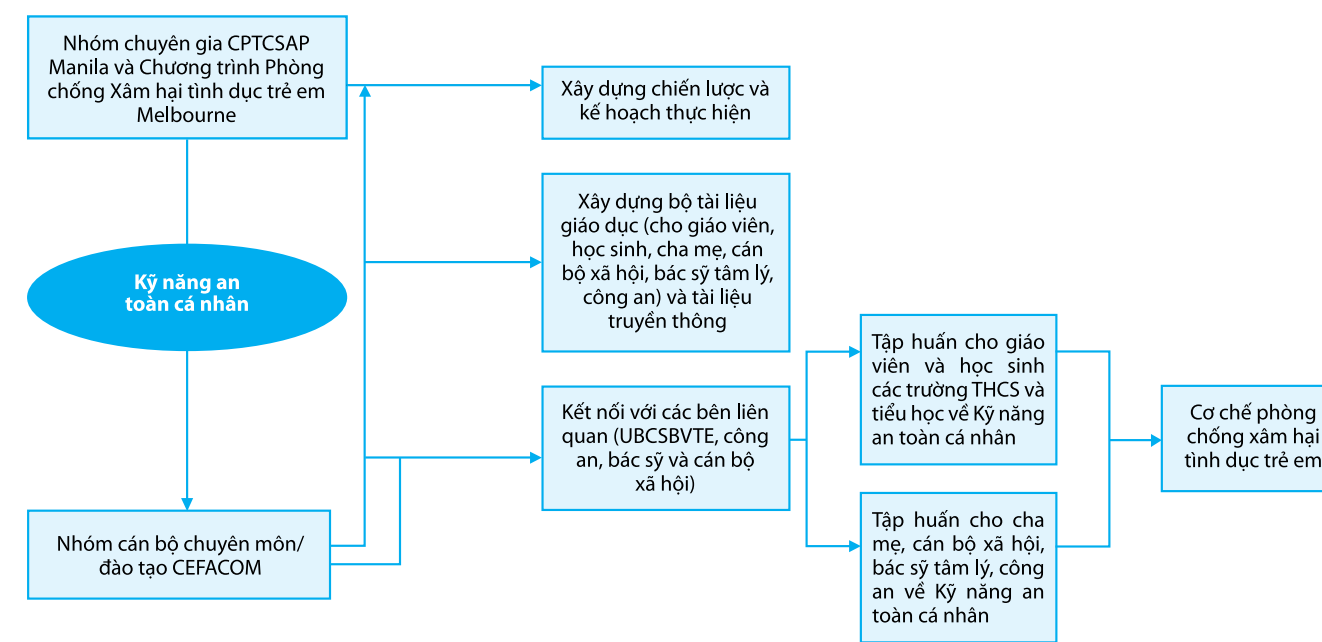
Với những mối quan hệ sẵn có từ trước của CSAP với một số tổ chức phi Chính phủ (UNICEF, Lutheran World Mission Hanoi và World Vision Vietnam) và các đối tác Chính phủ (như Ủy ban Chăm sóc và Bảo vệ trẻ em, Công an thành phố Hà Nội, ...), CSAP thu thập thông tin về thực trạng xâm hại tình dục trẻ em ở Việt Nam. CSAP đứng ra thành lập một Ban cố vấn bao gồm các chuyên gia tới từ Trung tâm Nghiên cứu Khoa học Giáo dục (Bộ Giáo dục và Đào tạo), bác sỹ tâm lý, giáo viên, cán bộ xã hội. Ban cố vấn họp thường kỳ trong quá trình xây dựng bộ tài liệu đào tạo về Phòng chống xâm hại tình dục trẻ em phù hợp cho trẻ từng lứa tuổi, bao gồm học sinh, trẻ em lang thang, trẻ em trong các tổ chức chăm sóc thay thế. Khi nhóm tác giả hoàn thành biên soạn, bộ tài liệu được thí điểm với các đối tượng trên. Trong năm thứ nhất của dự án, ba khóa đào tạo đã được thực hiện, hai khóa về phòng tránh xâm hại tình dục trẻ em và một khóa về kỹ năng tư vấn cơ bản hàn gắn tổn thương sau xâm hại, sử dụng kỹ thuật phòng ngừa. Khi thực hiện chương trình đào tạo với các đối tượng là trẻ em, CSAP đã kết nối và phối hợp với Thành đoàn thành phố Hà Nội và Hội Bảo vệ trẻ em.

Đối với trẻ em, chương trình đào tạo tập trung vào dạy cho các em kỹ năng an toàn cá nhân: các em được tìm hiểu về cơ thể và cảm xúc của mình, các bộ phận kín trên cơ thể và gọi tên các bộ phận đó (như các bộ phận khác trên cơ thể), quyền được cảm thấy an toàn, không có đáng sợ đối với trẻ đến mức trẻ không thể nói ra và làm thế nào để xây dựng một thế giới an toàn, v.v.

Phương pháp được áp dụng trong tập huấn dành cho trẻ là phương pháp dạy học tích cực lấy trẻ làm trung tâm. Một số phương pháp được sử dụng chủ yếu là: thảo luận nhóm, động não, vẽ tranh, bài tập hồi tưởng, bài tập tình huống, bài tập dùng thẻ màu, bài hát, hỏi - đáp, đóng vai, đóng kịch. Trẻ hoạt động rất tích cực trong các giờ học. Còn giáo viên chỉ là người hướng dẫn và điều hành các hoạt động. Phương pháp này khuyến khích trẻ tham gia rất hào hứng và nhiệt tình trong các hoạt động. Nó giúp trẻ dễ hiểu và dễ chia sẻ về những điều mà trước đây vẫn được coi là khó nói. Dần dần trẻ trở nên tự tin hơn, đặc biệt là những trẻ từng có những trải nghiệm bị xâm hại sẽ tin tưởng vào người lớn hơn và bắt đầu tìm kiếm sự hỗ trợ.

Có thể lấy một ví dụ điển hình về hỗ trợ tích cực của mô hình giáo dục đối với trẻ: Câu chuyện của một em học sinh nam chín tuổi, học lớp 3 trường tiểu học Tô Hoàng. Trong tiết học về An toàn cá nhân do CSAP thực hiện, khi giáo viên nói về các nguyên tắc an toàn cá nhân đối với các bộ phận kín trên cơ thể, các bạn nam trong lớp chỉ liếc trộm một em học sinh nam. Các em chỉ tay về phía cậu bé và phá lên cười, chúng kể với cô giáo: "Bạn đó bị người ta sờ vào các bộ phận kín trên cơ thể ạ". Cậu bé bị các bạn trêu rất buồn và không nói gì cả. Giáo viên yêu cầu các em học sinh nam giữ trật tự và không cười bạn nữa. Sau giờ học khi học sinh đã ra về hết, giáo viên gọi em học sinh bị bạn cười ở lại và nói chuyện một cách thân thiện và gần gũi. Lúc đầu, cậu bé im lặng. Sau đó, giáo viên nói với cậu rằng đó không phải là lỗi của em khi em bị người khác sờ vào bộ phận kín trên cơ thể. Khi đó, cậu bé bắt đầu kể. Câu chuyện xảy ra đã hai năm. Em rất bối rối và đau khổ. Em sợ và không dám nói chuyện đó với ai. Rất lâu sau em mới tâm sự với một người bạn thân và yêu cầu cậu bạn này giữ bí mật. Nhưng sau đó, rất nhiều học sinh trong trường đã biết chuyện và cười nhạo cậu bé. Cậu rất buồn và lo lắng vì có quá nhiều người biết. Sau khi nghe câu chuyện của em học sinh, giáo viên nhắc lại với em rằng việc xảy ra với em hoàn toàn không phải là lỗi của em và rằng em hãy tin tưởng người lớn và hãy kể lại câu chuyện cho tới khi nào có người giúp em. Sau khi khóa học về Kỹ năng an toàn cá nhân kết thúc, cậu học sinh đó đã trở nên tự tin hơn và em nói rằng em sẽ cho cô giáo và mẹ em biết nếu em gặp chuyện tương tự.

Mô hình can thiệp của dự án:

Trong quá trình thực hiện dự án, tuy nhận được rất nhiều sự hỗ trợ và ủng hộ của các bên tham gia và các trường được lựa chọn thực hiện chương trình giáo dục thí điểm, dự án vẫn vấp phải một số khó khăn. Trở ngại lớn nhất là quan niệm và lối suy nghĩ văn hóa phương Đông đối với vấn đề đụng chạm và e ngại khi nói ra những chuyện “tế nhị”. Đây là một thách thức lớn đối với thành công của chương trình thí điểm giáo dục kỹ năng an toàn cá nhân và phòng chống xâm hại tình dục trẻ em. Khi cộng đồng còn chưa cởi mở đề cập những vấn đề tình dục, bộ phận kín trên cơ thể... thì việc giáo dục cho trẻ cách tự bảo vệ mình không bị xâm hại tình dục còn gặp phải không ít trở ngại. Có thể lấy một ví dụ điển hình, có một nạn nhân được hỗ trợ trong chương trình đã không biết mô tả lại việc kẻ xâm hại đưa dương vật hay ngón tay vào âm đạo của mình như thế nào vì em không thể gọi tên những bộ phận sinh dục thông thường đó. Trong khi đó, hệ thống hỗ trợ như luật pháp chưa có văn bản nào cụ thể quy định ứng xử đối với vấn đề này. Chính vì vậy mà nạn nhân và gia đình còn chịu nhiều thiệt thòi trong khi đáng ra họ phải được pháp luật bảo vệ và che chở. Chẳng hạn như trường hợp một nạn nhân được hỗ trợ bởi chương trình, sau khi tòa tuyên xử kẻ xâm hại phải bồi thường cho nạn nhân và gia đình nạn nhân một khoản tiền, nhưng một thời gian dài sau đó gia đình nạn nhân vẫn không nhận được tiền bồi thường; còn tòa án thì cũng không có quy định nào về việc giám sát trách nhiệm thực hiện bản án của kẻ phạm tội.

Tuy nhiên, xâm hại tình dục trẻ em vẫn là một vấn đề nhạy cảm ở Việt Nam, việc này cho thấy một số hạn chế và chậm trễ trong việc thuyết phục các đối tác Việt Nam tham gia hoặc hành động. Hơn nữa, hai nhân viên của chúng tôi đã đi học thạc sĩ ở nước ngoài, do đó cần có thời gian cho nhân viên trẻ đầy nhiệt huyết của chúng tôi được chuyên nghiệp hơn.

TÓM TẮT KẾT QUẢ ĐẠT ĐƯỢC SAU 3 NĂM THỰC HIỆN DỰ ÁN:

Đánh giá sơ bộ mức độ thành công của dự án so với tầm nhìn và mục đích ban đầu của nó. Các chủ đề được lựa chọn của dự án này đã được xem xét kỹ lưỡng hơn về các hình thức khác của xâm hại tình dục trẻ em ngoài hiệp dâm trẻ em và mại dâm trẻ em lúc đó hiện đang là mối quan tâm chính của Chính phủ cũng như những nhà tài trợ Việt Nam. Ngoài ra, ở khía cạnh văn hóa, vấn đề liên quan tới động chạm thân thể lại không bị coi là to tát trong khi loạn luân lại quá nghiêm trọng để có thể nói ra.

Vì vậy CSAP đã được xem như là một tổ chức tiên phong trong việc giải quyết những vấn đề liên quan đến xâm hại tình dục trẻ em ở cấp cộng đồng và gia đình.

Những thành tựu nổi bật của CSAP Hà Nội trong 3 năm thực hiện: CSAP đã tăng quy mô nhân lực của dự án, từ 2 chuyên gia làm bán thời gian, lên 2 chuyên gia làm toàn thời gian, 1 chuyên gia làm bán thời gian và 1 cán bộ hỗ trợ.

CSAP đã tiếp cận với 3.454 trẻ em (trong trường và ngoài trường học) để đào tạo trực tiếp Kỹ năng an toàn cá nhân (phòng chống), cung cấp 199 chuyên gia trong các lĩnh vực có liên quan với đào tạo về công tác phòng chống, can thiệp, và quản lý các trường hợp xâm hại tình dục trẻ em, làm việc tại 3 trường, và gặp gỡ với hơn 63 phụ huynh trong công tác phòng chống. Hơn nữa, CSAP còn cung cấp tư vấn trực tiếp cho các nạn nhân hoặc liên kết họ với hệ thống hỗ trợ.

Chất lượng dịch vụ đã được cải thiện đáng kể, dẫn đến nhu cầu ngày càng tăng cho các dịch vụ từ các trường khác (Nguyễn Siêu, Nam Thành Công...) và các cơ quan như Ủy ban Dân số Việt Nam, Gia đình và Trẻ em, Plan International, World Vision. Trong thực tế, các căn cứ cho thấy dự án có thể mở rộng, đặc biệt là khi có sự tham gia của Ngôi nhà tuổi trẻ và Đoàn thanh niên.

Những tài liệu được sản xuất:

- Bộ tài liệu “Nâng cao nhận thức về Phòng chống lạm dụng trẻ em” dành cho học sinh, giáo viên, cha mẹ, cán bộ xã hội, cán bộ y tế, công an, bác sĩ tâm lý
- Cuốn sách “Cơ thể của tôi, cảm giác của tôi”: dành cho trẻ em trường tiểu học từ 9-12
- Các tờ rơi “An toàn cá nhân cho trẻ em đường phố - hướng dẫn dành cho giáo viên”
- Cuốn sách “Hướng dẫn cho giáo viên về bảo vệ trẻ em”
- Các tập sách về “Xâm hại tình dục trẻ em là gì?”
- Thẻ điện thoại
- Thẻ Cảm xúc
- Các băng hình và VCD “Bí mật” và “Trẻ em nói KHÔNG” ở Việt Nam
- Bộ sách “Điều cần biết về xâm hại tình dục trẻ em”
- Các tờ rơi “Dấu hiệu cảnh báo sớm”

Cách tiếp cận của dự án đã thu hút được sự chú ý và sự quan tâm của các đối tác Chính phủ (UB bảo vệ và chăm sóc trẻ em) và các tổ chức quốc tế (Plan International, World Vision) và các trường học. Năm 2003, triển vọng hợp tác với một số các NGO quốc tế như Plan Int'l và World Vision trong việc cung cấp đào tạo và tài liệu ngày càng tăng.

XÂM HẠI TÌNH DỤC TRẺ EM TRONG NHỮNG NĂM GẦN ĐÂY

(Theo báo cáo Tổng quan tình trạng xâm hại tình dục trẻ em ở Việt Nam trong những năm gần đây)

Nguyễn Quỳnh Hóa - Nguyễn Phương Thảo
Phòng Nghiên cứu Trẻ em - Viện Gia đình và Giới, 2008).

Xâm hại tình dục trẻ em (XHTDTE) hiện nay có xu hướng gia tăng cả về số lượng, tính chất và mức độ nghiêm trọng. Hậu quả của nó không chỉ gây ra tổn thương về thể chất, tinh thần, nhân phẩm, danh dự ở trẻ em và gia đình trẻ mà còn để lại những tác động lâu dài về mặt xã hội. Có thể nói bất cứ trẻ em nào cũng có thể là đối tượng của hành vi XHTDTE, không phân biệt trẻ em nam hay nữ, từ lứa tuổi mầm non đến học sinh cấp III, và gia đình, nhà trường, nơi cộng đồng, trên đường phố ở cả thành thị và nông thôn đều là môi trường có thể diễn ra tình trạng này.

Khái niệm xâm hại tình dục trẻ em:

Có rất nhiều định nghĩa về XHTDTE và các định nghĩa này đều thống nhất ở một điểm chung là XHTDTE (còn được gọi là lạm dụng tình dục) được hiểu là bất kỳ hành động nào của người lớn hoặc trẻ em lớn hơn tác động lên trẻ bé hơn và yếu hơn nhằm thỏa mãn nhu cầu tình dục của họ. XHTDTE có thể được phân chia thành hai loại chính:

- (1) Xâm hại không tiếp xúc thân thể như phơi bày cơ thể một cách có chủ ý, buông lời tục tĩu mang tính kích dục, cố tình cho trẻ nhìn thấy cảnh sinh hoạt tình dục, nhìn trộm hay chụp ảnh trẻ khóa thân, dụ dỗ trẻ xem phim ảnh khiêu dâm.
- (2) Xâm hại tiếp xúc thân thể như sờ mó, đụng chạm vào các bộ phận kín, có hành vi cưỡng dâm, hiếp dâm, giao cấu với trẻ em hoặc bóc lột tình dục trẻ em vì mục đích thương mại (mại dâm, dẫn dắt hoặc chứa chấp, tổ chức mại dâm trẻ em).

NGHIÊN CỨU
MỚI

1. XÂM HẠI TÌNH DỤC TRẺ EM QUA CÁC CON SỐ:

XHTDTE là một vấn đề tế nhị, nhạy cảm. Mặt khác, mỗi tài liệu, mỗi nghiên cứu lại tập trung tìm hiểu XHTDTE ở các hành vi khác nhau nên rất khó có được con số thống kê chính xác và đầy đủ về trẻ em bị xâm hại tình dục hàng năm.

Theo thống kê của Bộ Công an (CEFACOM, 2007), trong 7 năm (2000-2006), cả nước xảy ra tổng số 6256 vụ XHTDTE, trong đó:

Về số trẻ em bị XHTDTE (nạn nhân): tổng số có 6723, trong đó:

- Số nạn nhân bị hiếp dâm là 4773 em, chiếm 71,00%
- Số nạn nhân bị cưỡng dâm là 103 em, chiếm 1,53%
- Số nạn nhân bị giao cấu là 1110 em, chiếm 16,51%
- Số nạn nhân bị dâm ô là 737 em, chiếm 10,96%

Theo nguồn thống kê của phòng tổng hợp - Tòa án nhân dân tối cao, số liệu xét xử các tội XHTDTE ở nước ta theo từng năm như sau (CEFACOM, 2007):

(BC: Bị cáo)

Tội danh	Năm 2000	Năm 2001	Năm 2002	Năm 2003	Năm 2004	Năm 2005	Năm 2006
1. Tội hiếp dâm TE	713 vụ 792 BC	700 vụ 761 BC	673 vụ 767 BC	638 vụ 724 BC	1100 vụ 1360 BC	1121 vụ 1247 BC	571 vụ 614 BC
2. Tội cưỡng dâm TE	3 vụ 3 BC	2 vụ 2 BC	3 vụ 3 BC	1 vụ 1 BC	6 vụ 6 BC	5 vụ 6 BC	3 vụ 4 BC
3. Tội giao cấu với TE	172 vụ 198 BC	203 vụ 218 BC	200 vụ 209 BC	221 vụ 234 BC	290 vụ 309 BC	548 vụ 589 BC	270 vụ 292 BC
4. Tội dâm ô với TE	80 vụ 96 BC	106 vụ 111 BC	89 vụ 94 BC	88 vụ 95 BC	114 vụ 114 BC	252 vụ 255 BC	139 vụ 140 BC
5. Tội mua dâm NCTN	29 vụ 70 BC	10 vụ 19 BC	10 vụ 13 BC	80 vụ 129 BC	10 vụ 18 BC	25 vụ 41 BC	16 vụ 20 BC

Như vậy, trên phạm vi cả nước, nhìn chung tình trạng XHTDTE có xu hướng gia tăng qua các năm và nó đang trở thành vấn đề bức thiết đối với xã hội.

Các nghiên cứu thực tế tại địa phương cũng đưa ra những con số về thực trạng trẻ em bị lạm dụng tình dục. Nghiên cứu về lạm dụng trẻ em của UNICEF năm 2003 cho thấy: 222/2800 những người được hỏi (chiếm 7,9%) cho rằng họ đã từng bị sờ mó vào các bộ phận kín, mà đa số họ bị xâm hại như vậy một hay vài lần, một số cho rằng điều đó xảy ra với họ nhiều lần. 76/2800 người (2,7%) nói rằng họ đã bị hiếp dâm hoặc chịu một hình thức xâm hại tình dục khác khi còn là một đứa trẻ.

Nghiên cứu của Viện Khoa học Dân số Gia đình và Trẻ em năm 2006 cho biết, qua ý kiến nhận định của người dân tại 5 tỉnh/thành là Hà Nội, Bắc Giang, Phú Thọ, Thái Nguyên, Quảng Bình, có 31/470 người lớn (chiếm 6,6%) trả lời là ở địa phương có trường hợp trẻ bị xâm hại tình dục. Với đối tượng khảo sát là trẻ em thì có 118/960 trẻ (12,3%) trả lời đã từng nhìn thấy tranh, ảnh khiêu dâm, chủ yếu là qua phim ảnh (58,5%); qua tivi (65,3%); qua tạp chí (38,1%). 25/960 em (2,6%) trả lời bị nhìn trộm khi thay quần áo hoặc đi vệ sinh. Có 64/960 em (6,7%) trả lời là đã bị người khác đụng, chạm vào bộ phận kín trên cơ thể.

Kết quả nghiên cứu của RaFH năm 2006-2007 cho thấy: 55/100 trẻ em đường phố ở Hà Nội (55,0%) và 82/100 trẻ em đường phố ở Huế (82,0%) được hỏi đã từng bị xâm hại tình dục.

Qua đường dây tư vấn và hỗ trợ trẻ em (Child Helpline) 18001567 của Trung tâm tư vấn và dịch vụ truyền thông - Cục bảo vệ chăm sóc trẻ em - Bộ LĐTBXH, số trẻ em bị xâm hại tình dục có nhu cầu được tư vấn chiếm đáng kể trong tổng số các trường hợp tư vấn. Từ khi đường dây tư vấn được thành lập tháng 5/2004 đến tháng 10/2007 có 104 trường hợp XHTDTE được kết nối can thiệp và hỗ trợ qua Helpline.

2. CÁC HÌNH THỨC XÂM HẠI TÌNH DỤC TRẺ EM PHỔ BIẾN

- Hiếp dâm trẻ em là hình thức xảy ra nghiêm trọng nhất. Theo số liệu thống kê của Bộ Công an, Tòa án nhân dân tối cao, tội hiếp dâm chiếm cao nhất trong tổng số các tội phạm xâm hại tình dục (69,34%).
- Tiếp đến là giao cấu (17,34%), dâm ô (11,8%) với trẻ em. Những kẻ giao cấu, dâm ô với trẻ em thường là những người thân quen với trẻ trong gia đình, lợi dụng quyền lực và vị thế của họ trong gia đình, lợi dụng sự phụ thuộc, sự ngây thơ, ngờ nghệch của trẻ để có hành vi mang ý đồ dâm dục bất chính, từ chỗ có thể chỉ là vuốt ve, ôm ấp, sờ mó vào những bộ phận kín của trẻ cho đến hành vi giao cấu, cưỡng hiếp các em.
- Sờ mó, đụng chạm vào những phần kín trên cơ thể của trẻ là một dạng lạm dụng tình dục đáng phải quan tâm. Nghiên cứu của UNICEF năm 2003 coi sự sờ mó, đụng chạm này bao gồm cả những hành động mang yếu tố văn hóa, thói quen của

một số người thích “sờ chim” trẻ em trai trong khi trẻ không hề thích thú gì. Trong nghiên cứu của RaFH, cùng với việc chạm vào những lời lẽ thô tục, kích dục từ phía người khác, trẻ em đường phố cũng từng chịu sự đụng chạm vào những phần kín trên cơ thể khá nhiều (42,9% trẻ em lang thang ở Huế và 26,0% trẻ em lang thang ở Hà Nội trả lời đã từng chịu hình thức xâm hại này).

- Nói những lời lẽ thô tục, kêu gọi về tình dục là hình thức xâm hại mà trẻ em đường phố gặp phải nhiều nhất theo kết quả nghiên cứu của Viện sức khỏe sinh sản và gia đình (RaFH). 65,5% trẻ em lang thang ở Hà Nội và 61,2% trẻ em lang thang ở Huế từng nghe những lời lẽ thô tục, kích dục từ phía người khác. Hình thức xâm hại này còn xảy ra khá phổ biến trong môi trường học đường, bao gồm những lời nói thiếu tế nhị và những câu bình phẩm vô văn hóa, có ý xúc phạm từ phía nam học sinh đối với nữ học sinh.

3. ĐẶC ĐIỂM NHÂN KHẨU - XÃ HỘI CỦA TRẺ EM BỊ XÂM HẠI TÌNH DỤC

Hầu hết các nghiên cứu đều đưa ra nhận định trẻ em bị xâm hại chủ yếu là các em nữ. Trong số 59 trẻ em bị xâm hại tình dục được sự giúp đỡ qua đường dây tư vấn và hỗ trợ trẻ em (Helpline) thì có tới 56 trẻ em là nữ, chỉ có 3 trường hợp là trẻ em trai. Nghiên cứu về các yếu tố dẫn đến hành vi hiếp dâm trẻ em của Trung tâm thông tin tư liệu - Ủy ban BVCSGD trẻ em năm 2001

và nghiên cứu của Viện Khoa học DSGĐTE năm 2006 đều khẳng định trẻ em bị hiếp dâm, bị xâm hại tình dục chủ yếu là các em gái. Nghiên cứu của RaFH năm 2006-2007 cũng cho kết quả tương tự: trẻ em đường phố nữ có nguy cơ bị xâm hại tình dục cao hơn và các hành vi XHTDTE nữ có mức độ nguy hiểm hơn, gây ra các hậu quả nặng nề hơn.

Riêng nghiên cứu về lạm dụng trẻ em ở Việt Nam của UNICEF năm 2003 lại cho một kết quả ngược lại là tình trạng lạm dụng tình dục trẻ em nam phổ biến hơn. Điều này xuất phát từ việc nghiên cứu đã coi sự sờ mó, đụng chạm không chỉ hàm ý những hành vi xuất phát từ nhu cầu tính dục mà còn bao hàm cả những hành động mang yếu tố văn hóa, thói quen của một số người thích “sờ chim” trẻ em trai và chỉ ra rằng trong khi nhiều người lớn coi hành vi này là cách biểu hiện tình cảm vô hại của họ thì hầu hết các em trai không hề cảm thấy thoải mái, thấy bị xâm phạm và thậm chí còn thấy bị xúc phạm với hành vi này.

Có thể nhận định chung là trẻ em bị xâm hại tình dục chủ yếu ở trong khoảng tuổi từ 11 - 18 tuổi. Ở nghiên cứu của Viện Khoa học DSGĐTE, nhận định của cha mẹ, thầy cô giáo và cán bộ địa phương là trẻ em gái từ 12-16 tuổi bị xâm hại tình dục nhiều nhất. Với nghiên cứu về sự bạo hành trong môi trường học đường, trẻ em gái thuộc lứa tuổi trung học cơ sở (11-15 tuổi) thường dễ bị xâm hại nhiều nhất. Đây là lứa tuổi bắt đầu có những biểu hiện rõ

rệt hơn về tâm sinh lý giới tính, với những nhận thức và hành vi ứng xử phức tạp của lứa tuổi mới lớn. Khảo sát qua đường dây tư vấn và hỗ trợ trẻ em (Child Helpline) 18001567 thì độ tuổi 15-18 bị xâm hại tình dục nhiều nhất. Lý do đây là lứa tuổi đã dậy thì và có sự hấp dẫn về giới tính đối với người khác giới nên rất dễ bị xâm hại. Đồng thời lứa tuổi này cũng đã có nhiều mối quan hệ phức tạp hơn.

Tuy vậy, không có nghĩa là các lứa tuổi khác trẻ em không bị xâm hại tình dục. Khảo sát qua Child Helpline cho thấy 19/59 trường hợp (gần 20%) trẻ ở độ tuổi học trường mầm non và tiểu học đã bị xâm hại tình dục.

Bất cứ trẻ em nào cũng đều có thể bị lạm dụng tình dục. Nhưng nhìn chung, trẻ em có hoàn cảnh đặc biệt khó khăn dễ có nguy cơ bị lạm dụng tình dục hơn. Đó là những em bị tật nguyền, khuyết tật hoặc tâm thần, một số em lao động trong các cơ sở sản xuất, dịch vụ, làm nghề phụ, bán rong, một số bỏ học, lang thang kiếm sống, một số học sinh chậm tiến, yếu kém.

4. ĐẶC ĐIỂM NHÂN KHẨU - XÃ HỘI CỦA TRẺ EM BỊ XÂM HẠI TÌNH DỤC

Kẻ XHTDTE rất đa dạng về lứa tuổi, ngành nghề, vị trí xuất thân, trình độ học vấn.

- Đa số những kẻ XHTDTE là nam giới ở đủ mọi lứa tuổi từ thanh niên cho tới những người đã lớn tuổi (trên 70 tuổi). Họ có thể là người Việt nhưng cũng có thể là người ngoại quốc. Nhóm pêđê (ái nam, ái nữ) cũng là những đối tượng có thể XHTDTE.
- Kẻ XHTDTE có xuất thân từ rất nhiều ngành nghề khác nhau, có thể là công nhân, nông dân, học sinh, sinh viên, trí thức, dân lao động, hoặc thậm chí là người thất nghiệp.

- Phát hiện trong hầu hết các nghiên cứu cho thấy, kẻ XHTDTE đều có mối quan hệ quen biết với trẻ em bị xâm hại.

- Riêng với trẻ em đường phố thì đối tượng xâm hại các em rất đa dạng. Các em có thể bị lạm dụng bởi người lạ mặt, có thể là khách hàng của các em, những thanh niên lớn tuổi hơn, chủ các cửa hàng internet khi các em vào chơi điện tử hoặc chat. Hoặc các em cũng có nguy cơ bị xâm hại từ chính những người thân quen như bạn bè, thậm chí là người yêu (RaFH, 2006-2007).

5. NGUYÊN NHÂN TÌNH TRẠNG XÂM HẠI TÌNH DỤC TRẺ EM:

Các nghiên cứu về XHTDTE đã xem xét và phân tích nguyên nhân dẫn đến XHTDTE theo hai cách khác nhau: (1) nhóm các nguyên nhân từ phía bản thân trẻ, gia đình và cộng đồng xã hội; (2) nhóm các yếu tố kinh tế - văn hóa - xã hội tác động đến tình trạng XHTDTE.

THEO CÁCH THỨ NHẤT, các nguyên nhân dẫn đến XHTDTE từ phía bản thân trẻ; gia đình và cộng đồng xã hội.

Bản thân trẻ:

- Trẻ em, đặc biệt là trẻ nhóm tuổi từ 11- dưới 18, bắt đầu có sự phát triển về thể chất và tâm sinh lý. Sự tham gia của trẻ vào các mối quan hệ xã hội ở phạm vi rộng hơn, phức tạp hơn trong khi bản thân trẻ lại chưa có đủ các kiến thức và kỹ năng an toàn cần thiết để bảo vệ mình nên trẻ gặp nhiều nguy cơ bị xâm hại (Đặng Nam, CEFACOM, 2007).
- Sự thiếu hụt trong nhận thức của các em bao gồm sự thiếu hiểu biết về quyền trẻ em, về giới tính, tình dục và những nguy cơ bị xâm hại tình dục.
- Mong muốn khẳng định mình trước mọi người xung quanh cũng đưa trẻ vào những hoàn cảnh, môi trường không lành mạnh. Cùng với đó, tinh tò mò, dễ bảo, dễ tin cũng là đặc điểm dễ bị lợi dụng ở trẻ em.

Gia đình và người chăm sóc trẻ:

Người thân trong gia đình trẻ thiếu hụt kiến thức về sự phát triển thể chất, tâm sinh lý ở từng lứa tuổi của trẻ em, không biết cách trò chuyện, hướng dẫn trẻ về cơ thể, các nguy cơ và kỹ năng tự bảo vệ mình.

- Môi trường sống trong gia đình thiếu lành mạnh, bản thân cha mẹ, người chăm sóc trẻ là những người sống không gương mẫu, tham gia vào các tệ nạn xã hội và gần như bỏ mặc con cái trong gia đình. Hoặc gia đình bị thiếu cha hoặc mẹ, hoặc do cha mẹ ốm đau, cha mẹ ly thân, ly hôn không có khả năng đảm nhận vai trò chăm sóc con cái.
- Trẻ phải sống tách biệt xa gia đình, bố mẹ từ nhỏ (bố mẹ phải đi tù, bố mẹ ly dị và trẻ phải ở với ông bà, chú bác...), thiếu tình cảm của cha mẹ, thiếu sự hỗ trợ vật chất và tinh thần ở thời điểm gặp khó khăn khiến các em dễ sa ngã, dễ bị dụ dỗ, lừa gạt và bị xâm hại tình dục.

Nguyên nhân từ phía xã hội:

- Sự phát triển của Internet và các kênh thông tin một cách mạnh mẽ trong thời gian qua là một trong những nguyên nhân góp phần làm phát tán văn hóa bạo lực và tình dục. Chính điều này tạo nên sự tò mò, kích động và dễ có hành vi lệch chuẩn ở những đối tượng xấu.
- Hoạt động truyền thông, giáo dục ý thức tuân thủ pháp luật, nâng cao kiến thức phòng ngừa các nguy cơ XHTDTE chưa được thường xuyên và chưa có sự đổi mới về hình thức, chưa được đồng đạo người dân quan tâm (Đặng Nam, CEFACOM, 2007).
- Việc xây dựng môi trường gia đình, nhà trường, cộng đồng lành mạnh, tạo điều kiện an toàn và sự phát triển toàn diện của trẻ em chưa được đề cao (Trần Văn Luyện, CEFACOM, 2007).

- Các dịch vụ can thiệp và bảo vệ trẻ em chưa làm việc đồng bộ, cán bộ cơ sở chưa biết cách truyền thông, tư vấn, hướng dẫn thu thập chứng cứ, không lập biên bản tại hiện trường, không giữ tang vật làm cho vụ việc trở nên phức tạp, kéo dài, khó giải quyết (Đặng Nam, CEFACOM, 2007).

THEO CÁCH TIẾP CẬN THỨ HAI, gồm các yếu tố kinh tế, văn hóa và xã hội.

Các yếu tố kinh tế:

- Nghèo khổ, thiếu thốn về kinh tế không phải là nguyên nhân nhưng là một trong những yếu tố dẫn đến XHTDTE (Lê Ngọc Hùng, 1998). Nghèo đói là nguyên nhân chính khiến nhiều em phải lang thang đường phố, phải sống và làm việc trong môi trường không an toàn, không lành mạnh và có nguy cơ bị xâm hại tình dục (RaFH, 2006-2007).
- Sự phân hóa giàu nghèo, sự đối lập giữa nhu cầu và thực tế cũng là những yếu tố xô đẩy trẻ em vào những hoàn cảnh bị bóc lột, bị lạm dụng tình dục.
- Tình trạng thiếu việc làm, thất nghiệp do tăng trưởng kinh tế và lạm phát gia tăng, nhất là ở khu vực nông thôn, dẫn đến hiện tượng người nông dân dư thừa thời gian tụ tập uống rượu ngày càng phổ biến. Đây cũng là “mồi lửa” cho những hành vi hiếp dâm trẻ em (Trung tâm thông tin tư liệu, 2001).

Các yếu tố văn hóa:

- Cảm thấy xấu hổ và muốn giữ kín những điều liên quan đến lạm dụng tình dục trẻ em tồn tại khá phổ biến trong nhiều nhóm cộng đồng cư dân ở Việt Nam và là một trong những nguyên nhân gốc rễ của các số liệu báo cáo thấp về XHTDTE (UNICEF, 2008).

- Trẻ em đường phố là đối tượng rất dễ bị xâm hại tình dục. Dưới con mắt của cộng đồng, trẻ em đường phố gắn liền với sự nghèo đói, thất học, phạm tội và những tệ nạn xã hội... Và xã hội đã từng nhìn nhận trẻ em đường phố như một nhóm “ngoài lề xã hội” cần được giám sát và quản lý chặt chẽ hơn là được bao bọc, che chở. Chính sự gán nhãn của xã hội đã làm cho nhóm trẻ em đường phố càng trở nên yếu thế hơn. Sự thờ ơ của cộng đồng đối với những vấn đề mà trẻ em đường phố đang phải đối mặt đã vô tình tiếp tay cho những kẻ xấu (RaFH, 2007).

Các yếu tố xã hội:

- Mặt trái của nền kinh tế thị trường đã kéo theo sự thay đổi về quan niệm sống, lối sống và giá trị văn hóa đối với lao động, hưởng thụ, thêm vào đó các loại văn hóa phẩm (phim ảnh, sách báo) độc hại là những nhân tố xã hội dẫn tới tình trạng XHTDTE (Lê Ngọc Hùng, 1998). Sự gia tăng hành vi hiếp dâm trẻ em vừa là một biểu hiện, vừa là hậu quả của hàng loạt sự “suy đồi đạo đức”, sự thay đổi quan niệm về tình dục, đặc biệt là đối với các vụ loạn luân ngày càng có chiều hướng gia tăng (UBCSBVTE VN, 2001).
- Nhà trường là một môi trường xã hội hóa quan trọng đối với trẻ em. Tuy nhiên, với tư cách là một thiết chế xã hội, nhà trường hiện nay mới chú trọng đến nội dung dạy chữ, chưa chú trọng đến nội dung dạy người (Hoàng Bá Thịnh, 1997). Đây là một trong những yếu tố tạo nên sự phát triển nhân cách chưa toàn diện, dẫn đến tình trạng một số em dễ dàng có những hành vi lệch chuẩn, gây ra những hành vi vi phạm pháp luật, trong đó có XHTDTE.

- Tuy hiện nay các nội dung giáo dục giới tính đã được đưa vào một phần trong giáo dục ở nhà trường song cũng chỉ dừng lại ở mức “giới thiệu”, dạy xen kẽ trong các môn sinh học, giáo dục công dân. Do vậy, nhiều học sinh chưa hiểu một cách sâu sắc về giới tính, tạo cho các em cảm giác tò mò hơn về vấn đề này. Đó là một lý do quan trọng khiến tình trạng hiếp dâm trẻ em của người chưa thành niên trở thành vấn đề nhức nhối của xã hội (Trung tâm thông tin tư liệu, 2001).
- Yếu kém trong khung pháp lý bảo vệ trẻ em trong gia đình hay kẽ hở trong hệ thống pháp lý về phòng chống lạm dụng tình dục trẻ em cũng là những yếu tố tác động đến tình trạng XHTDTE. Việt Nam chưa có điều khoản bảo vệ trẻ em khỏi các hình thức lạm dụng (thể chất, tinh thần và tình dục) trong môi trường gia đình, chưa có điều khoản quy định tách hẳn trẻ ra khỏi gia đình trong các trường hợp bị cha mẹ lạm dụng nghiêm trọng (UNICEF, 2008).

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Action Aid, Viện Gia đình và Giới 2004. Bạo hành đối với trẻ em gái trong môi trường học đường.

Bộ LĐTBXH 2008. Báo cáo công tác phòng chống xâm hại trẻ em, Hà Nội.

Lê Ngọc Hùng 1998. Lạm dụng trẻ em - Vấn đề xã hội trong quá trình phát triển. Tạp chí Khoa học về Phụ nữ, số 1.

Trung tâm nghiên cứu giới, gia đình và môi trường trong phát triển (CGFED), Tổ chức cứu trợ trẻ em Thụy Điển, 1997. (Hoàng Bá Thịnh)

Trung tâm Nghiên cứu sức khỏe gia đình và Phát triển cộng đồng (CEFACOM) 2007. Phòng chống xâm hại tình dục trẻ em - Từ lý luận đến thực tiễn. Hà Nội: Kỷ yếu hội thảo.

Trung tâm nghiên cứu và tư vấn về phát triển (DRCC), UNICEF 2003. Lạm dụng trẻ em ở Việt Nam, Hà Nội.

Trung tâm thông tin tư liệu và nghiên cứu - Ủy ban bảo vệ chăm sóc và giáo dục trẻ em Việt Nam, Những yếu tố dẫn đến hành vi hiếp dâm trẻ em, Hà Nội, 2001.

UNICEF 2008. Phân tích tình hình trẻ em tại Việt Nam - Sử dụng cách tiếp cận dựa vào quyền .

Ủy ban DSGĐTE 2006. Để trẻ em không lang thang, không bị xâm hại tình dục và không phải lao động nặng nhọc trong điều kiện độc hại, nguy hiểm - Cẩm nang bảo vệ, chăm sóc và giáo dục trẻ em trong mọi gia đình Hà Nội.

Ủy ban DSGĐTE, UNICEF 2006. Báo cáo rà soát đánh giá chính sách, pháp luật của Việt Nam về phòng chống lạm dụng, xâm hại trẻ em.

Viện Khoa học DSGĐTE, Plan 2006. Thực trạng và nhận thức về các hình thức xâm hại trẻ em ở các địa bàn dự án của Plan (Hà Nội, Bắc Giang, Thái Nguyên, Phú Thọ và Quảng Bình) .

Viện Sức khỏe sinh sản và Gia đình (RaFH), NZ AID Newzeland 2007. Thực trạng xâm hại tình dục trẻ em đường phố tại thành phố Huế và Hà Nội.

TRUNG TÂM TƯ VẤN & THÔNG TIN TƯ LIỆU VỀ BẠO LỰC GIỚI

➤ Sứ mệnh

Quản lý, trao đổi và chuyển giao thông tin, kỹ thuật phòng chống bạo lực giới nhằm thúc đẩy bình đẳng giới và bảo vệ quyền lợi của phụ nữ tại Việt Nam

➤ Mục tiêu cụ thể

- Cập nhật và quản lý một cách có hệ thống những thông tin, kỹ thuật phòng chống bạo lực giới tại Việt Nam và trên thế giới
- Cung cấp đầy đủ và chính xác các thông tin, kiến thức về bạo lực giới tới các cán bộ xã hội, các nhà hoạt động xã hội và giới truyền thông
- Hỗ trợ cán bộ xã hội và giới truyền thông trong việc đưa tin, giải quyết và trợ giúp các trường hợp bạo lực giới.

➤ CMRC có thể giúp gì cho bạn?

- Cập nhật các thông tin tư liệu về bạo lực giới tại Việt Nam và thế giới thành bản tin hàng tháng và chuyển tài liệu miễn phí theo yêu cầu bạn đọc
- Phục vụ tra cứu thông tin về bạo lực giới tại văn phòng CMRC từ 8h30 – 16h, các ngày thứ 3 đến thứ 6 hàng tuần
- Thư viện điện tử về bạo lực giới trên website www.thuviengbv.dovipnet.org.vn
- Xuất bản và phân phát miễn phí tạp chí chuyên ngành về bạo lực giới (định kì 2 tháng/1 số)
- Nhận và đăng các nghiên cứu/ bài viết về bạo lực giới trên tạp chí chuyên ngành
- Hỗ trợ và tư vấn phương pháp giải quyết các trường hợp bạo lực giới tại địa phương qua số 3.775.93.33. Hotline do các chuyên gia của CMRC trực tiếp tư vấn từ 8h-17h hàng ngày (trừ thứ 7, CN và ngày lễ)
- Tổ chức hội thảo, tọa đàm nhằm chia sẻ thông tin, kinh nghiệm hỗ trợ và giải quyết vấn đề bạo lực giới trên toàn quốc
- Chiếu phim và tổ chức các sự kiện vào thứ 6 cuối cùng trong tháng tại văn phòng CMRC

Tra cứu thông tin tại văn phòng CMRC

Tư vấn giải quyết các trường hợp bạo lực giới qua hotline

Sưu tầm các công cụ của kẻ gây ra bạo lực

04.3775.93.27
Hãy gọi để được tư vấn và cung cấp thông tin

linktam
KẾT HÒN TÀI KHỎI BẮC RỜI

USAID
TƯ NHÂN DÂN MỸ

UNIAP
United Nations Institute for
Preventive Health Care

SAGA

**TƯ VẤN VÀ CUNG CẤP THÔNG TIN
PHÒNG CHỐNG BUỒN BÁN NGƯỜI**

www.csaga.org.vn

TƯ VẤN VÀ CUNG CẤP THÔNG TIN PHÒNG CHỐNG BUỒN BÁN NGƯỜI

Nếu bạn hoặc người thân:

- Có dự định đi làm ăn xa (cả trong và ngoài nước) hoặc kết hôn với người nước ngoài.
- Bị vận chuyển đến nơi khác, trong nước hoặc ra nước ngoài trái với mong muốn.
- Bị bóc lột sức lao động, bóc lột tinh lực (mại dâm).
- Bị giam giữ, kim kẹp, bị xâm phạm cơ thể bằng vũ lực (cưỡng bức, lạm dụng, quấy rối tình dục...).
- Bị thu giữ giấy tờ tùy thân và không được trả lương.
- Bị buôn bán, bóc lột, được giải cứu và trao trả hoặc tự trở về.

Hãy gọi cho chúng tôi để được:

- Cung cấp thông tin phòng ngừa buôn bán người.
- Tư vấn các vấn đề di cư an toàn.
- Hỗ trợ tâm lý và trợ giúp pháp lý.
- Giới thiệu đến các cơ sở, tổ chức, cơ quan cung cấp dịch vụ hỗ trợ an toàn, tin cậy và bảo mật.

04.3775.93.27
Hãy gọi để được tư vấn và cung cấp thông tin

THÔNG TIN VỀ
BẠO LỰC GIỚI

**TRUNG TÂM NGHIÊN CỨU VÀ ỨNG DỤNG KHOA HỌC
VỀ GIỚI - GIA ĐÌNH - PHỤ NỮ VÀ VỊ THÀNH NIÊN (CSAGA)
TRUNG TÂM TƯ VẤN VÀ THÔNG TIN TƯ LIỆU VỀ BẠO LỰC GIỚI - CMRC**

Địa chỉ: Tầng 4, Tòa nhà Công ty Cơ khí Điện, Điện tử, Tàu thủy

Tổ 6, Phường Láng Thượng, Đống Đa, Hà Nội

Điện thoại: (84-4) 3775 9333 / (84-4) 3756 9547

Fax: (84-4) 3790 297

Email: gbv@csaga.org.vn

Website: www.thuviengbv.dovipnet.org.vn